

Vládní návrh

ZÁKON

ze dne 2020,

kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění zákona č. 460/2016 Sb., zákona č. 303/2017 Sb., zákona č. 111/2018 Sb., zákona č. 171/2018 Sb., zákona č. 33/2020 Sb., zákona č. 163/2020 Sb. a zákona č. .../... Sb., se mění takto:

1. V § 1811 odst. 2 písmeno a) zní:
„a) údaje o své totožnosti, adresu sídla, telefonní číslo a, existuje-li, pak adresu pro doručování elektronické pošty,“.
CELEX: 32011L0083
2. V § 1811 odst. 2 se na konci textu písmene b) doplňují slova „v rozsahu odpovídajícím použitému prostředku komunikace a povaze zboží nebo služby“.
CELEX: 32011L0083
3. V § 1811 odst. 2 písmena c) a d) znějí:
„c) celkovou cenu zboží nebo služby včetně všech daní, poplatků a jiných obdobných peněžitých plnění, a pokud povaha zboží nebo služby neumožňuje tuto cenu rozumně určit předem, způsob jejího výpočtu,
d) způsob platby, způsob a čas dodání nebo plnění a případně pravidla vyřizování stížností,“.
CELEX: 32011L0083
4. V § 1811 odst. 2 písmeno f) zní:
„f) údaj o existenci práv z vadného plnění, případně také o záruce za jakost, poprodejním servisu a jejich podmínkách,“.
CELEX: 32011L0083
5. V § 1811 odst. 2 se na konci textu písmene g) doplňují slova „, nebo má-li být závazek automaticky prodlužován“.
CELEX: 32011L0083

6. V § 1811 odst. 2 písm. i) se slova „součinnosti digitálního obsahu s hardwarem a softwarem“ nahrazují slovy „možnosti digitálního obsahu fungovat společně s technickým a programovým vybavením, které se obvykle s digitálním obsahem téhož druhu používá, aniž je zapotřebí digitální obsah převést (kompatibilita) nebo s jiným technickým a programovým vybavením, než které se obvykle s digitálním obsahem téhož druhu používá (interoperabilita)“.
CELEX: 32019L0770, 32019L0771
7. V § 1811 odst. 3 písmeno b) zní:
„b) o zájezdu,“.
CELEX: 32011L0083
8. V § 1811 se na konci odstavce 3 tečka nahrazuje čárkou a doplňují se písmena d) a e), která znějí:
„d) o přepravě osoby,
e) o dočasném užívání ubytovacího zařízení a jiných rekreačních službách podle § 1852.“.
CELEX: 32011L0083
9. V § 1812 odst. 2 věte první se za slova „odchylujícím se“ vkládají slova „v neprospěch spotřebitele“.
CELEX: 31993L0013, 32002L0065, 32008L0122, 32011L0083
10. Nad označení § 1813 se vkládá nadpis „**Zneužívající ujednání**“.
11. V § 1813 odst. 1 věte první se slova „Má se za to, že zakázaná“ nahrazují slovem „Zneužívající“ a slovo „přiměřenosti“ se nahrazuje slovem „poctivosti“ a ve větě druhé se slova „předmětu plnění nebo ceně“ nahrazují slovy „hlavním předmětu závazku ani pro posouzení přiměřenosti vzájemného plnění“.
CELEX: 31993L0013
12. V § 1813 se dosavadní text označuje jako odstavec 1 a doplňuje se odstavec 2, který zní:
„(2) Zneužívající povaha ujednání se posoudí zejména s ohledem na povahu předmětu závazku, na ostatní smluvní ujednání a na všechny okolnosti při uzavření smlouvy, i s ohledem na ujednání obsažená v jiné smlouvě, na které dané ujednání závisí.“.
CELEX: 31993L0013
13. V § 1814 odst. 1 úvodní části ustanovení se slova „Zvláště se zakazují“ nahrazují slovy „Zneužívající jsou vždy“.
CELEX: 31993L0013
14. V § 1814 odst. 1 písm. c) se slova „či od ní odstoupí“ nahrazují slovy „nebo nesplní závazek, aniž má spotřebitel právo na přiměřenou náhradu, pokud smlouvu neuzavře nebo závazek nesplní podnikatel“.
CELEX: 31993L0013

15. V § 1814 odst. 1 písmeno e) zní:
„e) umožňují, aby si podnikatel v případě, že ze své vůle ukončí závazek, ponechal peněžitá plnění uhrazená za plnění, které dosud neposkytl,“.
CELEX: 31993L0013
16. V § 1814 odst. 1 písmena g) až k) znějí:
„g) automaticky prodlužují závazek, je-li konec lhůty pro odmítnutí prodloužení nepřiměřeně vzdálen dni, kdy má k prodloužení dojít,
h) umožňují podnikateli určovat, zda je zboží nebo služba v souladu se smlouvou, nebo mu svěřují výlučné právo vykládat kterékoli smluvní ujednání,
i) omezují povinnosti podnikatele, k nimž ho zavázali jeho zástupci, nebo je podmiňují dodržáním zvláštní náležitosti,
j) ukládají spotřebiteli pro případ porušení povinnosti nepřiměřenou sankci,
k) vylučují nebo omezují právo spotřebitele podat žalobu nebo použít jiný procesní prostředek, omezují důkazní prostředky, které má spotřebitel k dispozici, nebo ukládají spotřebiteli povinnost prokázat skutečnosti, které by podle zákona měl prokázat podnikatel,“.
CELEX: 31993L0013
17. V § 1814 odst. 1 se na konci písmene l) tečka nahrazuje čárkou a doplňují se písmena m) a n), která znějí:
„m) zavazují spotřebitele splnit povinnost vůči podnikateli, i když podnikatel povinnost vůči spotřebiteli nesplní, nebo
n) umožňují podnikateli postoupit smlouvu, může-li to vést ke zhoršení postavení spotřebitele.“.
CELEX: 31993L0013
18. V § 1814 se dosavadní text označuje jako odstavec 1 a doplňuje se odstavec 2, který zní:
„(2) Má se za to, že zneužívající jsou ujednání, která
a) zakládají podnikateli právo vypovědět závazek bez důvodu hodného zvláštního zřetele bez přiměřené výpovědní doby,
b) dovolují podnikateli, aby ze své vůle změnil práva či povinnosti stran,
c) odkládají určení ceny až na dobu plnění,
d) umožňují podnikateli cenu zvýšit, aniž bude mít spotřebitel při podstatném zvýšení ceny právo od smlouvy odstoupit, nebo
e) vylučují nebo omezují právo spotřebitele vůči podnikateli v případě nesplnění povinnosti ze strany podnikatele, včetně možnosti započtení pohledávky spotřebitele proti pohledávce podnikatele.“.
CELEX: 31993L0013
19. V § 1815 se slova „K nepřiměřenému“ nahrazují slovy „Ke zneužívajícímu“.

CELEX: 31993L0013

20. § 1816 zní:

„§ 1816

Plnil-li podnikatel spotřebiteli něco bez objednávky a ujal-li se spotřebitel držby, hledí se na spotřebitele jako na poctivého držitele. Spotřebitel nemusí na své náklady podnikateli nic vracet, ani ho o tom vyrozumět.“.

CELEX: 32011L0083

21. V § 1817 se za slova „další platbě“ vkládají slova „před uzavřením smlouvy“ a na konci se doplňuje věta „Z předem připraveného nastavení, které by spotřebitel musel odmítnout, nelze výslovný souhlas dovodit.“.

CELEX: 32011L0083

22. V § 1819 se slova „takovým způsobem, že je lze uchovat a opakovaně zobrazovat“ nahrazují slovy „na listině nebo na jiném trvalém nosiči dat, který umožňuje adresátovi uchovat jemu určené údaje tak, aby mohly být využívány po dobu přiměřenou jejich účelu, a který umožňuje jejich nezměněnou reprodukci“.

CELEX: 32011L0083, 32019L0770, 32019L0771

23. V části čtvrté hlavě I dílu 4 se nadpis oddílu 2 nahrazuje nadpisem „**Smlouvy uzavírané distančním způsobem a smlouvy uzavírané mimo obchodní prostory**“.

24. § 1820 včetně nadpisu zní:

„§ 1820

Sdělení před uzavřením smlouvy

(1) Směřuje-li jednání stran k uzavření smlouvy a používá-li při něm podnikatel výhradně alespoň jeden komunikační prostředek, který umožňuje uzavřít smlouvu bez současné fyzické přítomnosti stran (dále jen „prostředek komunikace na dálku“), nebo směruje-li takové jednání k uzavření smlouvy mimo prostor obvyklý pro podnikatelské podnikání, sdělí podnikatel spotřebiteli v dostatečném předstihu před uzavřením smlouvy nebo před tím, než spotřebitel učiní závaznou nabídku,

a) údaje o hlavních vlastnostech zboží nebo služby v rozsahu odpovídajícím použitému prostředku komunikace na dálku a povaze zboží nebo služby,

b) údaje o své totožnosti,

c) adresu sídla a, existují-li, pak telefonní číslo, číslo faxu a adresu pro doručování elektronické pošty nebo jiný kontaktní údaj umožňující rychlou a účinnou komunikaci, a v případě, že podnikatel jedná za jiného podnikatele, také údaje o jeho totožnosti a sídle,

d) adresu provozovny, pokud se liší od adresy sídla, a v případě, že podnikatel jedná za jiného podnikatele, také adresu, na niž může spotřebitel zaslat stížnost,

e) celkovou cenu a náklady na dodání podle § 1811 odst. 2 písm. c) a e); v případě smlouvy uzavírané na dobu neurčitou nebo smlouvy, jejímž předmětem je opakované

plnění, sdělí tento údaj také za jedno zúčtovací období, kterým je vždy jeden měsíc, pokud je tato cena neměnná,

f) náklady na prostředky komunikace na dálku, pokud se liší od základní sazby,

g) způsob platby, způsob a čas dodání nebo plnění a případně pravidla vyřizování stížností,

h) pokud lze využít práva na odstoupení od smlouvy, podmínky, lhůtu a postup pro uplatnění tohoto práva, jakož i vzorový formulář pro odstoupení od smlouvy, jehož náležitosti stanoví prováděcí právní předpis,

i) údaj, že v případě odstoupení od smlouvy ponese spotřebitel náklady spojené s vrácením zboží, a jde-li o smlouvu uzavřenou prostřednictvím prostředku komunikace na dálku, výši nákladů spojených s vrácením zboží, nemůže-li být pro svou povahu vráceno obvyklou poštovní cestou,

j) údaj, že při odstoupení od smlouvy po předložení žádosti o započetí plnění již v průběhu lhůty pro odstoupení podle § 1824a odst. 3 nebo podle § 1828 odst. 5 musí spotřebitel podnikateli poskytnout úhradu podle § 1834,

k) nemá-li spotřebitel právo odstoupit od smlouvy, údaj o této skutečnosti nebo o tom, za jakých podmínek mu právo na odstoupení od smlouvy zanikne,

l) údaj o existenci práv z vadného plnění, případně také o záruce za jakost, poprodejním servisu a jejich podmínkách,

m) údaj o kodexu chování, pokud se jej podnikatel zavázal dodržovat v souvislosti s některou obchodní praktikou nebo odvětvím jeho podnikání a o tom, jak lze obdržet jeho kopii,

n) údaj o době trvání závazku a podmínky ukončení závazku, má-li být smlouva uzavřena na dobu neurčitou nebo má-li být závazek automaticky prodlužován,

o) nejkratší dobu, po kterou budou trvat spotřebitelovy povinnosti ze smlouvy, má-li být smlouvou určena,

p) údaj o povinnosti zaplatit zálohu nebo obdobnou platbu, je-li vyžadována, a o jejích podmínkách,

q) údaje o funkčnosti a interoperabilitě podle § 1811 odst. 2 písm. h) a i), a

r) údaj o existenci, způsobu a podmínkách mimosoudního vyřizování sporů spotřebitelů včetně údaje, zda se lze obrátit se stížností na orgán dohledu nebo státního dozoru.

(2) Podnikatel splní povinnost sdělit údaje podle odstavce 1 písm. h) až j) také tehdy, poskytne-li spotřebiteli vyplněné vzorové poučení o možnosti odstoupení od smlouvy, jehož náležitosti stanoví prováděcí právní předpis.

(3) Má-li být smlouva uzavřena ve veřejné dražbě podle jiného zákona, které může být spotřebitel fyzicky přítomen, mohou být údaje o podnikateli podle odstavce 1 písm. b) až d) nahrazeny údaji o dražebníkovi.“

CELEX: 32011L0083

25. V § 1821 se za slova „peněžitých plněních“ vkládají slova „nebo nákladech“ a slova „§ 1811 odst. 2 písm. c) nebo o nákladech podle § 1811 odst. 2 písm. e) nebo podle § 1820 odst. 1 písm. g)“ se nahrazují slovy „§ 1820 odst. 1 písm. e) nebo i)“.

CELEX: 32011L0083

26. § 1822 včetně nadpisu zní:

„§ 1822

Obsah smlouvy

Údaje o obsahu závazku, které podnikatel sdělil spotřebiteli před uzavřením smlouvy, se stávají obsahem smlouvy, ledaže si strany výslovně ujednaly určitou náležitost jinak.“.

CELEX: 32011L0083

27. § 1823 se včetně nadpisu zrušuje.

28. V nadpisu nad označením § 1824 se slova „**Zvláštní ustanovení o závazcích ze smluv uzavíraných**“ nahrazují slovy „**Smlouvy uzavírané**“.

29. V § 1824 odst. 1 se slova „uvedené v § 1811 odst. 2 a § 1820 odst. 1“ nahrazují slovy „podle § 1820 odst. 1 nebo mu je zpřístupní vhodným způsobem vzhledem k použitému prostředku komunikace na dálku“ a na konci odstavce se doplňuje věta „Údaje poskytované v textové podobě musí být čitelné.“.

CELEX: 32011L0083

30. V § 1824 odst. 2 větě první se slova „alespoň údaje podle § 1811 odst. 2 písm. a), b), c) a g) a údaje podle § 1820 odst. 1 písm. b), c) a h)“ nahrazují slovy „před uzavřením smlouvy alespoň údaje podle § 1820 odst. 1 písm. a), b), e), h) a n)“ a ve větě druhé se slova „v textové podobě nejpozději do doby plnění“ nahrazují slovy „vhodným způsobem podle odstavce 1“.

CELEX: 32011L0083

31. Za § 1824 se vkládá nový § 1824a, který zní:

„§ 1824a

(1) Podnikatel vydá spotřebiteli potvrzení o uzavřené smlouvě v textové podobě v přiměřené době po jejím uzavření, nejpozději však v okamžiku dodání zboží nebo před tím, než začne poskytovat službu. Potvrzení musí obsahovat údaje uvedené v § 1820 odst. 1, pokud je podnikatel spotřebiteli neposkytl v textové podobě již před uzavřením smlouvy.

(2) Je-li předmětem závazku poskytnutí digitálního obsahu, který není dodán na hmotném nosiči, obsahuje potvrzení také údaj, že spotřebitel výslovně souhlasí se započítáním plnění před uplynutím lhůty pro odstoupení od smlouvy a že bere na vědomí, že udělením souhlasu zaniká právo odstoupit od smlouvy podle § 1837 písm. 1).

(3) Je-li předmětem závazku poskytování služby nebo dodávky vody, plynu nebo elektřiny, které nejsou prodávány v omezeném objemu nebo v určitém množství, nebo tepla z dálkového vytápění, začne podnikatel s plněním ve lhůtě pro odstoupení od smlouvy pouze na výslovnou žádost spotřebitele; o tom ho podnikatel poučí.“.

CELEX: 32011L0083

32. § 1825 včetně nadpisu zní:

„§ 1825

Zvláštní ustanovení o uzavírání smluv po telefonu

(1) Kontaktuje-li podnikatel spotřebitele ústně prostřednictvím telefonu nebo obdobného zařízení, sdělí podnikatel spotřebiteli na začátku každého hovoru obchodní účel hovoru a údaje o své totožnosti, a pokud telefonuje v zastoupení jiné osoby, rovněž údaje o její totožnosti.

(2) Nabídku učiněnou během hovoru podle odstavce 1 podnikatel potvrdí spotřebiteli bez zbytečného odkladu v textové podobě. Spotřebitel je nabídkou vázán až poté, co projeví svůj souhlas elektronicky nebo podpisem potvrzení nabídky na listině.“.

CELEX: 32011L0083

33. Nad označení § 1826 se vkládá nadpis „**Zvláštní ustanovení o uzavírání smluv elektronickými prostředky**“.
34. V § 1826 odst. 1 se čárka na konci písmene c) nahrazuje slovem „a“.
35. V § 1826 odst. 1 se na konci písmene d) slovo „a“ nahrazuje tečkou a písmeno e) se zrušuje.
36. V § 1826 se odstavec 2 zrušuje.
Dosavadní odstavec 3 se označuje jako odstavec 2.
37. V § 1826 se doplňuje odstavec 3, který zní:
„(3) Odstavce 1 a 2 se nepoužijí, pokud se smlouva uzavírá výlučně výměnou elektronické pošty nebo obdobnou individuální komunikací.“.

CELEX: 32000L0031

38. Za § 1826 se vkládá nový § 1826a, který zní:

„§ 1826a

(1) Uzavírá-li se za použití elektronických prostředků úplatná smlouva, podnikatel upozorní spotřebitele bezprostředně před tím, než učiní objednávku, jasným a výrazným způsobem na údaje uvedené v § 1820 odst. 1 písm. a), e), n) a o).

(2) Podnikatel zajistí, aby spotřebitel vzal při objednávce výslovně na vědomí, že se zavazuje k zaplacení. Je-li objednávka činěna použitím tlačítka nebo obdobného ovládacího prvku, musejí být označeny snadno čitelným nápisem „Objednávka zavazující k platbě“ nebo jinou odpovídající jednoznačnou formulací. Nesplní-li podnikatel tuto povinnost, je smlouva neplatná, ledaže se jí spotřebitel dovolá.“.

CELEX: 32011L0083

39. § 1828 a 1829 včetně nadpisů znějí:

„§ 1828

Smlouvy uzavírané mimo obchodní prostory

(1) Sjednává-li se smlouva mimo prostor obvyklý pro podnikatelské podnikání za současné fyzické přítomnosti podnikatele a spotřebitele, poskytne podnikatel spotřebiteli čitelně údaje podle § 1820 odst. 1 na listině; v jiné textové podobě jen tehdy, pokud s tím spotřebitel souhlasí.

(2) Za smlouvu uzavřenou mimo obchodní prostory podnikatele se považuje také smlouva uzavřená

a) v prostoru obvyklém pro podnikatelské podnikání nebo s použitím prostředků komunikace na dálku, pokud k jejímu uzavření došlo bezprostředně poté, co podnikatel oslovil spotřebitele mimo obchodní prostory,

b) během výletu organizovaného podnikatelem za účelem nebo s účinkem propagace a prodeje zboží či poskytování služeb, nebo

c) na základě nabídky učiněné spotřebitelem mimo obchodní prostory podnikatele za současné fyzické přítomnosti podnikatele a spotřebitele.

(3) Podnikatel vydá spotřebiteli vyhotovení smlouvy nebo potvrzení o uzavřené smlouvě na listině; v jiné textové podobě jen tehdy, pokud s tím spotřebitel souhlasí.

(4) Je-li předmětem závazku poskytnutí digitálního obsahu, který není dodán na hmotném nosiči, podnikatel vydá spotřebiteli též potvrzení, že spotřebitel výslovně souhlasí se započítáním plnění před uplynutím lhůty pro odstoupení od smlouvy a že bere na vědomí, že udělením souhlasu zaniká právo odstoupit od smlouvy podle § 1837 písm. l).

(5) Je-li předmětem závazku poskytování služby nebo dodávky vody, plynu nebo elektřiny, které nejsou prodávány v omezeném objemu nebo v určitém množství, nebo tepla z dálkového vytápění, začne podnikatel s plněním ve lhůtě pro odstoupení od smlouvy pouze na výslovnou žádost spotřebitele v textové podobě; o tom ho podnikatel poučí.

Odstoupení od smlouvy

§ 1829

(1) Spotřebitel může odstoupit od smlouvy uzavřené distančním způsobem nebo od smlouvy uzavřené mimo obchodní prostory ve lhůtě čtrnácti dnů. Není-li dále stanoveno jinak, končí lhůta uplynutím čtrnácti dnů ode dne uzavření smlouvy.

(2) Je-li předmětem závazku koupě zboží, končí lhůta uplynutím čtrnácti dnů ode dne

a) převzetí zboží spotřebitelem nebo jím určenou třetí osobou odlišnou od dopravce,

b) převzetí posledního kusu zboží, objedná-li spotřebitel v rámci jedné objednávky více kusů zboží, které jsou dodávány samostatně,

c) převzetí poslední položky nebo části, v případě dodávky zboží sestávajícího z několika položek nebo částí, nebo

d) převzetí první dodávky zboží, v případě smlouvy, jejímž předmětem je pravidelná dodávka zboží po ujednanou dobu.

(3) Je-li předmětem závazku dodávka vody, plynu nebo elektřiny, které nejsou prodávány v omezeném objemu nebo v určitém množství, tepla z dálkového vytápění nebo poskytnutí digitálního obsahu, který není dodán na hmotném nosiči, končí lhůta uplynutím čtrnácti dnů ode dne uzavření smlouvy.

(4) Nebyl-li spotřebitel poučen o právu odstoupit od smlouvy podle § 1820 odst. 1 písm. h), může od smlouvy odstoupit do jednoho roku ode dne uplynutí lhůty podle odstavce 1,

2 nebo 3. V případě, že podnikatel poučil spotřebitele o právu odstoupit od smlouvy do jednoho roku ode dne uvedeného v odstavci 1, 2 nebo 3, skončí lhůta pro odstoupení uplynutím čtrnácti dnů ode dne, kdy spotřebitel obdržel poučení.“.

CELEX: 32011L0083

40. V § 1830 se vkládá nový odstavec 1, který zní:

„(1) Spotřebitel může odstoupit od smlouvy jakýmkoli jednoznačným prohlášením učiněným vůči podnikateli.“.

Dosavadní text se označuje jako odstavec 2.

CELEX: 32011L0083

41. V § 1831 odst. 1 se na konci textu věty první doplňují slova „, ledaže mu podnikatel nabídl, že si zboží sám vyzvedne“ a věta druhá se nahrazuje větou „Lhůta je zachována, pokud spotřebitel odešle zboží před jejím uplynutím.“.

CELEX: 32011L0083

42. V § 1831 odst. 2 se slova „nákladů stanovených tímto zákonem“ nahrazují slovy „podle § 1832 odst. 2, § 1833 nebo 1834“.

CELEX: 32011L0083

43. V § 1832 odst. 3 se slova „o povinnosti“ nahrazují slovy „na povinnost“ a text „písm. g)“ se nahrazuje textem „písm. i)“.

CELEX: 32011L0083

44. V § 1832 odst. 4 se slova „mu spotřebitel zboží předá nebo prokáže, že zboží podnikateli odeslal“ nahrazují slovy „obdrží zboží, nebo než mu spotřebitel prokáže, že zboží odeslal zpět, podle toho, co nastane dříve“.

CELEX: 32011L0083

45. V § 1833 větě první se slova „s ním nakládat s ohledem na jeho povahu a vlastnosti“ nahrazují slovy „k tomu, aby se seznámil s povahou, vlastnostmi a funkcí zboží“ a ve větě druhé se slova „informace podle ustanovení § 1820 odst. 1 písm. f)“ nahrazují slovy „údaje podle § 1820 odst. 1 písm. h)“.

CELEX: 32011L0083

46. V § 1834 větě první se za slovo „služeb“ vkládají slova „nebo dodávka vody, plynu nebo elektřiny, které nejsou prodávány v omezeném objemu nebo v určitém množství nebo tepla z dálkového vytápění“, a ve větě druhé se slova „poměrnou část ceny odpovídající tržní hodnotě poskytovaného plnění“ nahrazují slovy „obvyklou cenu toho, co bylo poskytnuto“.

CELEX: 32011L0083

47. V § 1836 písm. a) se za slovo „služeb“ vkládají slova „nebo dodávky vody, plynu nebo elektřiny, které nejsou prodávány v omezeném objemu nebo v určitém množství nebo tepla z dálkového vytápění“, slova „d) a f)“ se nahrazují slovy „h) a j)“ a za slovo „nežádal“ se vkládají slova „podle § 1824a odst. 3 nebo § 1828 odst. 5“.

CELEX: 32011L0083

48. V § 1836 písm. b) se slovo „nepředal“ nahrazuje slovem „neposkytl“ a slova „vyhotovení smlouvy“ se nahrazují slovy „potvrzení podle § 1824a odst. 1 a 2 nebo § 1828 odst. 3 a 4“.

CELEX: 32011L0083

49. Za § 1836 se vkládá nový § 1836a, který zní:

„§ 1836a

(1) Odstoupil-li spotřebitel od smlouvy, zanikají závazky ze všech vedlejších smluv k témuž okamžiku jako závazek ze smlouvy hlavní bez nákladů pro spotřebitele s výjimkou úhrad podle § 1832 odst. 2, § 1833 a 1834.

(2) Vedlejší smlouvou podle odstavce 1 je smlouva, jejímž předmětem je plnění související s plněním poskytovaným na základě smlouvy hlavní, a toto plnění je poskytováno podnikatelem nebo třetí osobou na základě ujednání mezi nimi.“.

CELEX: 32011L0083

50. V § 1837 písm. a) se slovo „splněny“ nahrazuje slovy „v plném rozsahu poskytnuty“.

CELEX: 32011L0083

51. V § 1837 písm. c) se slova „jež mohou být dodány“ nahrazují slovy „jejichž cena byla ujednána v době uzavření smlouvy s tím, že dodání je možné uskutečnit“, slovo „cena“ se nahrazuje slovy „skutečná hodnota“ a slovo „finančního“ se zrušuje.

CELEX: 32011L0083

52. V § 1837 písmeno d) zní:

„d) o dodávce zboží vyrobeného podle požadavků spotřebitele nebo přizpůsobeného jeho osobním potřebám.“.

CELEX: 32011L0083

53. V § 1837 písm. e) se slova „jakož i zboží, které bylo po dodání,“ nahrazují slovy „nebo zboží s krátkou dobou spotřeby, jakož i zboží, které bylo po dodání vzhledem ke své povaze“.

CELEX: 32011L0083

54. V § 1837 písmeno f) zní:

„f) o neodkladné opravě nebo údržbě, která má být provedena v místě určeném spotřebitelem na jeho výslovnou žádost; to však neplatí pro provedení jiných než vyžádaných oprav či dodání jiného zboží než náhradních dílů nutných k provedení opravy nebo údržby.“.

CELEX: 32011L0083

55. V § 1837 písm. g) se slovo „uzavřeném“ nahrazuje slovem „zapečetěném“ a slova „spotřebitel z obalu vyňal a z hygienických důvodů jej není možné vrátit“ se nahrazují

slovy „z důvodu ochrany zdraví nebo z hygienických důvodů není vhodné vrátit poté, co jej spotřebitel porušil“.

CELEX: 32011L0083

56. V § 1837 písm. h) se za slovo „programu“ vkládají slova „v zapečetěném obalu“ a slova „porušil jejich původní obal“ se nahrazují slovy „jej spotřebitel porušil“.

CELEX: 32011L0083

57. V § 1837 se na konci textu písmene i) doplňují slova „s výjimkou smluv o předplatném na jejich dodávání“.

CELEX: 32011L0083

58. V § 1837 písmeno j) zní:

„j) o ubytování, přepravě zboží, nájmu dopravního prostředku, stravování nebo využití volného času, pokud má být podle smlouvy plněno k určitému datu nebo v určitém období“.

CELEX: 32011L0083

59. V § 1837 písm. k) se slova „zákona upravujícího veřejné dražby“ nahrazují slovy „jiného zákona, které může být spotřebitel fyzicky přítomen“.

CELEX: 32011L0083

60. § 1838 se včetně nadpisu zrušuje.

61. V § 1840 odst. 1 se na konci textu písmene d) doplňují slova „a domu“.

CELEX: 32011L0083

62. V § 1840 odst. 1 písm. g) se slova „dodávaného do spotřebitelovy domácnosti nebo do jiného místa, které spotřebitel určil“ nahrazují slovy „„ které podnikatel fyzicky dodává do spotřebitelovy domácnosti, do místa jeho bydliště nebo na jeho pracoviště formou častých a pravidelných dodávek“.

CELEX: 32011L0083

63. V § 1840 odst. 1 se na konci textu písmene h) doplňují slova „s výjimkou § 1826a“.

CELEX: 32011L0083

64. V § 1840 odst. 1 se na konci písmene i) slovo „nebo“ zrušuje.

65. V § 1840 se na konci odstavce 1 tečka nahrazuje čárkou a doplňují se písmena k) a l), která znějí:

„k) o dočasném užívání ubytovacího zařízení a jiných rekreačních službách podle § 1852, nebo

l) o zájezdu s výjimkou § 1825 a 1826a“.

CELEX: 32011L0083

66. V § 1840 se odstavec 2 zrušuje a zároveň se zrušuje označení odstavce 1.
67. V § 1841 se slova „pro účely úpravy spotřebitelských smluv v tomto zákoně“ zrušují.
68. V § 1843 odst. 1 písm. a) se slova „§ 1820 odst. 1 písm. a) a c)“ nahrazují slovy „§ 1820 odst. 1 písm. f) a o)“.
69. Za § 1844a se vkládá nový § 1844b, který včetně nadpisu zní:

„§ 1844b

Použití prostředku komunikace na dálku

Podnikatel může při komunikaci se spotřebitelem použít automatický telekomunikační systém nebo faxový přístroj jen s předchozím souhlasem spotřebitele; jiný prostředek komunikace na dálku umožňující individuální jednání může použít jen v případě, že spotřebitel jeho použití neodmítl. Tímto postupem spotřebiteli nesmí vzniknout náklady.“

CELEX: 32002L0065

70. § 1865 zní:

„§ 1865

(1) Odstoupil-li spotřebitel od smlouvy uvedené v § 1852 odst. 1 písm. a), zanikají závazky ze všech vedlejších smluv k témuž okamžiku jako závazek ze smlouvy hlavní bez jakýchkoli nákladů pro spotřebitele. Vedlejší smlouvou je smlouva, jejímž předmětem je poskytnutí služby související se smlouvou uvedenou v § 1852 odst. 1 písm. a), a tato služba je poskytována podnikatelem nebo třetí osobou na základě ujednání mezi nimi.

(2) Odstoupil-li spotřebitel od smlouvy uvedené v § 1852 odst. 1 písm. a), b) nebo c) a hradí-li se cena alespoň zčásti pomocí úvěru nebo zápůjčky poskytnutých podnikatelem nebo třetí osobou na základě ujednání mezi nimi, zaniká závazek ze smlouvy o úvěru nebo zápůjčce k témuž okamžiku jako závazek ze smlouvy uvedené v § 1852 odst. 1 písm. a), b) nebo c) bez nákladů pro spotřebitele.“

CELEX: 32008L0122

71. § 1919 se zrušuje.
72. V § 1921 se odstavec 2 zrušuje.
Dosavadní odstavec 3 se označuje jako odstavec 2.
73. V § 1922 odst. 1 větě první se slova „oznámí to“ nahrazují slovy „vytkne ji“.
74. V § 1922 odst. 2 se slova „uplatnění práv z vadného plnění ani záruční doba“ nahrazují slovy „vytknutí vady“.
75. V § 1924 větě první se slova „podle § 1923“ nahrazují slovy „z vadného plnění“.
76. § 1963 zní:

„§ 1963

(1) Je-li obsahem vzájemného závazku podnikatelů povinnost dodat zboží nebo poskytnout službu za úplatu, je cena splatná do třiceti dnů

a) ode dne, kdy byla dlužníku doručena faktura nebo jiná výzva podobné povahy,

b) ode dne doručení zboží nebo poskytnutí služby, není-li možné určit den doručení faktury nebo jiné výzvy podobné povahy, nebo byla-li dlužníku doručena faktura nebo jiná výzva podobné povahy dříve, než mu bylo plněno, nebo

c) ode dne převzetí nebo ověření, zda bylo řádně splněno, má-li být podle zákona nebo smlouvy provedeno, byla-li dlužníku doručena faktura nebo jiná výzva podobné povahy před takovým převzetím nebo ověřením.

(2) Doba splatnosti může překročit šedesát dnů jen tehdy, je-li to výslovně ujednáno a není-li to pro věřitele zvláště nevýhodné.

(3) Odstavec 1 se použije také na závazek mezi podnikatelem a veřejným zadavatelem podle zákona o zadávání veřejných zakázek, je-li obsahem závazku povinnost dodat zboží nebo poskytnout službu veřejnému zadavateli. Smluvní strany se od určení času plnění podle odstavce 1 mohou odchýlit v neprospěch věřitele pouze výslovným ujednáním, pokud to odůvodňuje povaha závazku a doba splatnosti nepřekročí šedesát dnů.“.

CELEX: 32011L0007

77. V § 1964 odstavec 1 zní:

„(1) Ujednání o času plnění, úroku z prodlení nebo o náhradě nákladů spojených s uplatněním pohledávky, které se odchyluje od zákona tak, že je se zřetelem k okolnostem případu pro věřitele zvláště nevýhodné, je neplatné. Přitom se zohlední zejména povaha předmětu plnění, zda je pro takovou odchylku spravedlivý důvod a zda takové ujednání hrubě neodporuje obchodním zvyklostem a zásadě poctivého obchodního styku.“.

CELEX: 32011L0007

78. V § 1964 se za odstavec 1 vkládá nový odstavec 2, který zní:

„(2) Ujednání, které právo věřitele na úroky z prodlení ve vztazích podle § 1963 vylučuje, se považuje za zvláště nevýhodné. Má se za to, že ujednání, které vylučuje právo věřitele na náhradu nákladů spojených s uplatněním pohledávky, je zvláště nevýhodné.“.

Dosavadní odstavce 2 a 3 se označují jako odstavce 3 a 4.

CELEX: 32011L0007

79. V § 1964 odst. 3 se slovo „neúčinnosti“ nahrazuje slovem „neplatnosti“.

80. V § 1964 odst. 4 se slovo „neúčinné“ nahrazuje slovem „neplatné“.

81. § 1965 zní:

„§ 1965

Doba převzetí nebo ověření, zda bylo řádně splněno, může ve vztazích podle § 1963 překročit třicet dnů ode dne poskytnutí plnění, je-li to výslovně ujednáno a není-li to pro věřitele zvláště nevýhodné.“.

CELEX: 32011L0007

82. § 1972 zní:

„§ 1972

Ve vztazích podle § 1963 má věřitel vedle úroků z prodlení právo na náhradu nákladů spojených s uplatněním pohledávky formou pevné částky, jejíž výši stanoví nařízení vlády. Tím není dotčeno právo věřitele na náhradu nákladů spojených s uplatněním pohledávky, které tuto pevnou částku přesahují.“.

CELEX: 32011L0007

83. V § 2085 odst. 1 se věta druhá zrušuje.

84. V § 2090 se odstavce 2 zrušuje a zároveň se zrušuje označení odstavce 1.

85. § 2113 a 2114 znějí:

„§ 2113

(1) Záruka za jakost vzniká prohlášením poskytovatele záruky, že kupujícího uspokojí nad rámec jeho zákonných práv z vadného plnění, zejména tím, že mu vrátí kupní cenu, vymění věc nebo ji opraví anebo v této souvislosti poskytne službu, nebude-li mít vlastnosti uvedené v prohlášení o záruce.

(2) Záruka za jakost vznikne i prohlášením učiněným v reklamě dostupné nejpozději v okamžiku uzavření kupní smlouvy. Je-li obsah záruky obsažený v jiném prohlášení o záruce pro kupujícího méně příznivý než obsah záruky učiněné v reklamě, má přednost obsah uvedený v reklamě, ledaže byl před uzavřením smlouvy dodatečně upraven stejným nebo srovnatelným způsobem, jakým byla reklama učiněna.

(3) Ustanovení o záruce za jakost se přiměřeně použijí i na záruku převzatou v souvislosti s jinou než kupní smlouvou.

§ 2114

(1) Zaručí-li se poskytovatel záruky, že si věc po určitou dobu při obvyklém použití uchová své funkce a výkonnost, platí, že má kupující ze záruky alespoň právo na dodání nové věci bez vad nebo na opravu věci. Tyto účinky má i uvedení záruční doby nebo doby použitelnosti věci na obalu věci.

(2) Určují-li prohlášení o záruce různé záruční doby, platí doba z nich nejdelší; tím není dotčen § 2113 odst. 2.“.

CELEX: 32011L0083, 32019L0771

86. V § 2115 větě druhé se slovo „prodávající“ nahrazuje slovy „poskytovatel záruky“.

87. V § 2116 se věta druhá zrušuje.

88. § 2117 zní:

„§ 2117

Vadu krytou zárukou musí kupující vytknout poskytovateli záruky ve lhůtě určené délkou záruční doby; § 1921 a 1922 se použijí obdobně.“.

89. V § 2129 odst. 2 větě první se slovo „Neoznámil-li“ nahrazuje slovem „Nevytkl-li“, za slovo „nebyla“ se vkládá slovo „vytknuta“ a slovo „oznámena“ se zrušuje.
90. V § 2129 se doplňuje odstavec 3, který zní:
- „(3) Je-li kupujícím spotřebitel a projeví-li se vada v průběhu dvou let od přechodu nebezpečí škody na věci na kupujícího, má se za to, že nemovitá věc byla vadná již při přechodu nebezpečí škody, ledaže to povaha vady vylučuje. Tato doba neběží po dobu, po kterou kupující nemůže věc užívat, v případě, že vadu vytkl oprávněně.“.
91. V části čtvrté hlavě I dílu 1 oddílu 2 se v nadpisu názvu pododdílu 5 slova „v obchodě“ nahrazují slovem „spotřebiteli“.
92. § 2158 a 2159 znějí:

„§ 2158

(1) Je-li kupujícím spotřebitel, platí pro prodej hmotné movité věci i ustanovení tohoto pododdílu. Ustanovení tohoto pododdílu se použijí také na smlouvu o dodání hmotné movité věci, kterou je nutné vyrobit nebo vytvořit.

(2) Je-li předmětem koupě hmotná movitá věc, která je propojena s digitálním obsahem nebo službou digitálního obsahu takovým způsobem, že by bez nich nemohla plnit své funkce (dále jen „věc s digitálními vlastnostmi“), použijí se ustanovení tohoto pododdílu také na poskytování digitálního obsahu nebo služby digitálního obsahu, i když je poskytuje třetí osoba. To neplatí, je-li z obsahu smlouvy i z povahy věci zjevné, že jsou poskytovány samostatně.

(3) Slouží-li hmotná movitá věc jen jako nosič digitálního obsahu, ustanovení tohoto pododdílu se s výjimkou § 2159 a 2159a nepoužijí.

§ 2159

(1) Není-li ujednán čas plnění, prodávající odevzdá věc kupujícímu bez zbytečného odkladu po uzavření smlouvy, nejpozději však do třiceti dnů.

(2) Má-li prodávající kupujícímu věc odeslat, je kupujícímu odevzdána v okamžiku, kdy mu ji předá dopravce. Určil-li však dopravce kupující, aniž mu byl prodávajícím nabídnut, je věc kupujícímu odevzdána v okamžiku, kdy ji prodávající předá tomuto dopravci; práva kupujícího vůči dopravci tím nejsou dotčena.

(3) Nepřevezme-li kupující věc v čase uvedeném v odstavci 1, náleží prodávajícímu úplata za uskladnění. Neujednají-li strany její výši, platí za ujednanou výše obvyklá.“.

CELEX: 32011L0083, 32019L0770, 32019L0771

93. Za § 2159 se vkládá nový § 2159a, který zní:

„§ 2159a

(1) Je-li prodávající v prodlení s odevzdáním věci, může kupující od smlouvy odstoupit, nesplní-li prodávající svoji povinnost ani v dodatečně přiměřené lhůtě, kterou mu kupující poskytne. Kupující může od smlouvy odstoupit bez dodatečné lhůty jen v případě, že prodávající odmítl plnit nebo je plnění v určeném čase nezbytné s ohledem na okolnosti při uzavření smlouvy anebo kupující sdělil prodávajícímu před uzavřením smlouvy, že je dodání v určitý čas nezbytné; § 1980 se nepoužije.

(2) Prodávající vrátí bez zbytečného odkladu po odstoupení od smlouvy kupujícímu všechna peněžitá plnění, která kupující podle smlouvy uhradil.“.

CELEX: 32011L0083

94. V § 2161 odst. 1 úvodní části ustanovení se slova „v době, kdy kupující věc převzal,“ nahrazují slovem „věc“.

95. V § 2161 odst. 1 písmena a) až c) znějí:

„a) odpovídá ujednanému popisu, druhu a množství, jakož i jakosti, funkčnosti, kompatibilitě, interoperabilitě a jiným ujednaným vlastnostem,

b) je vhodná k účelu, pro který ji kupující požaduje a s nímž prodávající souhlasil, a

c) je dodána s ujednaným příslušenstvím a pokyny k použití, včetně návodu k montáži nebo instalaci.“.

CELEX: 32019L0771

96. V § 2161 odst. 1 se písmena d) a e) zrušují.

97. V § 2161 se za odstavec 1 vkládají nové odstavce 2 až 4, které znějí:

„(2) Prodávající odpovídá kupujícímu, že vedle ujednaných vlastností

a) je věc vhodná k účelu, k němuž se věc tohoto druhu obvykle používá, i s ohledem na práva třetích osob, právní předpisy, technické normy nebo kodexy chování daného odvětví, není-li technických norem,

b) věc množstvím, jakostí a dalšími vlastnostmi, včetně životnosti, funkčnosti, kompatibility a bezpečnosti, odpovídá obvyklým vlastnostem věcí téhož druhu, které může kupující rozumně očekávat, i s ohledem na veřejná prohlášení učiněná prodávajícím nebo jinou osobou v témže smluvním řetězci, zejména reklamou nebo označením,

c) je věc dodána s příslušenstvím, včetně obalu, návodu k montáži a jiných pokynů k použití, které může kupující rozumně očekávat, a

d) věc odpovídá jakostí nebo provedením vzorku nebo předloze, které prodávající kupujícímu poskytl před uzavřením smlouvy.

(3) Prodávající není vázán veřejným prohlášením podle odstavce 2 písm. b), prokáže-li, že si ho nebyl vědom nebo že bylo v době uzavření smlouvy upraveno alespoň srovnatelným způsobem, jakým bylo učiněno, anebo že na rozhodnutí o koupi nemohlo mít vliv.

(4) Odstavec 2 se nepoužije v případě, že prodávající kupujícího před uzavřením smlouvy zvlášť upozornil, že se některá vlastnost věci liší a kupující s tím při uzavírání smlouvy výslovně souhlasil.“.

Dosavadní odstavec 2 se označuje jako odstavec 5.

CELEX: 32019L0771

98. V § 2161 odst. 5 se slova „šesti měsíců“ nahrazují slovy „jednoho roku“ a na konci textu odstavce se doplňují slova „,,leďaže to povaha věci nebo vady vylučuje“.

CELEX: 32019L0771

99. V § 2161 se na konci odstavce 5 doplňuje věta „Tato doba neběží po dobu, po kterou kupující nemůže věc užívat, v případě, že vadu vytkl oprávněně.“.

100. Za § 2161 se vkládají nové § 2161a a 2161b, které znějí:

„§ 2161a

Prodávající odpovídá kupujícímu také za vadu způsobenou nesprávnou montáží nebo instalací, která byla podle smlouvy provedena prodávajícím nebo na jeho odpovědnost. To platí i v případě, že byla montáž nebo instalace provedena kupujícím a vada nastala v důsledku nedostatku v návodu, který k ní poskytl prodávající nebo poskytovatel digitálního obsahu nebo služby digitálního obsahu, jde-li o věc s digitálními vlastnostmi.

§ 2161b

(1) Je-li předmětem koupě věc s digitálními vlastnostmi, prodávající zabezpečí, že budou kupujícímu poskytovány ujednané aktualizace digitálního obsahu nebo služby digitálního obsahu.

(2) Vedle ujednaných aktualizací prodávající zabezpečí, že budou kupujícímu poskytovány aktualizace, které jsou nezbytné, aby si věc po převzetí uchovala vlastnosti podle § 2161, a že bude na jejich dostupnost upozorněn

a) po dobu dvou let, mají-li být podle smlouvy digitální obsah nebo služba digitálního obsahu poskytovány soustavně po určitou dobu, a je-li ujednáno poskytování po dobu delší dvou let, po celou tuto dobu,

b) po dobu, po kterou to kupující může rozumně očekávat, mají-li být podle smlouvy digitální obsah nebo služba digitálního obsahu poskytnuty jednorázově; to se posoudí podle druhu a účelu věci, povahy digitálního obsahu nebo služby digitálního obsahu a s přihlédnutím k okolnostem při uzavření smlouvy a povaze závazku.

(3) Odstavec 2 se nepoužije v případě, že prodávající kupujícího před uzavřením smlouvy zvlášť upozornil, že aktualizace poskytovány nebudou a kupující s tím při uzavírání smlouvy výslovně souhlasil.

(4) Neprovedl-li kupující aktualizaci podle odstavce 2 v přiměřené době, nemá práva z vady, která vznikla pouze v důsledku neprovedené aktualizace. To neplatí v případě, že kupující nebyl upozorněn na aktualizaci nebo na důsledky jejího neprovedení anebo aktualizaci neprovedl či ji provedl nesprávně v důsledku nedostatku v návodu.

(5) Mají-li být podle smlouvy digitální obsah nebo služba digitálního obsahu poskytovány soustavně po určitou dobu a projeví-li se nebo vyskytne-li se vada v době podle odstavce 2 písm. a), má se za to, že jsou digitální obsah nebo služba digitálního obsahu poskytovány vadně.“.

CELEX: 32019L0771

101. § 2164 se zrušuje.

102. § 2165 zní:

„§ 2165

(1) Kupující může vytknout vadu, která se na věci projeví v době dvaceti čtyř měsíců od převzetí.

(2) Je-li předmětem koupě věc s digitálními vlastnostmi a mají-li být podle smlouvy digitální obsah nebo služba digitálního obsahu poskytovány soustavně po určitou dobu, může kupující vytknout vadu, která se na nich vyskytne nebo projeví v době dvaceti čtyř měsíců od převzetí. Má-li být plněno po dobu delší dvou let, má kupující právo z vady, která se vyskytne nebo projeví v této době.

(3) Soud právo z vady přizná i v případě, že nebyla vytknuta bez zbytečného odkladu poté, co ji mohl kupující při dostatečné péči zjistit.“.

CELEX: 32019L0771

103. § 2166 se zrušuje.

104. § 2167 až 2171 znějí:

„§ 2167

(1) Právo z vadného plnění kupujícímu nenáleží, pokud vadu sám způsobil.

(2) Vadou věci není opotřebení věci způsobené jejím obvyklým užíváním nebo u použité věci opotřebení odpovídající míře jejího předchozího používání.

§ 2168

Při koupi použité věci mohou strany zkrátit dobu podle § 2165 až na jeden rok.

§ 2169

(1) Má-li věc vadu, může kupující požadovat její odstranění. Podle své volby může požadovat dodání nové věci bez vady nebo opravu věci, ledaže je zvolený způsob odstranění vady nemožný nebo ve srovnání s druhým nepřiměřeně nákladný; to se posoudí zejména s ohledem na význam vady, hodnotu, kterou by věc měla bez vady, a to, zda může být druhým způsobem vada odstraněna bez značných obtíží pro kupujícího.

(2) Prodávající může odmítnout vadu odstranit, je-li to nemožné nebo nepřiměřeně nákladné zejména s ohledem na význam vady a hodnotu, kterou by věc měla bez vady.

(3) Ustanovení § 1923, 2106 a 2107 o právech z vadného plnění se nepoužijí.

§ 2170

(1) Prodávající odstraní vadu v přiměřené době po jejím vytknutí tak, aby tím kupujícímu nezpůsobil značné obtíže, přičemž se zohlední povaha věci a účel, pro který kupující věc koupil.

(2) K odstranění vady převezme prodávající věc na vlastní náklady. Vyžaduje-li to demontáž věci, jejíž montáž byla provedena v souladu s povahou a účelem věci předtím, než se vada projevila, prodávající provede demontáž vadné věci a montáž opravené nebo nové věci anebo uhradí náklady s tím spojené.

(3) Nepřevezme-li kupující věc v přiměřené době poté, co jej prodávající vyrozuměl o možnosti věc po opravě převzít, použije se § 2159 odst. 3 obdobně.

§ 2171

(1) Kupující může požadovat přiměřenou slevu nebo odstoupit od smlouvy, pokud

a) prodávající vadu odmítl odstranit nebo ji neodstranil v souladu s § 2170 odst. 1 a 2,

b) se vada projevuje opakovaně,

c) je vada podstatným porušením smlouvy, nebo

d) je z prohlášení prodávajícího nebo z okolností zjevné, že vada nebude odstraněna v přiměřené době nebo bez značných obtíží pro kupujícího.

(2) Přiměřená sleva se určí jako rozdíl mezi hodnotou věci bez vady a vadné věci, kterou kupující obdržel.

(3) Kupující nemůže odstoupit od smlouvy, je-li vada věci nevýznamná; má se za to, že vada není nevýznamná. Ustanovení § 2110 a 2111 se nepoužijí.

(4) Odstoupí-li kupující od smlouvy, prodávající vrátí kupujícímu kupní cenu bez zbytečného odkladu poté, co obdrží věc nebo co mu kupující prokáže, že věc odeslal.“.

CELEX: 32019L0771

105. V § 2172 větě první se slova „Práva z vady se uplatňují u prodávajícího“ nahrazují slovy „Vadu lze vytknout prodávajícímu“.

106. V § 2172 větě druhé se slova „v potvrzení podle § 2166 uvedena jiná osoba určená“ a slovo „uplatní“ zrušují, za slovo „opravě“ se vkládají slova „určena jiná osoba“ a slova „právo na opravu u toho“ se nahrazují slovy „vytkne vadu tomu“.

107. V § 2172 se věta třetí zrušuje.

108. § 2173 zní:

„§ 2173

Dokud prodávající nesplní své povinnosti z vadného plnění, nemusí kupující platit dosud neuhrazenou kupní cenu nebo její část.“.

CELEX: 32019L0771

109. V § 2174 se slova „může uplatnit právo z vady“ nahrazují slovy „vytkl vadu“.

CELEX: 32019L0771

110. Za § 2174 se vkládají nové § 2174a a 2174b, které včetně nadpisů znějí:

„§ 2174a

Zvláštní ustanovení o záruce za jakost

(1) Poskytovatel záruky vydá kupujícímu nejpozději při převzetí věci potvrzení o záruce za jakost (záruční list) v textové podobě. Záruční list musí být sepsán jasným a srozumitelným jazykem a musí obsahovat

a) údaj, že má kupující ze zákona právo vůči prodávajícímu na bezplatnou nápravu a že toto právo není zárukou za jakost dotčeno, a

b) označení věci, na niž se záruka vztahuje, obsah záruky, jméno a bydliště nebo sídlo poskytovatele záruky, postup k uplatnění práv ze záruky a podmínky záruky.

(2) Nesplněním povinnosti podle odstavce 1 není platnost záruky dotčena.

§ 2174b

Právo postihu

(1) Byla-li vada způsobena konáním nebo opomenutím jiné osoby v témže smluvním řetězci, náleží konečnému prodávajícímu náhrada od toho, kdo mu v rámci své podnikatelské činnosti věc prodal nebo kdo byl zavázán poskytovat digitální obsah či službu digitálního obsahu, včetně jejich aktualizace. Náhrada se poskytne ve výši nákladů, které konečný prodávající účelně vynaložil na zjednání nápravy.

(2) Právo na náhradu nevznikne, věděl-li konečný prodávající o vadě věci v okamžiku jejího převzetí nebo nebyla-li věc určena k uvedení na trh pro spotřebitele.

(3) K ujednání, které předem vylučuje nebo omezuje právo konečného prodávajícího na náhradu, se nepřihlíží.

(4) Odstavce 1 až 3 se na další osoby v témže smluvním řetězci použijí obdobně.“.

CELEX: 32019L0770, 32019L0771

111. V části čtvrté hlavě II dílu 2 se za oddíl 5 vkládá nový oddíl 6, který včetně nadpisu zní:

„Oddíl 6

Poskytování digitálního obsahu

Pododdíl 1

Obecná ustanovení

§ 2389a

(1) Smlouvou o poskytování digitálního obsahu se poskytovatel zavazuje zpřístupnit uživateli věc v digitální podobě (digitální obsah) k užívání pro vlastní potřebu a uživatel se zavazuje platit za to odměnu.

(2) Vyžaduje-li užívání digitálního obsahu oprávnění k výkonu práva duševního vlastnictví, použijí se také příslušná ustanovení o licenci.

§ 2389b

(1) Není-li ujednán čas plnění, poskytovatel zpřístupní uživateli digitální obsah bez zbytečného odkladu po uzavření smlouvy.

(2) Poskytovatel splní tuto povinnost také zpřístupněním digitálního obsahu prostřednictvím fyzického nebo virtuálního zařízení, které si k tomu uživatel zvolil.

(3) Je na poskytovateli, aby prokázal, že digitální obsah uživateli zpřístupnil.

§ 2389c

(1) Poskytovatel odpovídá uživateli, že digitální obsah je po dobu trvání závazku bez vad.

(2) Poskytovatel zpřístupní uživateli nejnovější verzi digitálního obsahu dostupnou v době uzavření smlouvy.

§ 2389d

(1) Poskytovatel zabezpečí, že budou uživateli poskytovány ujednané aktualizace digitálního obsahu.

(2) Vedle ujednaných aktualizací poskytovatel zabezpečí, že budou uživateli poskytovány aktualizace, které jsou nezbytné, aby byl digitální obsah bez vad po dobu trvání závazku a že bude na jejich dostupnost upozorněn.

(3) Neprovedl-li uživatel aktualizaci podle odstavce 2 v přiměřené době, nemá práva z vady, která vznikla pouze v důsledku neprovedené aktualizace. To neplatí v případě, že

uživatel nebyl upozorněn na aktualizaci nebo na důsledky jejího neprovedení anebo aktualizaci neprovedl či ji provedl nesprávně v důsledku nedostatku v návodu.

§ 2389e

(1) Projeví-li se vada za trvání závazku, je na poskytovateli, aby prokázal, že digitální obsah je poskytován bez vad.

(2) Prokáže-li poskytovatel, že vadu způsobilo nevyhovující technické a programové vybavení nebo síťové připojení pro přístup či užívání digitálního obsahu uživatele nezbytné pro řádné fungování digitálního obsahu (dále jen „digitální prostředí uživatele“), ačkoli byl uživatel na jeho potřebu před uzavřením smlouvy jasně a srozumitelně upozorněn, odstavec 1 se nepoužije.

(3) K ověření, zda se vada vyskytla v důsledku nevyhovujícího digitálního prostředí uživatele, poskytne uživatel poskytovateli nezbytnou součinnost v míře, kterou lze rozumně požadovat. Povinnost součinnosti uživatele je omezena pouze na technicky dostupné prostředky, které jsou pro uživatele co nejméně rušivé. Odmítne-li uživatel součinnost poskytnout, přestože byl o této povinnosti a o důsledcích jejího porušení jasně a srozumitelně poučen před uzavřením smlouvy, odstavec 1 se nepoužije.

§ 2389f

Zvláštní ustanovení o jednorázovém plnění

(1) Nemá-li být digitální obsah poskytován po určitou dobu, ale spočívá-li plnění pouze v jednorázovém úkonu, včetně případů, v nichž uživatel nabývá právo užívat digitální obsah trvale, použijí se odstavce 2 až 4; v ostatním se ustanovení o poskytování digitálního obsahu použijí obdobně.

(2) Poskytovatel odpovídá za vady digitálního obsahu, které měl při zpřístupnění; tím není dotčena povinnost zabezpečit aktualizace podle odstavce 4 a § 2389d.

(3) Projeví-li se vada v průběhu jednoho roku od zpřístupnění, má se za to, že byl digitální obsah vadný již při zpřístupnění. Tato doba neběží po dobu, po kterou uživatel nemůže digitální obsah užívat, v případě, že vadu vytkl oprávněně.

(4) Poskytovatel zabezpečí, že budou uživateli poskytovány aktualizace podle § 2389d odst. 2 po dobu, po kterou to uživatel může rozumně očekávat; to se posoudí podle druhu a účelu digitálního obsahu a s přihlédnutím k okolnostem při uzavření smlouvy a povaze závazku.

Pododdíl 2

Zvláštní ustanovení o poskytování digitálního obsahu spotřebiteli

§ 2389g

(1) Je-li uživatelem spotřebitel, platí pro poskytování digitálního obsahu i ustanovení tohoto pododdílu.

(2) Ustanovení o poskytování digitálního obsahu se použijí také v případě, že uživatel namísto odměny poskytovateli poskytuje nebo se zavazuje poskytnout své osobní údaje, ledaže je poskytovatel zpracovává pouze pro účely poskytnutí digitálního obsahu nebo pouze ke splnění svých zákonných povinností. V takovém případě uživatel nemůže požadovat přiměřenou slevu a § 2389m odst. 2 a 3 a § 2389p se nepoužijí.

(3) Ustanovení o poskytování digitálního obsahu se použijí i na smlouvu o zhotovení digitálního obsahu.

(4) Ustanovení tohoto pododdílu se nepoužijí, je-li digitální obsah poskytován spolu s věcí s digitálními vlastnostmi podle § 2158 odst. 2.

§ 2389h

(1) Je-li poskytovatel v prodlení se zpřístupněním digitálního obsahu, může uživatel od smlouvy odstoupit, nesplní-li poskytovatel svoji povinnost bez zbytečného odkladu poté, co jej uživatel vyzval k plnění nebo v dodatečné lhůtě, na níž se strany výslovně dohodly.

(2) Uživatel může od smlouvy odstoupit bez dodatečné lhůty jen v případě, že je z prohlášení poskytovatele nebo z okolností zjevné, že poskytovatel digitální obsah neposkytne anebo vyplývá-li z ujednání stran nebo z okolností při uzavření smlouvy, že je plnění v určeném čase nezbytné; § 1980 se nepoužije. Odstoupí-li uživatel od smlouvy, použijí se § 2389n až 2389p obdobně.

(3) Je-li digitální obsah poskytován na hmotném nosiči, odstavce 1 a 2 a § 2389b se nepoužijí.

§ 2389i

(1) Poskytovatel odpovídá uživateli, že digitální obsah

a) odpovídá ujednanému popisu a rozsahu, jakož i jakosti, funkčnosti, kompatibilitě, interoperabilitě a jiným ujednaným vlastnostem,

b) je vhodný k účelu, pro který jej uživatel požaduje a s nímž poskytovatel souhlasil, a

c) je poskytován s ujednaným příslušenstvím a pokyny k použití, včetně návodu k instalaci, a s uživatelskou podporou.

(2) Poskytovatel odpovídá uživateli, že vedle ujednaných vlastností

a) je digitální obsah vhodný k účelu, k němuž se digitální obsah tohoto druhu obvykle používá, i s ohledem na práva třetích osob, právní předpisy, technické normy nebo kodexy chování daného odvětví, není-li technických norem,

b) digitální obsah rozsahem, jakostí a dalšími výkonnostními parametry, včetně funkčnosti, kompatibility, přístupnosti, kontinuity a bezpečnosti, odpovídá obvyklým vlastnostem digitálního obsahu téhož druhu, které může uživatel rozumně očekávat, i s ohledem na veřejná prohlášení učiněná poskytovatelem nebo jinou osobou v témže smluvním řetězci, zejména reklamou nebo označením,

c) je digitální obsah poskytován s příslušenstvím a pokyny k použití, které může uživatel rozumně očekávat, a

d) digitální obsah odpovídá zkušební verzi nebo náhledu, které poskytovatel zpřístupnil před uzavřením smlouvy.

(3) Poskytovatel není vázán veřejným prohlášením podle odstavce 2 písm. b), prokáže-li, že si ho nebyl vědom nebo že bylo v době uzavření smlouvy upraveno alespoň srovnatelným způsobem, jakým bylo učiněno, anebo že na rozhodnutí o uzavření smlouvy nemohlo mít vliv.

(4) Odstavec 2 se nepoužije v případě, že poskytovatel uživatele před uzavřením smlouvy zvlášť upozornil, že se některá vlastnost digitálního obsahu liší a uživatel s tím při uzavírání smlouvy výslovně souhlasil.

§ 2389j

Poskytovatel odpovídá uživateli také za vadu způsobenou nesprávným propojením digitálního obsahu s digitálním prostředím uživatele, které bylo podle smlouvy provedeno poskytovatelem nebo na jeho odpovědnost. To platí i v případě, že propojení provedl uživatel a vada nastala v důsledku nedostatku v návodu poskytnutého poskytovatelem.

§ 2389k

(1) Uživatel může vytknout vadu, která se u digitálního obsahu projeví nebo vyskytne za trvání závazku. Jde-li o jednorázové plnění, může vytknout vadu, která se na digitálním obsahu projeví v době dvaceti čtyř měsíců od zpřístupnění.

(2) Soud právo z vady přizná i v případě, že nebyla oznámena bez zbytečného odkladu poté, co ji mohl uživatel při dostatečné péči zjistit.

§ 2389l

(1) Má-li digitální obsah vadu, může uživatel požadovat její odstranění, ledaže je to nemožné nebo nepřiměřeně nákladné; to se posoudí zejména s ohledem na význam vady a hodnotu, kterou by digitální obsah měl bez vady.

(2) Poskytovatel odstraní vadu v přiměřené době po jejím vytknutí tak, aby nezpůsobil uživateli značné obtíže, přičemž se zohlední povaha digitálního obsahu a účel, pro který ho uživatel požadoval.

§ 2389m

(1) Uživatel může požadovat přiměřenou slevu nebo odstoupit od smlouvy, pokud

a) poskytovatel vadu neodstranil podle § 2389l nebo je z prohlášení poskytovatele nebo z okolností zjevné, že vada nebude odstraněna v přiměřené době nebo bez značných obtíží pro uživatele,

b) se vada projeví i po odstranění, nebo

c) je vada podstatným porušením smlouvy.

(2) Přiměřená sleva se určí jako rozdíl mezi hodnotou digitálního obsahu bez vady a vadného digitálního obsahu, který byl uživateli poskytnut. Má-li být digitální obsah poskytován po určitou dobu, zohlední se doba, po kterou byl poskytován vadně; uživateli náleží sleva i v případě, že odstoupí od smlouvy.

(3) Uživatel nemůže odstoupit od smlouvy, je-li vada digitálního obsahu jen nevýznamná; má se za to, že vada není nevýznamná.

§ 2389n

(1) Odstoupí-li uživatel od smlouvy, poskytovatel se zdrží užívání obsahu odlišného od osobních údajů uživatele, který byl vytvořen uživatelem při užívání digitálního obsahu; to neplatí v případě, že

a) je obsah bez tohoto digitálního obsahu nepoužitelný,

b) se obsah vztahuje výlučně k činnosti uživatele při užívání digitálního obsahu,

c) poskytovatel smísil obsah s jinými daty a může být oddělen jen při vynaložení nepřiměřeného úsilí, nebo

d) byl vytvořen společně s jinými osobami, které mohou obsah nadále užívat.

(2) S výjimkou případů podle odstavce 1 písm. a) až c) poskytovatel zpřístupní uživateli na jeho žádost obsah odlišný od jeho osobních údajů, který uživatel při užívání digitálního

obsahu jeho prostřednictvím vytvořil nebo uchovával. Poskytovatel tak učiní bezplatně, v přiměřené době a v běžně používaném strojově čitelném formátu.

§ 2389o

Odstoupí-li uživatel od smlouvy a byl-li mu v souvislosti s poskytováním digitálního obsahu odevzdán hmotný nosič, vydá jej poskytovateli na jeho žádost a náklady bez zbytečného odkladu. Poskytovatel může o vydání hmotného nosiče požádat do čtrnácti dnů od ukončení závazku.

§ 2389p

Peněžité částky, které má poskytovatel z důvodu vadného plnění vydat uživateli, vrátí poskytovatel na vlastní náklady bez zbytečného odkladu, nejpozději však do čtrnácti dnů ode dne, kdy uživatel uplatnil u poskytovatele příslušné právo z vadného plnění. Použije přitom stejný způsob, jakým uživatel uhradil odměnu, ledaže uživatel výslovně svolí jinak a nevzniknou mu tím žádné náklady.

§ 2389q

Změna digitálního obsahu

(1) Má-li být digitální obsah poskytován po určitou dobu a nejedná-li se o změnu nezbytnou pro zachování digitálního obsahu bez vad, poskytovatel může digitální obsah změnit,

a) je-li to ujednáno ve smlouvě spolu se spravedlivým důvodem pro takovou změnu,

b) nevzniknou-li uživateli změnou dodatečné náklady a

c) oznámí-li uživateli změnu jasným a srozumitelným způsobem.

(2) Zhoršuje-li změna podle odstavce 1 přístup uživatele k digitálnímu obsahu nebo jeho užívání nikoli jen nevýznamně, poskytovatel dále upozorní uživatele v přiměřené době před provedením změny v textové podobě na povahu změny, čas jejího provedení a na právo vypovědět závazek podle odstavce 3 nebo na možnost zachovat digitální obsah beze změny podle odstavce 4.

(3) Uživatel může vypovědět závazek, zhoršuje-li změna jeho přístup k digitálnímu obsahu nebo jeho užívání nikoli jen nevýznamně, a to do třiceti dnů ode dne, kdy byl o změně vyrozuměn nebo od okamžiku, kdy byl digitální obsah změněn, podle toho, co nastane později. Vypoví-li uživatel závazek, použijí se § 2389n až 2389p obdobně.

(4) Odstavec 3 se nepoužije, umožní-li poskytovatel uživateli odmítnout změnu a ponechat si digitální obsah bez dodatečných nákladů v původní podobě, aniž by to bylo na úkor jeho poskytování bez vad.

(5) Odstavce 1 až 4 se nepoužijí na digitální obsah, který je poskytován společně se službou přístupu k internetu podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2120 nebo s interpersonální komunikační službou založenou na číslech.

§ 2389r

Ustanovení § 2174b se použije obdobně v případě vady digitálního obsahu nebo prodlení s jeho zpřístupněním.

§ 2389s

(1) Nepřihlíží se k ujednání, že se práva uživatele omezují nebo že zanikají, učiněnému předtím, než vytkl vadu digitálního obsahu nebo prodlení s jeho zpřístupněním anebo než byl vyrozuměn o jeho změně podle § 2389q.

(2) Ustanovení § 2389d odst. 2 se nepoužije v případě, že poskytovatel před uzavřením smlouvy zvlášť upozornil uživatele, že aktualizace poskytovány nebudou a uživatel s tím při uzavírání smlouvy výslovně souhlasil.

Pododdíl 3

Společná ustanovení

§ 2389t

Ustanovení o poskytování digitálního obsahu se použijí obdobně i na případy, kdy se poskytovatel zavazuje uživateli poskytovat službu, která uživateli umožňuje vytvářet, zpracovávat či uchovávat data v digitální podobě nebo k nim přistupovat, sdílet data v digitální podobě nahraná či vytvořená tímto nebo jiným uživatelem této služby anebo jakoukoli jinou interakci s těmito daty (služba digitálního obsahu).

§ 2389u

(1) Ustanovení o poskytování digitálního obsahu se nepoužijí na smlouvu, jejímž předmětem je

a) poskytování služby elektronických komunikací podle zákona upravujícího elektronické komunikace, s výjimkou interpersonální komunikační služby nezávislé na číslech,

b) poskytování zdravotní péče,

c) hra, sázka nebo los,

d) finanční služba,

e) poskytování počítačového programu s otevřeným zdrojovým kódem na základě svobodné licence, za kterou uživatel neplatí cenu a pokud osobní údaje poskytnuté uživatelem zpracovává poskytovatel výlučně za účelem zlepšení bezpečnosti, kompatibility nebo interoperability tohoto počítačového programu,

f) poskytování digitálního obsahu, při němž je digitální obsah učiněn dostupným široké veřejnosti jinak než přenosem signálu jakožto součást představení nebo jiné akce, nebo

g) poskytování informací, které jsou předmětem ochrany práva autorského, podle zákona upravujícího svobodný přístup k informacím.

(2) Obsahuje-li smlouva, na jejímž základě je digitální obsah poskytován, také prvky smluv uvedených v odstavci 1, použijí se ustanovení tohoto oddílu pouze na tu část závazku, která se týká poskytování digitálního obsahu.“

CELEX: 32019L0770

Dosavadní oddíly 6 a 7 se označují jako oddíly 7 a 8.

112. V § 2524 se za odstavec 1 vkládá nový odstavec 2, který zní:

„(2) Údaje o obsahu závazku podle § 2527 a § 2528 odst. 1 písm. b) až d) a f), které pořadatel nebo zprostředkovatel zájezdu sdělil zákazníkovi podle odstavce 1, se stávají obsahem smlouvy; mohou být změněny jen výslovnou dohodou smluvních stran.

Pořadatel nebo zprostředkovatel zájezdu sdělí zákazníkovi veškeré změny těchto údajů jasným, srozumitelným a zřetelným způsobem před uzavřením smlouvy.“.

Dosavadní odstavec 2 se označuje jako odstavec 3.

CELEX: 32015L2302

113. V § 2525 odst. 5 se za slova „na jiném trvalém nosiči“ nahrazují slovy „v jiné textové podobě“.

114. V § 2530 se odstavec 3 zrušuje.

115. V nadpisu pod označením § 2531 se slovo „**Změna**“ nahrazuje slovy „**Jiné změny**“.

116. V § 2531 odst. 1 písm. b) se slovo „nepodstatnou“ nahrazuje slovem „nevýznamnou“.

CELEX: 32015L2302

117. V § 2531 se odstavec 4 zrušuje.

Dosavadní odstavec 5 se označuje jako odstavec 4.

118. V § 2534 větě první se slova „od odstoupení od smlouvy“ nahrazují slovy „po ukončení závazku ze smlouvy“.

CELEX: 32015L2302

119. § 2549 zní:

„§ 2549

K ujednáním odchylujícím se od ustanovení tohoto dílu v neprospěch zákazníka se nepřihlíží. To platí i v případě, že se zákazník vzdá práva.“.

CELEX: 32015L2302

120. § 2549a se zrušuje.

121. V § 2619 odst. 1 se slova „použijí se obdobně ustanovení o kupní smlouvě“ nahrazují slovy „záruční doba počíná běžet předáním díla“.

122. V § 2619 se odstavec 2 zrušuje a zároveň se zrušuje označení odstavce 1.

123. V § 2629 odst. 1 větě první se slovo „které“ nahrazuje slovem „kterou“, slovo „neoznámil“ se nahrazuje slovem „nevytkl“ a slova „právo nebylo uplatněno“ se nahrazují slovy „vada nebyla vytknuta“.

124. V § 2629 odst. 2 se slovo „doby“ nahrazuje slovem „lhůty“.

125. V § 2629 se doplňuje odstavec 3, který zní:

„(3) Je-li objednatel spotřebitel a projeví-li se vada v průběhu dvou let od převzetí, má se za to, že stavba byla vadná již při převzetí, ledaže to povaha vady vylučuje. Tato doba neběží po dobu, po kterou objednatel nemůže stavbu užívat, v případě, že vadu vytkl oprávněně.“.

126. V § 3015 se slovo „právní“ zrušuje.

127. Poznámka pod čarou č. 1 zní:

„¹⁾ Směrnice Rady 85/374/EHS ze dne 25. července 1985 o sbližování právních a správních předpisů členských států týkajících se odpovědnosti za vadné výrobky, ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/34/ES.

Směrnice Rady 86/653/EHS ze dne 18. prosince 1986 o koordinaci právní úpravy členských států týkající se nezávislých obchodních zástupců.

Směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách, ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/6/ES ze dne 16. února 1998 o ochraně spotřebitelů při označování cen výrobků nabízených spotřebiteli.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/65/ES ze dne 23. září 2002 o uvádění finančních služeb pro spotřebitele na trh na dálku a o změně směrnice Rady 90/619/EHS a směrnic 97/7/ES a 98/27/ES, ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/64/ES a směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2366.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/114/ES ze dne 12. prosince 2006 o klamavé a srovnávací reklamě (kodifikované znění).

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/122/ES ze dne 14. ledna 2009 o ochraně spotřebitele ve vztahu k některým aspektům smluv o dočasném užívání ubytovacího zařízení (timeshare), o dlouhodobých rekreačních produktech, o dalším prodeji a o výměně.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/138/ES ze dne 25. listopadu 2009 o přístupu k pojišťovací a zajišťovací činnosti a jejím výkonu (Solventnost II), ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/89/EU, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/23/EU, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/23/EU, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/58/EU, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/51/EU, směrnice (EU) 2016/2341, směrnice (EU) 2017/2402 a směrnice (EU) 2018/843.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/7/EU ze dne 16. února 2011 o postupu proti opožděným platbám v obchodních transakcích.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU ze dne 25. října 2011 o právech spotřebitelů, kterou se mění směrnice Rady 93/13/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES a zrušuje směrnice Rady 85/577/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES, ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2302.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2302 ze dne 25. listopadu 2015 o souborných cestovních službách a spojených cestovních službách, o změně nařízení

Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU a o zrušení směrnice Rady 90/314/EHS.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/770 ze dne 20. května 2019 o některých aspektech smluv o poskytování digitálního obsahu a digitálních služeb.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/771 ze dne 20. května 2019 o některých aspektech smluv o prodeji zboží, o změně nařízení (EU) 2017/2394 a směrnice 2009/22/ES a o zrušení směrnice 1999/44/ES.“.

Čl. II

Přechodná ustanovení

1. Právní poměry vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé, včetně práv a povinností z porušení smluv uzavřených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se řídí zákonem č. 89/2012 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.
2. Poskytování digitálního obsahu nebo služby digitálního obsahu spotřebiteli, k němuž došlo ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se řídí zákonem č. 89/2012 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, i když k uzavření smlouvy došlo před tímto dnem; vznik závazku, jakož i práva a povinnosti vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se však posuzují podle zákona č. 89/2012 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona. To neplatí pro § 2174b a 2389q zákona č. 89/2012 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, které se použijí jen na smlouvy uzavřené ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

Čl. III

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. července 2021 s výjimkou čl. I bodů 71 až 75, 83 až 111 a 121 až 127, které nabývají účinnosti dnem 1. ledna 2022.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

Hodnocení dopadů regulace podle Obecných zásad pro hodnocení dopadů regulace schválených usnesením vlády není k návrhu tohoto zákona zpracováno, neboť předsedkyně Legislativní rady vlády rozhodla na základě žádosti předkladatele a jím předloženého přehledu dopadů návrhu právního předpisu, že se toto hodnocení v souladu s čl. 76 odst. 2 Legislativních pravidel vlády neprovede.

I. OBECNÁ ČÁST

1. Zhodnocení platného právního stavu, včetně zhodnocení současného stavu ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Cílem tohoto návrhu zákona je transponovat dvě nové evropské směrnice z oblasti spotřebitelského práva týkající se koupě zboží a poskytování digitálního obsahu a digitálních služeb a dále napravit zjištěné nedostatky v transpozici evropských směrnic v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“ nebo „OZ“).

1.1. Koupě zboží a poskytování digitálního obsahu a digitálních služeb

1.1.1. Koupě zboží

Stávající právní úprava tzv. spotřebitelské koupě vychází ze směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES ze dne 25. května 1999 o některých aspektech prodeje spotřebního zboží a záruk na toto zboží (dále jen „směrnice č. 1999/44/ES“). Směrnice č. 1999/44/ES je postavena na principu minimální harmonizace; ponechává tedy členským státům prostor pro příznivější úpravu pro spotřebitele. Stanoví podmínky shody s kupní smlouvou (tedy řádného plnění), odpovědnost prodávajícího za vady, které věc měla při převzetí, hierarchii práv z vadného plnění, lhůtu pro jejich uplatnění (v délce dvou let), včetně důkazního břemene stran existence vady při převzetí (v délce šesti měsíců). Dále směrnice upravuje právo postihu konečného prodávajícího vůči odpovědnému podnikateli ve smluvním řetězci a náležitosti obchodní záruky.

Na vnitrostátní úrovni je příslušná regulace obsažena v občanském zákoníku. Především jde o právní úpravu v pododdílu 5: Zvláštní ustanovení o prodeji zboží v obchodě (§ 2158 až 2174), části čtvrté, hlavy druhé, dílu prvním, oddílu druhém. Na spotřebitelskou koupi se dále použijí obecná ustanovení o koupi a ustanovení pododdílů o koupi movité věci a nemovité věci. Obecná pravidla odpovědnosti za vadné plnění jsou dále obsažena v § 1916 až 1925 OZ. Osobní působnost české právní úpravy se již tradičně vztahuje nejen na spotřebitele, ale také na jiné osoby nepodnikající (srov. § 2158 odst. 1 OZ).

V určitých aspektech lze stávající právní úpravu hodnotit jako nepříliš vyhovující z hlediska jasnosti a srozumitelnosti, vzhledem k významnému postavení, které v každodenním právním

stýku zaujímá. Nejistota panovala (panuje) stran existence tzv. zákonné záruky, kterou upravoval starý občanský zákoník č. 40/1964 Sb. Současný text občanského zákoníku však v této otázce není jednoznačný, když na jednu stranu hovoří jen o odpovědnosti za vady existující při převzetí (§ 2161 odst. 1 OZ), na druhou stranu na jiném místě i o vadách, které se vyskytnou v určité době po převzetí (§ 2165 odst. 1 OZ). Dalším problematickým bodem je podoba hierarchie práv z vadného plnění (viz i značně odlišná interpretace v odborné literatuře)¹, která je v důsledku vrstvení obecných a zvláštních úprav nepřehledná. V obecné úpravě dále existují některá pravidla, která se ve spotřebitelsko-podnikatelských vztazích nemohou s ohledem na požadavky evropského práva uplatnit a je třeba je vyloučit (např. § 2110, 2111 nebo § 2112 OZ), což bez výslovné úpravy klade vysoké nároky na adresáty právní úpravy. Jistota nepanuje ani stran věcné působnosti pododdílu o prodeji zboží v obchodě. Zákon v této souvislosti používá jednak pojem „zboží“, což by spolu s povahou zde obsažených pravidel ukazovalo spíše na hmotné movité věci, jednak obecný pojem „věc“, který zahrnuje i věci nemovité a nehmotné. Otázkou je zejména, zda se daná pravidla vztahují i na koupi věci nemovité, jež je jinak upravena v samostatném pododdílu 3, a případně která z kolidujících pravidel mají mít přednost. Ve stávající právní úpravě nejsou dostatečně zohledněny články 4 a 6 směrnice č. 1999/44/ES, týkající se práva postihu konečného prodávajícího vůči odpovědnému podnikateli a náležitostí obchodní záruky.

1.1.2. Digitální obsah a digitální služby

Závazky, jejichž obsahem je poskytování digitálního obsahu nebo digitálních služeb, dosud nebyly na evropské ani národní úrovni uceleně upraveny. Částečně je na ně pamatováno ve směrnici o právech spotřebitelů (č. 2011/83/EU)², která však reguluje obecně uzavírání smluv na dálku a mimo obchodní prostory. Ve vztahu k digitálnímu obsahu existuje zvláštní povinnost podnikatelů informovat spotřebitele o jeho vlastnostech [čl. 5 odst. 1 písm. g) a h) a čl. 6 odst. 1 písm. r) a s)]. Digitální obsah, který je poskytován na hmotném nosiči, je podřízen stejnému režimu jako koupě zboží (recitál č. 19 směrnice č. 2011/83/EU). Pro digitální obsah, který není poskytován na hmotném nosiči, se uplatní některá zvláštní pravidla.

Evropská legislativa vymezuje digitální obsah jako data vytvořená a poskytovaná v digitální podobě (např. čl. 2 odst. 11 směrnice č. 2011/83/EU). Jde například o audio- a video- soubory, počítačové programy, aplikace, digitální hry, e-knihy a jiné elektronické publikace.

Digitální službou je služba, která umožňuje uživateli vytvářet, zpracovávat nebo uchovávat data v digitální podobě anebo k nim přistupovat, nebo služba, která umožňuje sdílet data v digitální podobě nahraná nebo vytvořená tímto nebo jiným uživatelem služby nebo jakoukoli jinou interakci s těmito daty, včetně technologie „software-as-a-service“. Jde například o služby

¹ Srov. například komentář k § 2169 OZ prof. Luboše Tichého [in *J. Švestka, J. Dvořák, J. Fiala aj. Občanský zákoník. Komentář. Svazek V (§ 1721-2520, relativní majetková práva 1. část)*, Wolters Kluwer, Praha, 2014] a komentář doc. Blanky Vítové [in *Hulmák, M. a kol. Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014]*.

² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU ze dne 25. října 2011 o právech spotřebitelů, kterou se mění směrnice Rady 93/13/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES a zrušuje směrnice Rady 85/577/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES.

sdílení video-, audio- či jiných souborů, zpracovávání textu, digitální hry nebo hry nabízené v prostředí „cloud computing“ a sociální média. S ohledem na možné širší uplatnění pojmu „digitální služba“ v právním řádu³ se v tomto materiálu nadále bude používat označení „služba digitálního obsahu“. Totožné označení je navrhováno i v textu zákona.

Digitální obsah a služba digitálního obsahu budou zpravidla chráněny právem duševního vlastnictví. Přesto se nejedná o jejich definiční znak; existují i digitální obsah a služby digitálního obsahu, které takové ochrany nepožívají. Rovněž i způsoby, kterými k poskytování dochází, nemusí současně představovat zásah do těchto práv. Poskytování digitálního obsahu a služeb digitálního obsahu tedy nelze ztotožňovat s oprávněním užít předmět chráněný právem duševního vlastnictví.⁴ Takové oprávnění (licenci) musí získat poskytovatel digitálního obsahu nebo služby digitálního obsahu, zpravidla však nikoli koncový uživatel.⁵ Případná omezení vyplývající z tohoto práva (či jiného práva třetí osoby) jsou právní vadou (§ 1920 OZ). Z dostupné tuzemské judikatury bylo na tuto dvoukolejnost pamatováno např. v rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 23. března 2004, sp. zn. 29 Odo 1020/2003, v němž jmenovaný soud (před rekodifikací soukromého práva) ve vztahu k vadám software uzavřel, že „[s]amotná skutečnost, že předmět smlouvy (poskytnuté plnění) může být (a často i je) předmětem ochrany podle autorského zákona na možnost aplikace obecných ustanovení obchodního zákoníku, upravujících odstoupení od smlouvy, na vztahy podřaditelné ustanovení § 261 odst. 1 obchodního zákoníku nemá vliv...“.

Závazky, jejichž obsahem je poskytování digitálního obsahu nebo služeb digitálního obsahu, budou často vznikat na základě smíšených smluv. Nezřídka kdy půjde o smlouvy nepojmenované (zejm. v případě služeb digitálního obsahu). V úvahu přichází (případně analogická) aplikace právní úpravy různých smluvních typů, zejména koupě, díla (s nehmotným výsledkem), nájmu, případně jejich relevantních částí na základě typové podobnosti, a licence. Na vadné plnění a práva z něj vyplývající lze primárně aplikovat obecnou úpravu obsaženou v § 1914 až 1925 OZ. Z těchto ustanovení vyplývá povinnost plnit bez vad s vlastnostmi vymíněnými nebo obvyklými tak, aby bylo možné použít předmět plnění podle smlouvy, případně i podle jejího účelu. Zákon rozlišuje mezi vadami odstranitelnými a neodstranitelnými, přičemž prvně zmíněné spojuje s právem na opravu, doplnění nebo slevu; nejde-li vadu odstranit a brání-li to současně řádnému užívání předmětu plnění, může nabyvatel buď odstoupit od smlouvy, anebo požadovat přiměřenou slevu (§ 1923 OZ). V případě závazků,

³ Viz například zákon č. 12/2020 Sb., o právu na digitální služby a o změně některých zákonů či návrh zákona o dani z vybraných digitálních služeb (sněmovní tisk 658).

⁴ Rozšířená praxe označování všech smluv, jejichž předmětem plnění je digitální obsah, jako smluv „licenčních“ pochází patrně z amerického práva. Do kontinentálních systémů práva a jejich rozlišování smluvních typů však nezapadá, jak uvádí Frank Koch – viz F. Koch in: Handbuch Software- und Datenbank-Recht, Springer, München, 2013, str. 204.

⁵ Jinak je tomu u počítačových programů a elektronických databází – srov. § 30 odst. 3 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

ktelé lze klasifikovat jako koupi, respektive dílo (viz § 2085 odst. 1 věta druhá, příp. § 2615 odst. 2 OZ), lze patrně uvažovat i o aplikaci ustanovení pododdílu o prodeji zboží v obchodě.⁶

1.1.3. Nové evropské směrnice

V květnu 2019 byly na úrovni Evropské unie, po čtyřech letech projednávání příslušných návrhů Evropské komise, přijaty dvě nové směrnice, a sice

- směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/770 ze dne 20. května 2019 o některých aspektech smluv o poskytování digitálního obsahu a digitálních služeb (dále také jen „směrnice o digitálním obsahu“ nebo „směrnice č. 770/2019“);
- směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/771 ze dne 20. května 2019 o některých aspektech smluv o prodeji zboží, o změně nařízení (EU) 2017/2394 a směrnice 2009/22/ES a o zrušení směrnice 1999/44/ES (dále také jen „směrnice o prodeji zboží“ nebo „směrnice č. 771/2019“).

Předmětné unijní předpisy upravují převážně práva spotřebitelů z vadného plnění. Cílem obou směrnic je zajistit vysokou úroveň ochrany a právní jistoty pro evropské spotřebitele, zejména při přeshraničních nákupech, a zároveň usnadnit podnikům, obzvláště malým a středním, prodeje v celé Evropské unii.

Právním základem je článek 114 Smlouvy o fungování EU, který umožňuje Evropské unii přijímat opatření ke sbližování vnitrostátních úprav členských států za účelem vytvoření a fungování vnitřního trhu.

Členské státy jsou povinny směrnice zapracovat do vnitrostátního práva do 1. července 2021 s tím, že nová úprava vstoupí v účinnost 1. ledna 2022.

Směrnice o prodeji zboží

Nová směrnice č. 771/2019 nahrazuje výše zmíněnou směrnicí č. 1999/44/ES. Na rozdíl od dosavadní úpravy je v režimu úplné harmonizace (s několika odchylkami).

Směrnice o prodeji zboží se vztahuje na smlouvy, na základě nichž se za úplaty převádí vlastnické právo k hmotné movité věci (tj. zboží), včetně zboží, které má být teprve vyrobeno nebo vytvořeno (smlouva o dílo).

Směrnice o prodeji zboží nově reguluje *zboží s digitálními prvky*, tj. s digitálním obsahem nebo službou digitálního obsahu. Podmínkou je, že jsou tyto digitální prvky se zbožím spojeny takovým způsobem, že by bez nich zboží nemohlo plnit své funkce, a současně jsou poskytovány „podle kupní smlouvy“ (v pochybnostech se má za to, že tomu tak je). V takovém případě odpovídá za vady digitálního obsahu nebo služby digitálního obsahu prodávající a nikoli ten, kdo je skutečně poskytuje. Smyslem této regulace je posílení ochrany spotřebitele a jeho právní jistoty, pokud jde o osobu odpovědnou za řádné plnění. Jde například o „chytré“ mobilní telefony, počítače, hodinky a spotřebiče. Pro zboží s digitálními prvky platí

⁶ K tomu srov. například německou komentářovou literaturu, kde je tento závěr dovozován. S. Lorenz, in: Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch, vol. 3, C. H. Beck, Munich, § 474, č. 10.

některá zvláštní pravidla, která zohledňují specifika tohoto druhu věcí daná jejich digitálními vlastnostmi. Ta jsou relevantní zejména z hlediska okamžiku rozhodného pro stanovení odpovědnosti prodávajícího za vadu věci, s čímž souvisí také povinnost digitální obsah či službu po určitou dobu aktualizovat [čl. 6 písm. d), čl. 10]. Pokud však hmotný nosič slouží jen jako nosič digitálního obsahu (CD, DVD, USB, paměťové karty apod.), nejedná se o zboží ve smyslu směrnice o prodeji zboží a směrnice se neuplatní (viz dále).

Oproti stávající směrnici č. 1999/44/ES dochází k posílení práv spotřebitelů zejména prodloužením doby, po kterou je presumována existence vady již při převzetí zboží („obráceného“ důkazního břemene) ze šesti měsíců na jeden rok (čl. 11) a zakotvením práva rovnou odstoupit od smlouvy, je-li vada natolik závažné povahy, že to odůvodňuje okamžité ukončení smlouvy (čl. 14 odst. 3).

Unijní normotvůrce odůvodňuje přijetí nové úpravy především usnadněním přeshraničního prodeje zboží, potažmo posílením konkurenceschopnosti Evropské unie a podporou růstu. Jedním z faktorů ovlivňujících přeshraniční obchod v Evropské unii jsou rozdíly ve smluvním právu jednotlivých států. Pro spotřebitele znamená nejistotu ohledně základních smluvních práv, která negativně ovlivňuje jejich důvěru v přeshraniční obchod. Pro podniky znamená zejména dodatečné náklady na právní služby. Harmonizace základních smluvních práv by měla motivovat spotřebitele k větším objemům přeshraničních nákupů a podniky, zejména malé a střední, k přeshraniční expanzi.

Směrnice o digitálním obsahu

Směrnice č. 770/2019 upravuje některé aspekty smluv o poskytování digitálního obsahu a služeb digitálního obsahu uzavíraných mezi podnikateli a spotřebiteli. Je rovněž v režimu úplné harmonizace.

Působnost směrnice o digitálním obsahu se neomezuje na konkrétní smluvní typ či typy. Pravidla míří na celou škálu závazků, jejichž obsahem je „poskytování“ digitálního obsahu nebo služby digitálního obsahu, přičemž jsou pro oba tyto produkty totožná. V některých případech lze závazek klasifikovat jako smlouvu kupní, o dílo, nájemní či služební (podle současné právní úpravy výslovně nepojmenovanou). Z hlediska pravidel obsažených ve směrnici o digitálním obsahu je základem dělení na plnění formou jednorázového aktu a soustavným plněním po určitou dobu. V prvním případě jde například o koupi CD s hudbou s tím, že jednorázově může být plněno i opakovaně (např. zpřístupnění nové e-knihy každý měsíc). V druhém případě jde například o měsíční přístup do filmové knihovny na internetu. Případy jednorázového plnění míří zejména na smlouvy, jejichž předmětem je digitální obsah (tj. např. koupě). Jako určující kritérium pro tyto závazky zmiňuje směrnice jednorázový akt poskytnutí (zpřístupnění) a následný časově neomezený přístup spotřebitele k digitálnímu obsahu (recitál č. 56). Nevylučuje se však ani jednorázové poskytnutí služby digitálního obsahu (např. on-line konverze dokumentu do jiného formátu). Na druhou stranu, jestliže mají být podle smlouvy digitální obsah nebo služba digitálního obsahu přístupné po určitou ujednanou dobu, případně po dobu trvání závazku ze smlouvy uzavřené na dobu neurčitou, jedná se o soustavné plnění. Do této kategorie směrnice č. 770/2019 řadí například i online streaming videa, a to bez ohledu na délku záznamu, nebo poskytnutí počítačového programu na určitou dobu s tím, že se v určitých intervalech bude aktualizovat.

V případě jednorázového plnění a soustavného plnění po určitou dobu jsou základní aspekty závazku upraveny odlišně. Jedná se o okamžik rozhodný pro stanovení odpovědnosti prodávajícího za vadu (čl. 8 odst. 4, čl. 11 odst. 3) a povinnost digitální obsah či službu po určitou dobu aktualizovat (čl. 8 odst. 2).

Rovněž lze rozlišovat z hlediska způsobu odevzdání předmětu plnění, primárně podle toho, zda je dodán či zpřístupněn na hmotném nosiči, nebo bez hmotného nosiče. V druhém případě lze dále rozlišovat, zda dochází ke stažení obsahu do uživatelského digitálního prostředí nebo zda mu je obsah pouze zpřístupněn prostřednictvím internetu („cloud computing“, „web streaming“).

Směrnice o digitálním obsahu upravuje v zásadě shodné smluvní aspekty jako směrnice o prodeji zboží. Konkrétně upravuje tyto otázky: čas plnění (čl. 5) a práva v případě prodlení s plněním (čl. 13), kritéria souladu se smlouvou (čl. 6 až 10), práva z vadného plnění, včetně lhůt a důkazního břemene (čl. 11, 12, 14 až 18), možnost jednostranné změny digitálního obsahu nebo služby digitálního obsahu poskytovaných po určitou dobu (čl. 19) a právo postihu mezi podnikateli (čl. 20).

Unijní normotvůrce odůvodňuje přijetí nové úpravy především usnadněním přístupu k digitálnímu obsahu a službám digitálního obsahu, rozvojem digitální ekonomiky Evropské unie a stimulací celkového růstu. Jedním z faktorů ovlivňujících přeshraniční obchod v Evropské unii jsou rozdíly ve smluvním právu jednotlivých států, případně obecně nejistota ohledně právního režimu použitelného na transakce s digitálním obsahem a službami. Pro spotřebitele znamená nejistotu ohledně základních smluvních práv, která negativně ovlivňuje jejich důvěru v přeshraniční obchod. Pro podniky znamená zejména dodatečné náklady na právní servis. Harmonizace základních smluvních práv by měla motivovat spotřebitele k větším objemům přeshraničních nákupů a podniky, zejména malé a střední, k přeshraniční expanzi.

1.2. Náprava nedostatků v transpozici evropských směrnic

1.2.1. Spotřebitelské smlouvy

V občanském zákoníku je transponováno několik evropských směrnic z oblasti spotřebitelského práva. Transpozice směrnic upravujících obecné otázky uzavírání spotřebitelských smluv a obsahu těchto smluv je obsažena v části čtvrté, hlavě první, dílu 4. V rámci příslušných smluvních typů jsou transponována pravidla o spotřebitelské koupi a zájezdu.

Zjištěné nedostatky se týkají především směrnice č. 2011/83/EU, jejíž provedení vytyká České republice Evropská komise (tzv. EU-pilot probíhá od roku 2014).

Dílčí nedostatky se týkají také transpozice dalších směrnic. Konkrétně jde o

- směrnici Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách (dále jen „směrnice č. 93/13/EHS“),
- směrnici Evropského parlamentu a Rady 2002/65/ES ze dne 23. září 2002 o uvádění finančních služeb pro spotřebitele na trh na dálku a o změně směrnice Rady 90/619/EHS a směrnic 97/7/ES a 98/27/ES (dále jen „směrnice č. 2002/65/ES“),

- směrnici Evropského parlamentu a Rady 2008/122/ES ze dne 14. ledna 2009 o ochraně spotřebitele ve vztahu k některým aspektům smluv o dočasném užívání ubytovacího zařízení (timeshare), o dlouhodobých rekreačních produktech, o dalším prodeji a o výměně (dále jen „směrnice č. 2008/122/ES“),
- směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2302 ze dne 25. listopadu 2015 o souborných cestovních službách a spojených cestovních službách, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU a o zrušení směrnice Rady 90/314/EHS, a
- směrnici Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (směrnice o elektronickém obchodu), (dále jen „směrnice č. 2000/31/ES“).

1.2.2. Opožděné platby

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/7/EU ze dne 16. února 2011 o postupu proti opožděným platbám v obchodních transakcích (dále jen „směrnice č. 2011/7/EU“) si klade za cíl boj proti opožděným platbám v obchodních transakcích s cílem zajistit řádné fungování vnitřního trhu, a tím podpořit konkurenceschopnost podniků, a zejména malých a středních podniků.

Směrnice č. 2011/7/EU reaguje na stav, kdy mnohé platby v obchodních vztazích mezi hospodářskými subjekty navzájem nebo mezi hospodářskými subjekty a orgány veřejné moci se uskutečňují později, než jak bylo dohodnuto ve smlouvě nebo stanoveno ve všeobecných obchodních podmínkách. Přestože zboží bylo dodáno nebo služby byly poskytnuty, mnohé příslušné faktury jsou placeny až dlouhou dobu po uplynutí lhůty. Tyto opožděné platby mají negativní dopad na likviditu a komplikují finanční řízení podniků. Postihují rovněž jejich konkurenceschopnost a ziskovost v případech, kdy věřitel potřebuje kvůli opožděné platbě získat vnější financování. Riziko takových negativních dopadů se výrazně zvyšuje v dobách hospodářského propadu, kdy je přístup k financování obtížnější.

Směrnice č. 2011/7/EU se snaží od opožděných plateb odrazovat a budovat kulturu včasného placení. Zavádí k tomuto účelu řadu opatření včetně ustanovení o tom, že vyloučení nároku na účtování úroků by mělo být vždy považováno za hrubě nespravedlivou smluvní podmínku nebo praxi či ustanovení o tom, že lhůty splatnosti u smluv mezi podniky měly být v zásadě omezeny na 60 kalendářních dnů.

Ustanovení směrnice č. 2011/7/EU byla zapracována do občanského zákoníku (zejména § 1963 a násl.). V transpozici bylo identifikováno několik nedostatků.

1.3. **Diskriminace a rovnost mužů a žen**

Stávající právní úprava nevykazuje nedostatky z hlediska zákazu diskriminace a rovnosti mužů a žen. Regulace se vztahuje obecně na vztahy mezi podnikateli a spotřebiteli, resp. mezi jinak obecně vymezenými subjekty. Ani z hlediska nepřímé diskriminace nebyly zjištěny nedostatky.

2. Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy, včetně dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

2.1. Koupě zboží a poskytování digitálního obsahu a digitálních služeb

Návrh zákona má primárně za cíl transponovat do českého právního řádu nové směrnice z oblasti spotřebitelských smluv. Hlavní principy navrhované právní úpravy jsou tedy dány unijní předlohou. Nové směrnice byly přijaty především za účelem dalšího rozvoje vnitřního trhu, zvýšení konkurenceschopnosti Evropské unie a obecně podpory růstu. Za tímto účelem směrnice plně harmonizují některé aspekty smluv o prodeji zboží a poskytování digitálního obsahu a digitálních služeb spotřebitelům. Harmonizovaná pravidla mají poskytovat spotřebitelům vysokou ochranu při transakcích v celé Evropské unii a vyšší kvalitu života. Směrnice usilují o dosažení rovnováhy mezi vysokou ochranou spotřebitele a podporou konkurenceschopnosti podniků. Směrnice o prodeji zboží dále směřuje k posílení udržitelných spotřebních návyků a oběhového hospodářství. Činí tak zejména zařazením životnosti mezi tzv. objektivní kritéria pro posouzení souladu zboží se smlouvou. Zboží bude vadné, nebude-li mít životnost, jaká je obvyklá pro zboží téhož druhu a jakou může spotřebitel rozumně očekávat.

Ve vztahu k provedení směrnic do vnitrostátního právního řádu jsou hlavními principy především vytvoření přehledné, jasné a srozumitelné právní úpravy pro spotřebitele a začlenění směrnic do systematiky a koncepce občanského zákoníku při naplnění požadavků směrnic. Ve vztahu k regulatorním možnostem, které směrnice poskytuje, jsou volena taková řešení, která se jeví z pohledu českého práva a tuzemských společenských a hospodářských podmínek jako nejvhodnější. Principem je zachování stávající úrovně ochrany spotřebitele. Cílem návrhu zákona je v neposlední řadě odstranění výkladových nejasností a nepřesností stávající právní úpravy.

2.2. Náprava nedostatků v transpozici evropských směrnic

Vůdčím principem navrhované úpravy je náprava identifikovaných nedostatků v zapracování předmětných evropských směrnic. Návrh vychází z potřeby plnění závazků vyplývajících z členství v Evropské unii, v jejímž kontextu nelze uvažovat o alternativách. Směrnice č. 2011/83/EU, jíž především se návrh zákona dotýká, je v režimu plné harmonizace; členským státům tedy v zásadě není ponechán prostor pro uvážení. Na předmětné dílčí problémy v transpoziční úpravě v občanském zákoníku upozornila buď Evropská komise, nebo byly identifikovány Ministerstvem spravedlnosti a Ministerstvem průmyslu a obchodu při přípravě projektu tzv. spotřebitelského kodexu, od něhož bylo nakonec upuštěno.

Nad rámec požadavků vyplývajících z evropského práva je navrhováno zavedení požadavku potvrzení nabídky učiněné během telefonního hovoru v textové podobě, a to v souladu s Programovým prohlášením vlády ze dne 27. 6. 2018.

2.3. Diskriminace a rovnost mužů a žen

Navrhovaná právní úprava není v rozporu se zákazem diskriminace, ani nemá dopad na rovnost mužů a žen.

3. Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy v jejím celku

Návrh zákona má za cíl uvést právní úpravu spotřebitelských smluv obsaženou v občanském zákoníku do souladu s požadavky unijního práva, respektive zapracovat do ní požadavky nových směrnic. Dosavadní právní úprava vyhovuje požadavkům směrnice jen z části; ve zbytku je třeba přikročit k novelizaci.

Novela má předejít hrozcí sankci ze strany Evropské unie. Tím se také Česká republika vyhne případným žalobám soukromých osob způsobených chybnou transpozicí. Správná transpozice unijních směrnic je základní podmínkou naplnění jejich cíle, tj. zajištění shodného přístupu členských států k otázkám v harmonizovaných oblastech.

Podle ustálené judikatury Soudního dvora Evropské unie provedení směrnice do vnitrostátního práva nevyžaduje nezbytně formální a doslovné převzetí jejích ustanovení do výslovné a specifické právní normy; může postačovat i obecný právní rámec, pokud tento účinně zajišťuje úplné uplatnění směrnice dostatečně jasným a přesným způsobem.

Za účelem splnění požadavku právní jistoty je obzvláště důležité, aby v případě, kdy daná směrnice směřuje k založení práv pro jednotlivce, jako je tomu v tomto případě, byli nositelé těchto práv schopni rozpoznat veškerá svá práva a mohli se jich případně dovolávat před vnitrostátními soudy.

Každý členský stát je totiž povinen uskutečnit provedení směrnice tak, aby plně odpovídalo požadavkům na jasnost a jistotu právních situací uloženým normotvůrcem Evropské unie v zájmu dotčených osob usazených ve členských státech. Za tímto účelem musejí být ustanovení směrnice provedena s nezpochybnitelným závazným účinkem, jakož i s požadovanou specifičností, přesností a jasností.⁷

V oblasti spotřebitelského práva vyplývá nezbytnost legislativního řešení také z omezeného působení sjednocující a (výklad zákonných ustanovení správným směrem) korigující roli soudní judikatury. Převážná většina spotřebitelských sporů je řešena mimosoudně (případně i za účasti orgánu mimosoudního řešení spotřebitelských sporů). Jsou-li spory předkládány k rozhodnutí soudu, jedná se zpravidla o spory bagatelní, v nichž není možné vést spor na vyšší soudní instanci.

⁷ Viz rozsudek Soudního dvora Evropské unie ve věci C-102/08, *SALIX* [2009], b. 40–42 a tam citovanou judikaturu.

Návrh je rovněž předkládán za účelem splnění závazku vlády vyplývajícího z jejího Programového prohlášení ze dne 27. 6. 2018, podle něhož má být zaveden požadavek potvrzení spotřebitelské smlouvy uzavřené ústně po telefonu v textové podobě.

4. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Navrhovaná právní úprava je v souladu s ústavním pořádkem České republiky. Předmětem novely je oblast soukromého práva, především smluvní závazkové vztahy. Na dotčenou problematiku přímo nedopadají žádné normy ústavního pořádku, ani nebyla předmětem rozhodovací činnosti Ústavního soudu České republiky.

Návrh se dotýká ústavních zásad rovnosti (plynoucích z čl. 1 Listiny) a autonomie vůle (plynoucích z čl. 2 odst. 3 Listiny a z čl. 2 odst. 4 Ústavy), potažmo z nich dovozeného principu ochrany slabší strany (viz nálezy Ústavního soudu ČR ze dne 19. 1. 2017, sp. zn. I ÚS 3308/16). V širším kontextu se návrh dotýká ústavního práva vlastnit majetek (čl. 11 Listiny), práva podnikat (čl. 26 odst. 1 Listiny) a práva na příznivé životní prostředí (čl. 35 Listiny).

Navrhovaná úprava je jako celek s těmito principy v souladu. Sleduje legitimní cíl, kterým je ochrana slabší strany (spotřebitele, dodavatele), který se objektivně nalézá ve slabším postavení (informační asymetrie, nerovná vyjednávací síla). Navrhovaná pravidla na řadě míst dotvářejí předpokládanou vůli slabší strany, aniž by však zcela zapovídala možnost odchýlného ujednání. V několika případech regulace zatěžuje podnikatele (prodávajícího, poskytovatele digitálního obsahu či služby) povinností prokázat určité skutečnosti. To je odůvodněno předpokládanou profesionalitou podnikatele, která mu umožňuje takový důkaz opatřit podstatně snáz, než by tomu bylo u spotřebitele. Zvýhodnění spotřebitele je na jiných místech návrhu vyváжено úpravou příznivější pro podnikatele. Jde zejména o stanovení hierarchie práv z vadného plnění a nemožnost spotřebitele odstoupit od smlouvy pro nevýznamnou vadu. Návrh dále zakotvuje právo postihu konečného prodávajícího proti odpovědné osobě ve smluvním řetězci. Vyššími požadavky na vlastnosti zboží prodávaného spotřebitelům, zejména na jejich životnost, návrh usiluje o udržitelnější spotřebu, jež by byla šetrná k životnímu prostředí.

Právní úprava je v celkovém kontextu vyvážená, o což usilují již samotné evropské směrnice, přičemž na řadě míst narovnává nepřiměřenou regulaci [např. § 1814 písm. c), § 1833 návrhu]. S ohledem na závěry Ústavního soudu České republiky vyslovené v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 15/02 ze dne 21. 1. 2003, lze konstatovat soulad návrhu s ústavním pořádkem.

5. Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie, popřípadě i s legislativními záměry a s návrhy předpisů Evropské unie

Návrh zákona směřuje k zajištění takové slučitelnosti.

Cílem návrhu je řádné a včasné promítnutí obsahu následujících právních předpisů Evropské unie:

- směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/770 ze dne 20. května 2019 o některých aspektech smluv o poskytování digitálního obsahu a digitálních služeb a
- směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/771 ze dne 20. května 2019 o některých aspektech smluv o prodeji zboží, o změně nařízení (EU) 2017/2394 a směrnice 2009/22/ES a o zrušení směrnice 1999/44/ES.

Obsah návrhu zákona plně vychází z předmětných směrnic v rozsahu, v němž jsou tyto založeny na přístupu úplné harmonizace.

Ve zbytku, tj. tam, kde směrnice ponechávají vnitrostátnímu zákonodárci určitou volbu či prostor pro vlastní řešení, je třeba zvolit taková řešení, která se jeví z pohledu českého práva a tuzemských společenských a hospodářských podmínek jako nejvhodnější.

Cílem je dále odstranění nedostatků v transpozici následujících směrnic Evropské unie:

- směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách, ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU;
- směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2002/65/ES ze dne 23. září 2002 o uvádění finančních služeb pro spotřebitele na trh na dálku a o změně směrnice Rady 90/619/EHS a směrnic 97/7/ES a 98/27/ES, ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES, ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/64/ES a směrnic Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/236;
- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/122/ES ze dne 14. ledna 2009 o ochraně spotřebitele ve vztahu k některým aspektům smluv o dočasném užívání ubytovacího zařízení (timeshare), o dlouhodobých rekreačních produktech, o dalším prodeji a o výměně;
- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (směrnice o elektronickém obchodu);
- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/7/EU ze dne 16. února 2011 o postupu proti opožděným platbám v obchodních transakcích;
- směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU ze dne 25. října 2011 o právech spotřebitelů, kterou se mění směrnice Rady 93/13/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES a zrušuje směrnice Rady 85/577/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES, ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2302;
- směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2302 ze dne 25. listopadu 2015 o souborných cestovních službách a spojených cestovních službách, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU a o zrušení směrnice Rady 90/314/EHS.

Návrh rovněž reaguje na judikaturu Soudního dvora Evropské unie. Do § 1813 odst. 1 věta druhá OZ se promítají závěry rozsudku Soudního dvora Evropské unie ze dne 30. 4. 2014, ve

věci sp. zn. C-26/13, stran výkladu výjimek z posuzování zneužívající povahy ujednání ve spotřebitelské smlouvě. Do § 1820 odst. 1 písm. c) OZ se promítají závěry Soudního dvora Evropské unie ze dne 10. 7. 2019, ve věci sp. zn. C-649/17, týkajícího se povinnosti podnikatele poskytovat své kontaktní údaje před uzavřením smlouvy. Do § 1972 OZ se promítají závěry rozsudku Soudního dvora Evropské unie ze dne 13. 9. 2018, ve věci C-287/17, stran povahy paušální náhrady nákladů spojených s uplatněním pohledávky podle směrnice č. 2011/7/EU.

6. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Na předmětnou problematiku kromě primárního práva Evropské unie bezprostředně nedopadá žádná mezinárodní smlouva, jíž by byla Česká republika vázána.

7. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí

7.1. Dopad na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty

Navrhovaná právní úprava by neměla mít žádné bezprostřední dopady na státní rozpočet ani na ostatní veřejné rozpočty. Z úvah unijního normotvůrce o tom, že nové směrnice č. 770/2019 a č. 771/2019 přispějí k hospodářskému růstu, by bylo možné vyvozovat, že tento růst se pozitivně promítne i v daňových příjmech členských států.

Navrhovaná právní úprava má potenciálně pozitivní dopad na státní rozpočet v tom smyslu, že má předejít možnému finančnímu postihu ze strany Evropské unie. Z důvodu chybné transpozice je rovněž stát odpovědný za škodu vzniklou v této souvislosti fyzickým a právnickým osobám.

7.2. Dopad na podnikatelské prostředí

Navrhovaná regulace se týká z většiny právních vztahů mezi podnikateli a spotřebiteli, a pokud jde o právo postihu (§ 2174b) a opožděné platby, též právních vztahů mezi podnikateli navzájem nebo mezi podnikateli a veřejnými zadavateli.

Koupě zboží a poskytování digitálního obsahu a digitálních služeb

Nová právní úprava bude mít dopad především na podnikatele, kteří prodávají zboží nebo poskytují digitální obsah a digitální služby spotřebitelům, a na další osoby v tomto smluvním řetězci.

Změna zákona vyvolá náklady podnikatelů na seznámení se s novou právní úpravou. V řadě případů budou muset podnikatelé vynaložit náklady na přizpůsobení se novým požadavkům zákona, zejména v souvislosti s poskytováním digitálního obsahu a služeb digitálního obsahu,

kteří dosud nepodléhalo zvláštní regulaci. Nepříznivě na podnikatele dopadá odpovědnost za digitální obsah a služby digitálního obsahu v případě zboží s digitálními prvky.

Navrhovaná právní úprava má i řadu pozitivních dopadů. Podnikatelé, kteří se zaměřují i na klientelu v jiných členských státech, mohou využít jednotnější úpravy, kterou nové směrnice přináší. Rozdíly mezi vnitrostátními úpravami se zmenší a tím i potřeba seznamovat se se specifiky cizích právních úprav a přizpůsobování se jim. Dle unijního zákonodárce mají harmonizovaná pravidla vést ke zvýšení objemu nákupů ze strany spotřebitelů.

Kladně (i pro výlučně tuzemsky zaměřené podnikatele) lze hodnotit vyjasnění právní úpravy, zejména pokud jde o hierarchii práv z vadného plnění, vyloučení možnosti spotřebitele odstoupit od smlouvy pro nevýznamnou vadu a zakotvení práva postihu konečného prodávajícího (poskytovatele) vůči odpovědné osobě ve smluvním řetězci. Pozitivně lze hodnotit přímou úpravu nových jevů v právu souvisejících s digitálním obsahem a službami digitálního obsahu. Jejich regulace může předejít nejistotě stran možného posouzení soudy.

Náprava nedostatků v transpozici evropských směrnic

Změna zákona vyvolá náklady podnikatelů na seznámení se s novou právní úpravou, v některých případech i na přizpůsobení se novým požadavkům. Změny se dotknou zejména podnikatelů, kteří nabízejí své zboží nebo služby na dálku a mimo obchodní prostory (rozsah působnosti je dále zúžen § 1840 OZ).

V této oblasti je navrhováno několik dílčích změn předmluvní informační povinnosti (§ 1820 OZ). Podnikatelů provozujících internetové obchody se dotkne navrhovaný § 1817 OZ, který vyjasňuje používání tzv. předem zaškrtnutých políček, a navrhovaný § 1826a OZ, který stanoví zvláštní požadavky na uzavírání smluv pomocí elektronických prostředků. Provedení těchto změn je nezbytné s ohledem na požadavky evropského práva. Převážná většina internetových obchodů již nyní tyto požadavky splňuje. Navrhovaná změna § 1833 OZ týkající se odpovědnosti spotřebitele za škodu na vráceném zboží a pravidlo doplněné v § 2170 odst. 3 OZ o úplatě za uskladnění po vyřízení reklamace by naopak měly postavení podnikatelů usnadnit.

Významnou změnou, jdoucí nad rámec požadavků evropského práva, je zpřísnění podmínek pro uzavírání smluv ústně po telefonu. Nově bude taková smlouva uzavřena až poté, co spotřebitel podnikatelem učiněnou nabídku podepíše nebo odešle svůj souhlas v elektronické podobě. Tato změna se dotkne podnikatelů, kteří své zboží a služby nabízejí v rámci organizovaného prodeje po telefonu. Nepředpokládá se však, že by tato změna vyvolala významné náklady na straně podnikatelů, neboť již podle stávající právní úpravy podnikatel musí spotřebiteli zaslat potvrzení o uzavřené smlouvě v textové podobě, a to v přiměřené době po jejím uzavření, nejpozději však v okamžiku dodání zboží nebo před tím, než začne poskytovat službu. Nová úprava v podstatě posouvá plnění této povinnosti k okamžiku uzavření smlouvy. Zakotvení tohoto pravidla je odůvodněno častým zneužíváním tohoto způsobu kontraktace, zejména ve vztahu k seniorům a jiným skupinám zvláště zranitelných spotřebitelů.

7.3. Sociální dopady

Návrh zákona má pozitivní dopad na některé specifické skupiny obyvatel – spotřebitele, zejména potom na skupinu tzv. zvláště zranitelných spotřebitelů: seniorů a osob se zdravotním postižením. Tyto skupiny osob jsou často obětí nekalých obchodních praktik nepoctivých podnikatelů. Jedním z takových případů je uzavírání smluv během telefonického hovoru. Návrh zákona zpřísňuje podmínky tohoto způsobu kontraktace. K uzavření smlouvy napříště nebude stačit jen spotřebitelův ústní souhlas během telefonního hovoru. Smlouva vznikne až okamžikem, kdy spotřebitel podnikatelovu nabídku podepíše nebo odešle svůj souhlas v elektronické podobě. K tomuto řešení bylo přistoupeno z důvodu, že se stávající řešení pomocí práva odstoupit od smlouvy v řadě případů ukazuje jako nefunkční. Spotřebitelé si mnohdy nejsou vědomi, že nějakou smlouvu uzavřeli a v době, kdy vyhledají radu jiné osoby, již není možné od smlouvy odstoupit.

Předkladatel neočekává, že by úprava ve směrnicih č. 770/2019 a č. 771/2019, respektive navrhovaná zákonná úprava mohla mít bezprostřední sociální dopady. Z úvah unijního normotvůrce o tom, že směrnice přispějí k hospodářskému růstu, by bylo možné vyvozovat, že tento růst se pozitivně promítne i do sociální oblasti (např. v oblasti vyšší zaměstnanosti či ve formě většího množství prostředků ve státní pokladně na sociální věci). Směrnice jako jeden ze svých pozitivních dopadů uvádějí zvýšení kvality života osob v důsledku vyšších požadavků na kvalitu zboží a na lepší dostupnost digitálního obsahu a služeb digitálního obsahu.

7.4. Dopady na životní prostředí

Problematiky ochrany životního prostředí se dotýká směrnice o prodeji zboží, když akcentuje téma životnosti zboží. Životnost je ve směrnici chápána jako schopnost zboží udržet si při obvyklém používání požadované funkce a výkonnost. Toto hledisko je zahrnuto mezi objektivní kritéria pro posuzování souladu zboží se smlouvou. Aby bylo zboží v souladu, mělo by mít životnost, jaká je obvyklá pro zboží stejného druhu a jakou může spotřebitel rozumně očekávat vzhledem k povaze konkrétního zboží, a vzhledem k jakémukoli veřejnému prohlášení učiněnému jakoukoli osobou ve smluvním řetězci nebo v jejím zastoupení.

Podle preambule směrnice je zajištění delší životnosti zboží důležité proto, aby se dosáhlo udržitelnějších spotřebních návyků a oběhového hospodářství. Současně tím má být zabráněno vstupu zboží, které neodpovídá těmto požadavkům, na vnitřní trh Evropské unie.

Směrnice o prodeji zboží dále dává spotřebiteli v případě vady zboží volbu mezi jeho opravou nebo výměnou. Prodávající může provedení opravy odmítnout jen v případě, že je právně nebo fakticky nemožná anebo je ve srovnání s druhou možností nepřiměřeně nákladná.

8. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

8.1. Přímé dopady

Náprava chybné transpozice, ani transpozice směrnice o prodeji zboží nemají ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů přímé dopady. Navržené změny nepřinášejí žádná nová práva ani povinnosti adresátů právní úpravy ve vztahu k této problematice.

Směrnice o digitálním obsahu obsahuje řadu ustanovení, která se problematiky osobních údajů dotýkají. Děje se tak zejména v souvislosti se situacemi, kdy jsou osobní údaje poskytovány jako „protiplnění“ za poskytnutí digitálního obsahu či služby digitálního obsahu. Jak uvedla Evropská komise ve svém návrhu, v digitální ekonomice jsou účastníci trhu často a ve stále větší míře přesvědčeni o tom, že informace o fyzických osobách mají hodnotu srovnatelnou s penězi. Tyto konkrétní obchodní modely se používají v různých formách na velké části trhu. Pakliže by na tyto vztahy nebylo pamatováno, mohl by se spotřebitel ocitnout v nevýhodném postavení: přestože by jistou formu úplaty poskytoval, nemusel by být závazek posouzen jako úplatný, a tudíž by spotřebiteli práva z vadného plnění zásadně nenáležela.

Směrnice o digitálním obsahu nicméně neupravuje podmínky pro zákonné zpracování osobních údajů, neboť tato otázka je upravena zejména obecným nařízením o ochraně osobních údajů (nařízení EU č. 2016/679, tzv. GDPR). V důsledku toho je jakékoli zpracování osobních údajů spadající do oblasti působnosti této směrnice zákonné pouze tehdy, pokud je v souladu s GDPR.

8.2. Nepřímé dopady

Nepřímé dopady na ochranu osobních údajů vyplývají z toho, že smlouvy uzavřené na základě dotčených ustanovení budou základem pro zpracovávání těchto údajů.

Osobní údaje jsou v rámci dotčených spotřebitelských smluv zpracovávány zejména na základě čl. 6 odst. 1 písm. a) a b) GDPR. Jde o situaci, kdy subjekt údajů udělil souhlas se zpracováním svých osobních údajů a situaci, kdy je zpracování nezbytné pro splnění smlouvy, jejíž smluvní stranou je subjekt údajů, nebo pro provedení opatření přijatých před uzavřením smlouvy na žádost tohoto subjektu údajů.

Unijní normotvůrce si je vědom rizik, která zde vyvstávají, a proto zavedl záruky, které mají tato rizika minimalizovat. Tyto záruky potvrdil a rozvinul ve své judikatuře rovněž Soudní dvůr Evropské unie. Klíčovým prvkem jsou zde přísné požadavky na vyjádření souhlasu subjektu údajů se zpracováním podle čl. 7 GDPR. Soudní dvůr Evropské unie v nedávném rozhodnutí ve věci C-673/17, *Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband v Planet49 GmbH* [2019], potvrdil výklad, že souhlas subjektu údajů se zpracováním není právoplatně udělen, pokud je ukládání informací nebo přístup k již uloženým informacím v koncovém zařízení uživatele webových stránek prostřednictvím souborů cookies povoleno předem zaškrtnutým políčkem, jehož zaškrtnutí musí tento uživatel k odmítnutí svého souhlasu zrušit.

V případě biometrického podpisu platí, že jediným právním titulem, na základě kterého je takové zpracování obecně realizovatelné, je výslovný a informovaný souhlas každého subjektu údajů podle čl. 9 GDPR, který musí být správce schopen prokázat po celou dobu zpracování. Pro smlouvy uzavírané na základě navrhované právní úpravy však není zákonem vyžadována písemná forma, respektive podpis jednajícího.

Další rizika mohou vznikat v situaci, kdy jsou osobní údaje poskytovány jako protiplnění za poskytnutí digitálního obsahu či služby (§ 2389g odst. 2). Může zejména dojít ke zneužití poskytnutých osobních údajů k jiným účelům než vymezeným ve smlouvě. Toto riziko by měly minimalizovat předně GDPR s jeho mechanismy a sankce stanovené vnitrostátním právem za

porušení povinností. Subjekt údajů může rovněž využít soudní ochranu v občanském soudním řízení. Subjekt údajů by také např. cenu svých osobních údajů mohl špatně vyhodnotit, v důsledku čehož nedostane adekvátní protihodnotu. Zde by ovšem měla být především respektována smluvní volnost – až na některé krajní situace (např. lichva, neúměrné zkrácení).

9. Zhodnocení korupčních rizik

Návrh zákona upravuje soukromoprávní vztahy soukromých osob; neupravuje pravomoc ani působnost orgánů veřejné moci. Návrh zákona nepřijímá žádná opatření, ve kterých by bylo možné spatřovat potenciální korupční rizika.

10. Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Navrhovaná právní úprava neobsahuje žádné ustanovení, které by mělo dopad na bezpečnost nebo obranu státu.

II. ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K článku I

Bod 1 [§ 1811 odst. 2 písm. a)]

Směrnice č. 2011/83/EU v čl. 5 odst. 1 písm. b) požaduje, aby podnikatel spotřebiteli před uzavřením smlouvy poskytl *údaje o své totožnosti, jako například obchodní jméno, o zeměpisné adrese, na níž je usazen, a o svém telefonním čísle*. Stávající úprava v občanském zákoníku požaduje poskytnout pouze údaje o totožnosti, jimiž lze rozumět jméno (název) a sídlo (i to je však s ohledem na § 3019 OZ problematické). Telefonní číslo, adresa pro doručování elektronické pošty nebo jiný kontaktní údaj mají být poskytnuty pouze „popřípadě“. V zájmu zajištění správné transpozice je třeba, aby údaje o sídle a telefonním čísle byly sdělovány vždy. Nad rámec směrnice, která je v tomto ohledu v režimu minimální harmonizace, se navrhuje stanovit povinnost sdělit i adresu pro doručování elektronické pošty, pokud podnikatel takovou elektronickou adresu má. V současné době jde o nejjednodušší způsob komunikace pro obě strany.

Bod 2 [§ 1811 odst. 2 písm. b)]

Údaje o předmětu plnění (jeho vlastnostech) směrnice č. 2011/83/EU požaduje sdělit v rozsahu, který odpovídá povaze zboží nebo služby a komunikačnímu prostředku, jímž je informace sdělována [čl. 5 odst. 1 písm. b)].

Bod 3 [§ 1811 odst. 2 písm. c) a d)]

Písmeno c)

Jedná se o upřesnění stávajícího textu. Údaj o celkové ceně je možno nahradit údajem o způsobu jejího výpočtu jen v případě, kdy povaha zboží nebo služby neumožňuje celkovou cenu rozumně určit předem. Jde o transpozici čl. 5 odst. 1 písm. c) směrnice č. 2011/83/EU.

Písmeno d)

Ve stávající úpravě není uvedena povinnost podnikatele informovat o čase, ve kterém se zavazuje dodat zboží nebo poskytnout službu. Může se jednat o určitý časový okamžik či o lhůtu. Rovněž se doplňuje povinnost informovat o pravidlech podnikatele při vyřizování stížností, pokud má taková zvláštní pravidla stanovena. Tyto údaje musí podnikatel sdělit jen v případech, kdy je to relevantní a kdy dané skutečnosti již nevyplývají z okolností. Má-li být například plněno ihned, údaj o čase plnění není třeba sdělovat. Jde o transpozici čl. 5 odst. 1 písm. d) směrnice č. 2011/83/EU.

Bod 4 [§ 1811 odst. 2 písm. f)]

Zpřesňuje se povinnost informovat o právech vznikajících z vadného plnění. V souladu se směrnicí je požadována toliko informace o jejich existenci; v předmluvní fázi není třeba

poskytovat informace v širším rozsahu. Doplnuje se povinnost informovat o poprodejním servisu, pokud podnikatel takovou službu poskytuje. Jde o transpozici čl. 5 odst. 1 písm. e) směrnice č. 2011/83/EU.

Bod 5 [§ 1811 odst. 2 písm. g)]

V souladu s požadavky směrnice č. 2011/83/EU se zpřesňují údaje týkající se trvání závazku. Doplnuje se povinnost informovat o možnostech ukončení závazku v případě, kdy je automaticky prodlužován. Zejména, pokud je spotřebitel ve svém právu odmítnout automatickou prolongaci omezen určitou lhůtou, musí být zpraven o její existenci a trvání. Jde o transpozici čl. 5 odst. 1 písm. f) uvedené směrnice.

Bod 6 [§ 1811 odst. 2 písm. i)]

Navrhuje se vymezit vlastnosti digitálního obsahu – „kompatibilitu“ a „interoperabilitu“. V obou případech se jedná o pojmy, jejichž význam není obecně znám. Definice vycházejí z čl. 2 odst. 10 a 12 směrnice č. 770/2019 (obdobně znějí i ve směrnici č. 771/2019). Vzhledem k tomu, že neexistuje vhodný český ekvivalent, navrhuje se ponechat tyto původem cizojazyčné pojmy.

Kompatibilita je definována jako schopnost digitálního obsahu nebo služby digitálního obsahu fungovat s hardwarem nebo softwarem, který se běžně používá se stejným druhem digitálního obsahu nebo služby digitálního obsahu, aniž by bylo třeba daný digitální obsah či službu digitálního obsahu *převádět* (angl. „convert“). Převedením se rozumí například změna formátu datového souboru. Interoperabilita je naproti tomu vymezena jako schopnost digitálního obsahu nebo služby digitálního obsahu fungovat s hardwarem nebo softwarem, které jsou *odlišné* od hardwaru či softwaru, které se *běžně používají* s digitálním obsahem či digitální službou stejného druhu.

Tyto vlastnosti se navrhuje vymezit pouze ve vztahu k digitálnímu obsahu, nikoli zvlášť i ve vztahu ke službám digitálního obsahu a zboží s digitálními prvky. I ve vztahu k těmto dalším předmětům jde o vlastnosti dat vytvořených a poskytovaných v digitální podobě čili digitálního obsahu.

Body 7 a 8 (§ 1811 odst. 3)

Stávající úprava v odstavci 3, jež vylučuje z působnosti ustanovení § 1811 odst. 2 OZ smlouvy o dodání digitálního obsahu, *pokud byl dodán na hmotném nosiči*, není v souladu se směrnicí č. 2011/83/EU. I tyto věci jsou zbožím ve smyslu směrnice (recitál č. 19). Je zachována výjimka pro smlouvy o finančních službách. Nově se v souladu se směrnicí navrhuje vyloučit z působnosti ustanovení také smlouvy o zájezdu a o tzv. timeshare, které mají vlastní podrobnou úpravu. V návaznosti na novelu zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, provedenou zákonem č. 115/2020 Sb., jejímž cílem je především revize právní úpravy taxislužby a v jejím rámci také revize informací poskytovaných před zahájením přepravy (srov. § 21 novely), se navrhuje z těchto důvodů vyjmout rovněž smlouvy o přepravě osob.

Bod 9 (§ 1812 odst. 2)

Jedná se o zpřesnění. Od ustanovení zákona stanovených k ochraně spotřebitele je stranám dovoleno odchytil se jen *ve prospěch spotřebitele* (např. delší lhůta pro odstoupení od smlouvy uzavřené na dálku). Jedná se o transpoziční ustanovení několika směrnic: čl. 3 odst. 6 a čl. 25 směrnice č. 2011/83/EU, čl. 12 odst. 1 směrnice č. 2002/65/ES a čl. 12 odst. 1 směrnice č. 2008/122/ES.

Bod 10 (nadpis nad označením § 1813)

Nadpis je doplněn v zájmu přehlednosti. Výslovné pojmenování těchto ujednání jako „zneužívajících“ by mohlo přispět ke zvýšení povědomí o této regulaci. S označením pracuje evropská i národní judikatura. Odráží změny navrhované v definici těchto ujednání v § 1813 OZ („pocitivost“) a navazuje i na § 433 OZ („*podnikatel nesmí svou kvalitu odborníka ani své hospodářské postavení zneužít na úkor slabší strany...*“).

Bod 11 (§ 1813 odst. 1)

Navrhuje se zpřesnit stávající textaci § 1813 OZ v souladu s požadavky směrnice. Jedná se o transpozici čl. 3 odst. 1 a čl. 4 směrnice č. 93/13/EHS.

Předně se navrhuje odstranit vyvratitelnou právní domněnku („*má se za to, že*“). Ujednání, která naplní danou hypotézu, musí být zakázána vždy. Vyloučení aplikace tohoto ustanovení na konkrétní ujednání je možné, není-li naplněna hypotéza této normy.

Dále se navrhuje změna definičních znaků zneužívajících ujednání tak, aby právní úprava více odpovídala směrnicové předloze. Za pomoci srovnávacího jazykového výkladu⁸ se lze dobrat vymezení zneužívajících ujednání v čl. 3 odst. 1 směrnice č. 93/13/EHS následujícími třemi prvky: (a) nebylo individuálně projednáno, zakládá (b) v rozporu se zásadou dobré víry/pocitivosti („*en dépit de l'exigence de bonne foi*“, „*entgegen dem Gebot von Treu und Glauben*“, „*contrary to the requirement of good faith*“), (c) významnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran v neprospěch spotřebitele.

Stávající právní úprava v § 1813 OZ pracuje pouze se dvěma znaky: (a) rozpor s požadavkem přiměřenosti a (b) významná nerovnováha v právech nebo povinnostech stran (v neprospěch spotřebitele).

Z hlediska jazykového výkladu má být v obou těchto případech předmětem posouzení nerovnováha mezi právy nebo povinnostmi stran. Odborná literatura k tomu uvádí následující: „*V praxi to znamená, že v první řadě je třeba posoudit rovnováhu práv a povinností smluvních stran. Pokud půjde o značnou nerovnováhu, je nutné dále zkoumat k újmě jaké strany. Jestliže bude shledána značná nerovnováha k újmě spotřebitele, musí být dále zjištěno s ohledem na*

⁸ Navrhovaná terminologie je v souladu s českým jazykovým zněním směrnice č. 93/13/EHS tak, jak bylo dne 10. 11. 2016 zveřejněno v Úředním věstníku Evropské unie.

okolnosti konkrétního případu, zda jde o nerovnováhu přiměřenou či nepřiměřenou. Každá nerovnováha v právech a povinnostech, a dokonce ani značná nerovnováha, nemusí tedy vést k důsledkům předpokládaným v § 55 odst. 2. Přitom vezme soud v úvahu zejména povahu plnění, okolnosti uzavírání smlouvy, jakož i další ujednání posuzované smlouvy nebo smlouvy, na niž je závislá (čl. 4 odst. 1 směrnice).“ (viz Švestka, J. Občanský zákoník I. § 1 – 459. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 541 – 542).⁹ Tento závěr se objevuje také v judikatuře Nejvyššího soudu České republiky – viz např. rozhodnutí ze dne 25. 4. 2018, sp. zn. 33 Cdo 961/2017. V podstatě tedy hodnotí dané ujednání též z hlediska principu poctivosti – nejedná se o pouhé poměření práv a povinností vyplývajících ze smlouvy (to by v konečném důsledku mohlo vést k neplatnosti všech ujednání nevýhodných pro spotřebitele). Jak uvádí recitál č. 16 směrnice, především je třeba zohlednit vyjednávací sílu smluvních stran, zda měl spotřebitel zvláštní důvod, proč s určitým ujednáním souhlasil, zda zboží nebo služby byly dodány k jeho zvláštnímu požadavku, přičemž je třeba přihlížet k tomu, zda podnikatel jedná s druhou stranou poctivě a přiměřeně a zda bere v úvahu také její oprávněné zájmy. V rozsudku Aziz, C-415/11, Soudní dvůr Evropské unie uvedl, že je zvlášť relevantní, zda mohl podnikatel rozumně předpokládat, že by spotřebitel souhlasil s daným ujednáním, pokud by bylo sjednáno individuálně.

Navrhuje se tedy nahradit definiční znak „přiměřenosti“ pojmem „poctivost“, který podle našeho názoru nejlépe odpovídá požadavkům směrnice č. 93/13/EHS. Úprava v občanském zákoníku z roku 1964 vyjadřovala tento znak pomocí pojmu „dobrá víra“. Ten se však v kontextu českého právního řádu nejeví jako přiléhavý, neboť označuje subjektivní stav mysli, který spočívá v objektivně zdůvodněném vnitřním přesvědčení o oprávněnosti určitého jednání, respektive omluvitelné nevědomosti o právně relevantních skutečnostech, které by tuto oprávněnost mohly podlamovat. Poctivost ve smyslu ustanovení § 6 OZ je právním principem, který vyjadřuje objektivní standard chování. Lze jej definovat jako požadavek chovat se k ostatním v právním styku čestně, odpovědně a ohleduplně, tj. zejména zohledňovat očekávání, jež v ostatních jednající vyvolává a usilovat o naplnění účelu společného úsilí. Přidání definičního znaku „poctivosti“ podle našeho názoru usnadní aplikaci tohoto ustanovení.

Co se týče posledního definičního znaku, tj. omezení pouze na tzv. adhezní smlouvy, není změna navrhována a regulace se i nadále bude vztahovat na ujednání individuálně sjednaná. Pro změnu neshledáváme důvod. V praxi jsou ostatně smluvní ujednání zřídka kdy sjednaná individuálně a omezení působnosti úpravy by akorát vytvářelo prostor pro zneužití výjimky. Možné nepoctivé jednání ze strany spotřebitele lze uspokojivě řešit pomocí nového znaku poctivosti.

V druhé větě § 1813 odst. 1 OZ je zakotvena výjimka, která z přezkumu vylučuje ujednání o vymezení předmětu plnění a ujednání o ceně (její přiměřenosti), pakliže jsou poskytnuty transparentně. V souladu s čl. 4 odst. 2 směrnice č. 93/13/EHS se navrhuje výjimku týkající se vymezení předmětu závazku (plnění) napříště omezit pouze na „hlavní předmět závazku“. Podle judikatury Soudního dvora Evropské unie je třeba za smluvní ujednání spadající pod

⁹ Literatura se vztahuje k občanskému zákoníku č. 40/1964 Sb. Požadavek „přiměřenosti“ nyní obsažený v § 1813 OZ byl formulován právě na základě předchozí právní úpravy, patrně v návaznosti na nepřesný překlad směrnice č. 93/13/EHS.

pojem „hlavní předmět smlouvy“ (angl. „*main subject matter of the contract*“) považovat ta, která „*stanovují hlavní plnění této smlouvy a jako takové ji charakterizují. Naopak klauzule mající ve vztahu ke klauzulím definujícím samotnou podstatu smluvního vztahu doplňkový charakter, pod uvedený pojem ‚hlavní předmět smlouvy‘ spadat nemohou.*“ (viz rozsudek *Kásler a Káslerné Rábai*, C-26/13, body 49 až 50). Přitom je třeba hodnotit povahu, obecný systém smlouvy a smluvních závazků, jakož i její právní a faktické souvislosti (bod 51 téhož rozsudku). Například pokud jde o smlouvu o pojištění, Soudní dvůr dovodil, že hlavním předmětem této smlouvy je povinnost pojistitele poskytnout pojištěnému v případě pojistné události pojistné plnění a povinnost pojistníka hradit pojistné (viz např. rozsudek *CCP*, C-349/96). Jedná se o výjimku z posuzování zneužívajících ujednání, a proto je třeba tato ustanovení interpretovat restriktivně (viz rozsudky Soudního dvora Evropské ve věci *Andriciuc*, C-186/16 bod 34, ve věci *Kásler and Káslerné Rábai*, C-26/13, bod 42 a věci *Van Hove*, C-96/14, bod 31). Zpřesňuje se také výjimka týkající se ujednání o ceně, a to v tom smyslu, že z přezkumu je vyloučena pouze přiměřenost vzájemného plnění, nikoli jiná ujednání týkající se ceny.

Bod 12 (§ 1813 odst. 2)

Druhý odstavec představuje transpozici čl. 4 směrnice č. 93/13/EHS. Doplnuje se výkladové pravidlo při posuzování tzv. zneužívajícího ujednání. Je třeba přihlížet nejen k obsahu samotného ujednání, nýbrž také k povaze zboží nebo služby, k okolnostem, které uzavření smlouvy provázely, jakož i k obsahu jiných smluv, na kterých posuzované ujednání závisí.

Body 13 až 17 (§ 1814 odst. 1)

Ustanovení § 1814 OZ příkladmo vypočítává tzv. zneužívající ujednání. Po vzoru přílohy ke směrnici č. 93/13/EHS se některá tato ujednání navrhuje formulačně zpřesnit. Dále se seznam navrhuje doplnit o další významné příklady.

V prvním odstavci zůstanou zachována ustanovení, která jsou zneužívající (a tedy zakázána) vždy (tzv. black list). V druhém odstavci se navrhuje upravit ta ustanovení, u nichž se zneužívající povaha předpokládá a v konkrétním případě může být prokázáno, že s ohledem na další okolnosti ujednání zneužívající není (tzv. grey list). Obdobné rozlišení činí právní řád německý, maďarský, holandský, rakouský a portugalský. Inspirací navrhovanému rozdělení byly zejména výjimky obsažené v příloze směrnice.

Písmeno c)

Ustanovení § 1814 odst. 1 písm. c) OZ ve stávající podobě fakticky znemožňuje využívání institutů závdavku a zálohy. Taková úprava se jeví jako nepřiměřená. Směrnice č. 93/13/EHS jako zneužívající označuje ujednání, která stanoví odlišný režim závdavku a zálohy v případě neuzavření smlouvy nebo nesplnění závazku spotřebitelem a v případě takového jednání ze strany spotřebitele [odstavec 1 písm. d) přílohy směrnice]. Tím není dotčeno posouzení takového ujednání podle navrhovaného § 1814 odst. 1 písm. j) OZ.

Písmena e), g), h) a i)

Příklady těchto ujednání se navrhuje přesunout do nového druhého odstavce. V konkrétním případě může podnikatel prokázat, že ujednání zneužívající není.

Písmeno e)

Navrhované ustanovení § 1814 odst. 1 písm. e) OZ po vzoru písmene f) přílohy směrnice za zneužívající označuje ujednání, která podnikateli umožňují ponechat si spotřebitelem poskytnutá peněžitá plnění za plnění, které mu podnikatel dosud neposkytl, za předpokladu, že je to podnikatel, kdo ukončuje závazek.

Písmeno g)

Navrhované ustanovení § 1814 odst. 1 písm. g) OZ po vzoru písmene h) přílohy směrnice za zneužívající označuje tzv. doložky o automatické prolongaci za předpokladu, že je lhůta určená spotřebiteli pro odmítnutí prolongace nastavena tak, aby spotřebitel neměl skutečnou možnost prolongaci zabránit. Toho lze docílit zejména tím, že se tato lhůta stanoví nepřiměřeně přede dnem obnovení smlouvy, na dobu, kdy se spotřebitel možným ukončením závazku zpravidla nezabývá. Při hodnocení, zda je lhůta nastavena přiměřeně, je třeba mít na paměti, že stanovení této lhůty je výlučně v zájmu podnikatele. Je třeba zhodnotit, zda je v daném případě odůvodněna *oprávněnými* zájmy podnikatele, přičemž je možno vzít v úvahu, zda podnikatel k zajištění budoucího plnění potřebuje nějaký čas (například pro obstarání subdodávky) či zda je lhůtou chráněna jistota podnikatele co do pokračování smluvního vztahu (například zohledňuje čas pro obstarání nového nájemce garážového stání). Dále je třeba zohlednit povahu závazku (jeho předmět) a celkovou délku jeho trvání. Čím delší je prodlužovaný závazek, tím delší může být období, v němž spotřebitel závazek ukončit nemůže.

Písmeno h)

Navrhované ustanovení § 1814 odst. 1 písm. h) OZ po vzoru písmene m) přílohy směrnice za zneužívající označuje ujednání, která podnikateli umožňují určovat, zda je dodané zboží nebo poskytnutá služba v souladu se smlouvou nebo výlučně vykládat smluvní ujednání.

Písmeno i)

Navrhované ustanovení § 1814 odst. 1 písm. i) OZ po vzoru písmene n) přílohy směrnice za zneužívající označuje ujednání, která podnikateli umožňují omezit jeho povinnosti, k nimž se zavázali jeho zástupci.

Písmeno j)

Navrhované ustanovení § 1814 odst. 1 písm. j) OZ za zneužívající označuje ujednání, která ukládají spotřebiteli pro případ, že nesplní svoji povinnost ze smlouvy, nepřiměřeně vysokou sankci [odstavec 1 písm. e) přílohy směrnice]. Při posouzení přiměřenosti sankce je kromě obecných kritérií nově stanovených v § 1813 odst. 2 OZ zejména namísto zohlednit hodnotu a význam zajišťované povinnosti (srov. § 2051 OZ o posouzení, resp. moderaci nepřiměřeně vysoké smluvní pokuty), výši hrozící škody, jakož i účel a pohnutky dané sankce (viz také rozsudky Soudního dvora Evropské unie věci *Aziz*, C-415/11, bod 73 a *Banco Primus*, C-421/14, bod 66). V souladu s judikaturou Soudního dvora Evropské unie je přitom třeba hodnotit kumulativní účinek všech sankčních klauzulí v dotyčné smlouvě bez ohledu na to, zda věřitel skutečně trvá na jejich plné úhradě (viz rozsudek *Radlinger, Radlingerová*, C-377/14).

Písmeno k)

Navrhované ustanovení § 1814 odst. 1 písm. k) OZ slučuje stávající obsah písmen j) a k). Druhou část stávajícího písmene j) se však převzít nenavrhuje. Ve spotřebitelských sporech je s účinností od 1. 12. 2016 výslovně zakázáno řešení sporu v rozhodčím řízení – viz § 2 odst. 1 zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení, ve znění pozdějších předpisů. Stávající § 1814 písm. j) OZ ostatně nezapovídá rozhodčí řízení obecně, ale pouze ta řízení, v nichž rozhodce nebo rozhodčí soud není vázán právními předpisy stanovenými na ochranu spotřebitele. Zvláštní zákon tedy v této otázce již poskytuje spotřebitelům dostatečnou ochranu, přesněji řečeno vyšší než občanský zákoník. Dále je navrhováno rozšíření stávajícího pravidla obsaženého v písmenu g) i mimo oblast smluv o finančních službách.

Písmeno m)

Ustanovení § 1814 odst. 1 písm. m) OZ se doplňuje podle vzoru písmena o) odstavce 1 přílohy směrnice a směřuje k ujednáním, podle nichž by byl spotřebitel povinen plnit své povinnosti ze smlouvy i v případě, že podnikatel své povinnosti neplní. Například by takové smluvní ujednání mohlo směřovat k vyloučení § 2108 OZ. Ustanovení dopadá na odlišné případy, než které jsou vymezeny ve stávajícím ustanovení § 1814 písm. b) OZ: to zakazuje ujednání, které spotřebitele znevýhodňuje v tom smyslu, že je povinen plnit své povinnosti bez dalšího, zatímco plnění ze strany podnikatele závisí na jeho vůli.

Písmeno n)

Navrhované ustanovení § 1814 odst. 2 písm. n) OZ po vzoru písmene p) přílohy směrnice předpokládá zneužívající povahu ujednání, které podnikateli umožňuje postoupit závazek ze smlouvy, pokud by to mohlo vést ke zhoršení postavení spotřebitele. S ohledem na obecnou možnost postoupit závazek s předchozím souhlasem druhé strany (§ 1897 odst. 1 OZ) a na závažné dopady, které takové jednání může mít, se omezení pro spotřebitelské smlouvy jeví namístě.

Bod 18 (§ 1814 odst. 2)

Ustanovení § 1814 odst. 2 OZ vypočítává ujednání, jejichž zneužívající povaha se presumuje.

Písmena a) až d)

Tato ujednání se navrhuje zařadit do odstavce 2 a podřídít je tak mírnějšímu režimu. Výběr ustanovení vychází z odstavce 2 přílohy ke směrnici č. 93/13/EHS.

Písmeno e)

Navrhované ustanovení § 1814 odst. 2 písm. e) OZ po vzoru písmene b) přílohy směrnice za zneužívající označuje ujednání, která vylučují nebo omezují zákonná práva spotřebitele vůči podnikateli v případě nějakého pochybení ze strany podnikatele. Možnost započtení je zde uvedena jako příklad takového práva, které by nemělo být omezeno. Podle § 1812 OZ jsou zakázány odchylky od ustanovení „zvlášť stanovených k ochraně spotřebitele“, tedy ustanovení, která dopadají specificky na spotřebitele (např. § 2090 odst. 2 OZ). Pokud má dojít

k odchylce od jiného zákonného ustanovení, je třeba takové ujednání hodnotit podle § 1813, respektive podle § 1814 odst. 2 písm. e) OZ.

Bod 19 (§ 1815)

Jedná se o promítnutí změny provedené v § 1813 OZ.

Bod 20 (1816)

Ustanovení o neobjednaném plnění je z § 1838 OZ přesunuto mezi obecná ustanovení do § 1816 OZ. Stávající text § 1816 OZ je přesunut jednak do navrhovaného ustanovení § 1836a, jednak do § 1865 a zde upraven s přihlédnutím k požadavkům příslušných směrnic. Dle stávající úpravy dopadá institut neobjednaného plnění toliko na smlouvy uzavírané distančním způsobem a mimo obchodní prostory. Směrnice o právech spotřebitelů však jeho věcnou působnost neomezuje pouze na tento okruh smluv (srov. čl. 27) – má se uplatnit na všechny spotřebitelské smlouvy, které spadají do její věcné působnosti (čl. 3 odst. 1 a 3 směrnice č. 2011/83/EU). Zároveň se vyjasňuje, že se úprava použije také na poskytování služeb (změnou slova „dodal“, která evokuje jen dodávku zboží, na obecnější výraz „plnil“). Pro finanční služby se uplatní zvláštní úprava obsažená v § 1851 OZ.

Bod 21 (§ 1817)

S ohledem na dosavadní zkušenosti s aplikací § 1817 OZ se navrhuje provedení několika změn. Předně se navrhuje uvést ustanovení do souladu s větou první čl. 22 směrnice č. 2011/83/EU, podle níž si podnikatel vyžádá výslovný souhlas spotřebitele pro každou další platbu kromě dohodnuté úhrady za hlavní smluvní závazek, a to *před tím, než je spotřebitel vázán smlouvou nebo nabídkou*. V souladu s větou druhou čl. 22 směrnice č. 2011/83/EU bude stanoveno, že výslovný souhlas s dodatečnou platbou nesmí být dovozen z předem připraveného nastavení, které by spotřebitel musel odmítnout, tedy získaný prostřednictvím tzv. předem zaškrtnutého políčka. Někteří podnikatelé tímto způsobem souhlas s dodatečnými platbami získávají. Ze stávající textace § 1817 OZ přitom není zcela zřejmé, že takto postupovat nemohou.¹⁰ Toto upřesnění požaduje též Evropská komise v rámci zmíněného EU-pilotu.

Bod 22 (§ 1819)

Navrhuje se zpřesnit vymezení textové podoby, prostřednictvím níž je definován směrnicevým pojem trvalého nosiče (např. směrnice č. 2011/83/EU, směrnice č. 2008/122/ES, směrnice č. 770/2019, směrnice č. 771/2019 a mnohé další).

Trvalým nosičem dat je zejména listina a dále jakékoli jiné nástroje, které jsou svými vlastnostmi s listinou srovnatelné. Vyhoví tedy hmotné nosiče jako CD, USB, paměťové karty,

¹⁰ Viz např. <https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/alza-neni-vyjimka-nechtene-polozky-do-kosiku-vhazuji-i-dalsi/r~5780031639b311e9a049ac1f6b220ee8/> (19. 3. 2019).

hard disky, stejně jako e-mailové zprávy zaslané do schránky příjemce. Oproti tomu se webové stránky zpravidla nepovažují za vhodné medium splňující požadavky trvalého nosiče dat, neboť zpravidla nenaplní požadavek nezměněné reprodukce [rozhodnutí Soudu EFTA, č. E-4/09, na toto rozhodnutí je dále odkazováno Soudním dvorem Evropské unie (rozhodnutí ve věcech C-375/15, C-49/11)]. Adresát by měl mít možnost informace uchovat alespoň po dobu, která je nezbytná k ochraně jeho zájmů v daném případě.

Bod 23 (nadpis oddílu)

Nadpis oddílu se formulačně zpřesňuje.

Bod 24 (§ 1820)

Odstavec 1

Ve stávající úpravě je ustanovení § 1820 odst. 1 OZ koncipováno jako doplnění obecného § 1811 odst. 2 OZ. Toto legislativní řešení se však ukazuje jako problematické.

Zmíněná ustanovení transponují dva odlišné články směrnice č. 2011/83/EU – čl. 5 a 6. Článek 5 obsahuje úpravu vztahující na smlouvy *jiné* než distanční a uzavírané mimo obchodní prostory. Naopak článek 6 se vztahuje specificky na smlouvy uzavírané distančně a mimo obchodní prostory. Požadavky směrnice jsou v daných případech odlišné a nelze je jednoduše rozdělit na obecné a zvláštní. V některých případech je článek 6 podrobnější, v jiných je tomu však naopak. Například stávající ustanovení § 1811 odst. 2 písm. a) OZ stanoví informační požadavky týkající se osoby podnikatele, které však pro distanční smlouvy a smlouvy uzavírané mimo obchodní prostory nejsou dostačující. Zatímco v případě jiných smluv postačí dle čl. 5 odst. 1 písm. b) směrnice č. 2011/83/EU uvést totožnost podnikatele, například jeho obchodní název, zeměpisnou adresu, na níž je usazen, a jeho telefonní číslo, v případě distančních smluv a smluv uzavřených mimo obchodní prostory čl. 6 odst. 1 písm. b) a c) stanoví povinnost poskytnout informace o totožnosti podnikatele a zvláště je stanovena povinnost poskytnout informace o zeměpisné adrese, na níž je usazen, a o zeměpisné adrese, kam se lze obrátit se stížnostmi, pokud se liší od adresy předchozí. Tyto požadavky však již ve stávajícím § 1820 OZ doplněny nejsou. Naopak, v případě kontaktních údajů klade nižší požadavky článek 6. Tento problém by se zajisté dal překlenout důsledným doplněním zvláštních ustanovení do § 1820 OZ. Jiné obtíže však působí výjimky stanovené pro účely § 1811 OZ: možnost neposkytovat informace zvláště před uzavřením smlouvy, pokud jsou již ze souvislosti zřejmé (úvodní část odstavce 2) a výjimka pro smlouvy uzavírané za účelem vyřizování záležitostí každodenního života, pokud má dojít k vzájemnému plnění bezprostředně po uzavření smlouvy [odstavec 3 písm. a)]. Problematickostí tohoto řešení se ukazuje i při následných zpětných odkazech na daná ustanovení – viz například § 1824 a 1836 OZ, kde je nutno kombinovat obě ustanovení, někde však jen části každého z nich. Ze zmíněných důvodů se navrhuje toto řešení opustit a upravit obsah informační povinnosti pro smlouvy uzavírané distančně a mimo obchodní prostory zvláště.

Co se týče jednotlivých pododstavců, navrhované změny oproti stávajícímu stavu směřují k nápravě chybné transpozice.

Odstavec 2

Navrhovaný odstavec 2 má obsáhnout normativní význam stávajících odstavců 2 a 3.

Odstavec 3

Navrhovaný odstavec 3 transponuje výjimku zakotvenou v čl. 6 odst. 3 směrnice č. 2011/83/EU pro smlouvy uzavírané ve veřejné dražbě.

Bod 25 (§ 1821)

Doplňuje se odkaz na písmeno i) v § 1820 odst. 1 OZ. Podle zde transponovaného čl. 6 odst. 6 směrnice č. 2011/83/EU nenese spotřebitel náklady na vrácení zboží poté, co odstoupil od smlouvy, pakliže na tuto skutečnost nebyl před uzavřením smlouvy upozorněn.

Bod 26 (§ 1822)

Ustanovení se navrhuje formulačně upravit, aby lépe odpovídalo požadavkům čl. 6 odst. 5 směrnice č. 2011/83/EU.

Smyslem pravidla je, aby údaje, které podnikatel sdělil spotřebiteli před uzavřením smlouvy, byly pro podnikatele závazné v tom smyslu, že určí obsah budoucí smlouvy. Pokud se strany výslovně nedohodnou na určité náležitosti jinak, bude smlouva uzavřená s tím obsahem, který vyplývá z údajů sdělených před uzavřením smlouvy (např. změna termínu doručení, změna vlastností věci). Pravidlo se vztahuje jen k údajům, které se týkají obsahu závazku, tedy k právům a povinnostem ze smlouvy. Údaje, které nespecifikují obsah závazku ale například smluvní strany, tímto pravidlem dotčeny nejsou.

Stávající řešení v § 1822 OZ na jednu stranu spotřebiteli dává výhodu nad rámec směrnice (prosadí se obsah smlouvy pro spotřebitele příznivější), na druhou stranu však v konkrétním případě nemusí být jasné, co přesně je obsahem závazku. Nadto je třeba podotknout, že směrnice č. 2011/83/EU je v režimu maximální harmonizace a neumožňuje členským státům přijímat příznivější úpravu.

Bod 27 (§ 1823)

Viz důvodová zpráva k § 1824a odst. 2 a 3.

Body 28 až 30 (§ 1824)

Nadpis se formulačně zpřesňuje.

Ustanovení § 1824 OZ se zpřesňuje v souladu s čl. 8 odst. 1 a 4 směrnice č. 2011/83/EU a upravují se odkazy. Předmluvní informace musí být spotřebiteli poskytnuty jasně a srozumitelně, jak stanoví obecné ustanovení § 1811 odst. 1 OZ. Ve vztahu k informacím

poskytovaným v textové podobě směrnice výslovně požaduje, aby byly čitelné. Tento požadavek se navrhuje výslovně doplnit do zákona.

Bod 31 (§ 1824a)

Odstavec 1

Navrhované ustanovení odstavce 1 slučuje obsah nyní upravený v § 1833 odst. 2 a § 1823, přičemž ho zpřesňuje a doplňuje v souladu s čl. 8 odst. 7 písm. a) směrnice č. 2011/83/EU. Směrnice nevyžaduje v potvrzení znovu uvádět údaje podle § 1820 odst. 1 OZ, pokud je spotřebitel obdržel již před uzavřením smlouvy v textové podobě.

Odstavec 2

Navrhované ustanovení odstavce 2 obsahuje nové pravidlo týkající se smluv o poskytnutí digitálního obsahu, který nebyl dodán na hmotném nosiči (např. stažení počítačového programu). Potvrzení o uzavřené smlouvě musí podle čl. 8 odst. 7 písm. b) směrnice č. 2011/83/EU tento souhlas a poučení spotřebitele obsahovat.

Odstavec 3

Navrhované ustanovení odstavce 3 obsahuje nové pravidlo týkající se smluv o poskytování služeb a smluv, jejichž předmětem jsou dodávky vody, plynu nebo elektřiny, pokud tyto komodity nejsou prodávány v omezeném objemu nebo v určitém množství, nebo tepla z dálkového vytápění. Posléze uvedené dodávky jsou upraveny ve zvláštních zákonech: smlouva o dodávce vody podle zákona o vodovodech a kanalizacích (zákon č. 274/2001 Sb.), smlouva o dodávce plynu, elektřiny nebo tepelné energie, případně smlouva o sdružených dodávkách elektřiny nebo plynu podle energetického zákona (zákon č. 458/2000 Sb.). Pokud jsou tyto komodity prodávány v omezeném objemu nebo v určitém množství (jsou prodávány „v obalu“ – např. baterie, plynová bomba), podléhají stejnému režimu jako zboží (čl. 2 odst. 3 směrnice č. 2011/83/EU).

Podle čl. 8 odst. 8 směrnice č. 2011/83/EU může podnikatel začít poskytovat službu nebo započít s dodávkami vody, plynu nebo elektřiny, nebo tepla z dálkového vytápění ve lhůtě pro odstoupení od smlouvy, pouze pokud o to spotřebitel výslovně požádal.

Bod 32 (§ 1825)

Odstavec 1

Ustanovení se formulačně zpřesňuje. Podle čl. 8 odst. 5 směrnice č. 2011/83/EU musí podnikatel v relevantních případech sdělit údaje o své totožnosti osoby a rovněž i o totožnosti osoby, za kterou vystupuje. Současně se staví najisto, že tuto povinnost musí podnikatel plnit jen tehdy, pokud spotřebitele kontaktuje podnikatel.

Odstavec 2

Navrhuje se využít diskrece dané členským státům v čl. 6 směrnice č. 2011/83/EU. Toto ustanovení dovoluje členským státům přijmout přísnější právní úpravu uzavírání smluv ústně

po telefonu. Členské státy mohou stanovit, že v případě smluv uzavíraných distančním způsobem po telefonu musí podnikatel spotřebiteli nabídku potvrdit a že nabídkou začne být spotřebitel vázán až po jejím podpisu nebo po odeslání svého písemného souhlasu. Dále mohou členské státy stanovit, že souhlas musí být na trvalém nosiči. Podle stávající úpravy je smlouva platně uzavřena již na základě telefonátu, vyjádří-li v jeho průběhu spotřebitel svůj souhlas.

Navrhované ustanovení sleduje zlepšení postavení spotřebitelů u tohoto druhu kontraktace, při kterém často dochází ke zneužití momentu překvapení spotřebitele. Negativně pak dopadá zejména na skupinu zvláště zranitelných spotřebitelů, zejména seniorů.

Podnět ke změně předmětné právní úpravy získalo Ministerstvo spravedlnosti zejména ze strany spotřebitelských organizací. Přehled o rozšířenosti daného problému lze získat mimo jiné z jejich dat. Sdružení obrany spotřebitelů Moravy a Slezska, z. s. uvádí cca 150 až 200 problematických případů ročně. dTest, o.p.s. sice podobný přehled nemá, uvádí však, na které společnosti si spotřebitelé v této souvislosti nejvíce stěžují, přičemž počet stížností na tyto společnosti je ročně cca 500.

Již podle stávající právní úpravy musí podnikatel zaslat spotřebiteli potvrzení o uzavřené smlouvě v textové podobě, a to v přiměřené době po jejím uzavření, nejpozději však v okamžiku dodání zboží nebo před tím, než začne poskytovat službu. Nová úprava v podstatě posouvá plnění této povinnosti k okamžiku před uzavřením smlouvy. Podnikatel musí ústně učiněnou nabídku potvrdit v textové podobě. I v těchto případech se uplatní § 1822 OZ o závaznosti údajů sdělených před uzavřením smlouvy – podnikatel toto pravidlo nemůže obcházet uváděním méně příznivých podmínek v následném potvrzení. Následně je vyžadován souhlas spotřebitele – podpis listinné nabídky či elektronický souhlas. Toto řešení je inspirováno čl. L221-16 francouzského *code de la consommation*.

Podnikateli tedy nově vzniká povinnost vyžádat si tento souhlas, který bude patrně pro svoji potřebu uchovávat. To však není něco, co by podnikatel za stávajícího stavu nečinil, neboť i zde musí disponovat nějakým důkazem o ústním souhlasu.

Nové ustanovení bude plnit roli doby na rozmyšlenou (tzv. *cooling-off period*). Stávající řešení pomocí práva odstoupit od smlouvy se v řadě případů ukazuje jako nefunkční. Spotřebitelé si mnohdy nejsou vědomi, že nějakou smlouvu uzavřeli, a v době, kdy vyhledají radu jiné osoby, již není možné od smlouvy odstoupit. Přestože ustanovení směřuje především na ochranu spotřebitelů, lze říci, že i z pohledu podnikatele může být výhodnější, vyvázne-li spotřebitel ze závazku ještě před dodáním zboží nebo počátkem poskytování služby, nežli kdyby následně odstoupil od smlouvy. Tím mohou být na obou stranách šetřeny finanční i časové náklady týkající se případného vrácení plateb, zboží apod., k čemuž by muselo dojít v případě, že by spotřebitel odstoupil od smlouvy, byla-li by uzavřena.

Možnosti diskrece využilo 17 z 27 členských států Evropské unie.

Bod 33 (nadpis nad označením § 1826)

Nadpis je doplněn v zájmu přehlednosti.

Body 34 až 37 (§ 1826)

Odstavec 1

Ustanovení § 1826 odst. 1 písm. e) OZ se navrhuje vypustit s ohledem na doplnění § 1820 odst. 1 o nové písmeno m).

Odstavec 3

Výjimku pro obchod uzavíraný výměnou elektronické pošty se v souladu se směrnicí č. 2000/31/ES (čl. 10 odst. 4) navrhuje zakotvit i pro stávající odstavec 3.

Bod 38 (§ 1826a)

Ustanovení transponuje čl. 8 odst. 2 směrnice č. 2011/83/EU, který ve stávající právní úpravě chybí. Jedná se o specifické informační povinnosti v elektronickém obchodě (e-shopu). Podle navrhovaného odstavce 2 musí podnikatel jednoznačně označit krok, jímž se spotřebitel zavazuje k platbě. Směrnice požaduje, aby spotřebitel *nebyl smlouvou nebo nabídkou vázán*, pokud podnikatel tuto povinnost nesplní. K naplnění tohoto požadavku se navrhuje stanovit, že je smlouva neplatná. Vzhledem k tomu, že je v tomto případě neplatnost stanovena k ochraně (vůle) spotřebitele, může se spotřebitel smlouvy dovolat – tím je vada zhojena.

Bod 39 (§ 1828 a 1829)

Nadpis § 1828 OZ se formulačně zpřesňuje.

§ 1828

Odstavec 1

V odstavci dochází k několika formulačním zpřesněním a změnám v souladu s požadavky čl. 7 odst. 1 směrnice č. 2011/83/EU. Upřesňuje se, že k uzavírání smlouvy musí docházet za současné fyzické přítomnosti stran. Dále se upravuje forma poskytování informací uvedených v § 1820 odst. 1 OZ. Výchozím způsobem pro sdělování informací spotřebiteli má být v případě smluv uzavíraných mimo obchodní prostory listina. V jiné textové podobě lze informační povinnost plnit jen se souhlasem spotřebitele.

Odstavec 2

V písmenu a) se doplňuje situace, kdy k uzavření smlouvy dojde za použití prostředku komunikace na dálku bezprostředně poté, co podnikatel oslovil spotřebitele mimo obchodní prostory.

V písmenu b) se navrhuje nahradit stávající pojem „zájezd“ pojmem „výlet“. Česká jazyková verze směrnice používá pojem „zájezd“, který však s ohledem na úpravu zvláštního smluvního typu zájezdu v § 2521 až 2549a OZ s jiným obsahem není možné v českém právním řádu použít. Anglická a francouzská jazyková verze potom používají pojem „*excursion*“, německá jazyková verze pojem „*Ausflug*“. Co se týče obsahového vymezení tohoto pojmu, lze vycházet z následujícího. Není rozhodné, zda se „zájezd“ odehraje v obchodních prostorách podnikatele

nebo mimo ně (viz srovnání s dříve platnou směrnicí č. 85/577/EEC, čl. 1 odst. 1).¹¹ Z výkladové příručky vydané Evropskou komisí dále vyplývá, že těmito „zájezdy“ jsou podnikatelem organizované „cesty“. Je tedy podstatné, že spotřebitel někam organizovaně cestuje (i do provozovny), čímž se dostává do zranitelnějšího postavení a snáze podlehne psychologickému nátlaku (srov. recitál č. 21). Pojem „organizované akce“, který používá zákon č. 634/1992 Sb., není vhodný, neboť tyto jsou v zákoně přesně vymezeny a vztahují se na všechny typy organizovaných akcí, bez ohledu na to, zda spotřebitel za akcí cestuje. Z uvedených důvodů navrhuje použít pojem „výlet“, který nejlépe odpovídá výše popsanému vymezení.

V písmenu c) se rozšiřuje vymezení smluv uzavíraných mimo obchodní prostory o smlouvy, které sice byly uzavřeny v obchodních prostorách podnikatele, nicméně na základě nabídky učiněné mimo obchodní prostory podnikatele [čl. 2 odst. 8 písm. d) směrnice 4. 2011/83/EU].

Odstavce 3 až 5

Nově doplňované odstavce 3 až 5 představují transpozici čl. 7 odst. 2 a 3 směrnice č. 2011/83/EU. Ve vztahu ke smlouvám uzavíraným mimo obchodní prostory stanoví směrnice č. 2011/83/EU přísnější formální požadavky, než pokud jde o smlouvy distanční. Výchozím způsobem pro sdělování informací spotřebiteli má být v případě smluv uzavíraných mimo obchodní prostory listina. V jiné textové podobě lze informační povinnost plnit jen se souhlasem spotřebitele.

Rovněž se výslovně zmiňují i smlouvy, jejichž předmětem jsou dodávky vody, plynu nebo elektřiny, pokud tyto komodity nejsou prodávány v omezeném objemu nebo v určitém množství, nebo tepla z dálkového vytápění. Tyto dodávky jsou upraveny ve zvláštních zákonech (zákon č. 274/2001 Sb., zákon č. 458/2000 Sb.). Pokud jsou tyto komodity prodávány v omezeném objemu nebo v určitém množství (jsou prodávány „v obalu“ – např. baterie, plynová bomba), podléhají stejnému režimu jako zboží (čl. 2 odst. 3 směrnice č. 2011/83/EU).

§ 1829

V § 1829 OZ se navrhuje formulovat běh lhůty pro odstoupení od smlouvy v souladu s čl. 9 odst. 2 směrnice č. 2011/83/EU. Ustanovení nově nepracuje s počátkem lhůty pro odstoupení, nýbrž s jejím koncem, jak stanoví směrnice. Toto formální rozlišení působí v praxi často potíže. Stávající dikce umožňuje ten výklad, že spotřebitel nemůže odstoupit v případě, kdy sice uzavřel smlouvu, nicméně následně mu zboží nebylo doručeno v ujednané lhůtě. Cílem směrnice č. 2011/83/EU je umožnit spotřebiteli odstoupit od smlouvy i ve zmíněném případě – viz i ustanovení čl. 12, které výslovně stanoví i o právu spotřebitele odvolat již učiněnou nabídku.

Dále se navrhuje důsledně upravit běh lhůty pro různé druhy smluv. Tato úprava ve vztahu ke smlouvám týkajícím se dodávek vody, plynu nebo elektřiny, pokud nejsou prodávány v omezeném objemu nebo ve stanoveném množství, tepla z dálkového vytápění nebo digitálního obsahu, který není poskytnut na hmotném nosiči, v občanském zákoníku chybí. Energetický

¹¹ Tento závěr potvrzuje též guidance dokument vydaný Evropskou komisí dostupný na https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/crd_guidance_en_0.pdf.

zákon (zákon č. 458/2000 Sb.) sice v § 11a odst. 2 tuto úpravu obsahuje (ve vztahu k jím regulovaným vztahům), nicméně z hlediska systematického považujeme za vhodnější, aby tato úprava byla obsažena v občanském zákoníku, kde jsou obsažena všechna ostatní související pravidla.

Bod 40 (§ 1830)

V ustanovení § 1830 OZ se navrhuje upravit způsob uplatnění práva na odstoupení od smlouvy. Jedná se o transpozici čl. 11 odst. 1 směrnice č. 2011/83/EU, kterou stávající úprava neobsahuje. Je nezbytné výslovně stanovit, že spotřebitel může odstoupit od smlouvy jakýmkoliv jednoznačným způsobem a toto jeho právo nemůže být smluvně omezováno (viz § 1812 odst. 2 OZ). Může tak učinit zasláním dopisu, emailu, v telefonním hovoru, případně i vrácením zboží spolu s jednoznačným prohlášením. Vzhledem k tomu, že důkazní břemeno nese ohledně prokázání této skutečnosti spotřebitel, je v jeho zájmu, aby zvolil dobře prokazatelný způsob.

Bod 41 (§ 1831 odst. 1)

Doplňuje se pravidlo z čl. 14 odst. 1 směrnice č. 2011/83/EU, podle kterého postačí, pokud spotřebitel zboží ve stanovené lhůtě podnikateli odešle.

Bod 42 (§ 1831 odst. 2)

Zpřesňuje se pravidlo podle čl. 9 odst. 1 a čl. 14 odst. 5 vymezující náklady, které může podnikatel po spotřebiteli požadovat v souvislosti s odstoupením od smlouvy.

Bod 43 (§ 1832 odst. 3)

Odstraňuje se formulační chyba. Změna odkazu reflektuje změny v § 1820 OZ.

Bod 44 (§ 1832 odst. 4)

Pravidlo se zpřesňuje v souladu s čl. 13 odst. 3 směrnice č. 2011/83/EU.

Bod 45 (§ 1833)

Jedná se o nápravu chybné transpozice čl. 14 odst. 2 směrnice č. 2011/83/EU, který upravuje práva a povinnosti smluvních stran po odstoupení od smlouvy. Dotčené ustanovení směrnice stanoví, že v takovém případě *„spotřebitel odpovídá pouze za případné snížení hodnoty zboží v důsledku nakládání s tímto zbožím jiným způsobem, než je nutné k tomu, aby se obeznámil s povahou, vlastnostmi a funkcí zboží“*. Účelem předmětného ustanovení směrnice je na jedné straně zachovat právo spotřebitele odstoupit od smlouvy i v případě, že zboží používal ve vyšší míře, než kterou vyžaduje základní seznámení se zbožím, na druhé straně pak stanovit jeho

odpovědnost za případné snížení hodnoty zboží vzniklé v důsledku běžného používání zboží během lhůty pro odstoupení od smlouvy. Z platného znění § 1833 OZ se naopak podává pouze odpovědnost spotřebitele za snížení hodnoty zboží, ke kterému došlo při nakládání se zbožím v rozporu s jeho povahou a vlastnostmi, tedy při jiném než běžném užití. Není tedy stanovena odpovědnost spotřebitele za snížení hodnoty zboží, ke kterému došlo při běžném nakládání se zbožím, které zároveň přesahuje rozsah nakládání za účelem obeznámení se s povahou, vlastnostmi a funkcí zboží. Spotřebitel tedy může se zbožím nakládat, aniž by současně nesl ekonomické důsledky s tím spojené.

Daná směrnice je založena na principu tzv. úplné harmonizace, který nepřipouští odlišnou právní úpravu, ani pokud je pro spotřebitele příznivější, jako je tomu v tomto případě. Navíc se tím nepřiměřeně zvýhodňuje spotřebitel. Navrhuje se tedy § 1833 OZ upravit v souladu se směrnicí. Spotřebitel by měl mít možnost se zbožím nakládat tímž způsobem, jako kdyby jej vybíral v kamenné prodejně.

Bod 46 (§ 1834)

Ustanovení se v souladu s čl. 14 odst. 3 směrnice č. 2011/83/EU doplňuje o smlouvy o dodávce vody, plynu nebo elektřiny, které nejsou prodávány ve vymezeném objemu nebo ve stanoveném množství, či tepla z dálkového vytápění. Tyto dodávky jsou upraveny ve zvláštních zákonech (zákon č. 274/2001 Sb., zákon č. 458/2000 Sb.); pokud jsou tyto komodity prodávány v omezeném objemu nebo v určitém množství (jsou prodávány „v obalu“ – např. baterie, plynová bomba), podléhají stejnému režimu jako zboží (čl. 2 odst. 3 směrnice č. 2011/83/EU).

Dále se v souladu s příslušným článkem směrnice zpřesňuje věta druhá. V tomto smyslu se navrhuje vhodněji stanovit, že spotřebitel není povinen k úhradě poměrné části z nepřiměřeně vysoké sjednané ceny (jakkoli se zřetelem k obvyklé ceně plnění), ale výlučně k úhradě obvyklé ceny toho, co bylo poskytnuto.

Body 47 a 48 (§ 1836)

Ustanovení se v souladu s čl. 14 odst. 4 směrnice č. 2011/83/EU doplňuje o smlouvy o dodávce vody, plynu nebo elektřiny, které nejsou prodávány v omezeném objemu nebo v určitém množství, či tepla z dálkového vytápění a rovněž o odkazy na nově doplněná ustanovení. Tyto dodávky jsou upraveny ve zvláštních zákonech (zákon č. 274/2001 Sb., zákon č. 458/2000 Sb.). Pokud jsou tyto komodity prodávány v omezeném objemu nebo v určitém množství (jsou prodávány „v obalu“ – např. baterie, plynová bomba), podléhají stejnému režimu jako zboží (čl. 2 odst. 3 směrnice č. 2011/83/EU). Dále se v písmenu b) promítají změny provedené v jiných částech zákona.

Bod 49 (§ 1836a)

Jedná se o transpozici čl. 15 směrnice č. 2011/83/EU. Stávající § 1816 OZ omezuje svou působnost pouze na smlouvy o úvěru a zápůjčce a toliko ve vztahu ke smlouvám uzavíraným distančním způsobem a smlouvám o dočasném užívání ubytovacího zařízení a jiných

rekreačních službách. V ostatních případech je výslovně umožněno se od tohoto pravidla odchýlit nebo jeho aplikaci vyloučit. Dostatečná není ani obecná úprava v § 1727 OZ. Směrnice č. 2011/83/EU požaduje toto pravidlo vztáhnout nejen na související smlouvy mezi týmiž smluvními stranami, ale i na smlouvy, které jsou uzavírány s třetí stranou. Obecná povaha tohoto ustanovení navíc neumožňuje aplikaci § 1812 OZ, který stanoví jednostrannou kogentnost spotřebitelského práva. V neposlední řadě je třeba stanovit, že k ukončení vedlejších smluv musí dojít bez dalších nákladů s výjimkou nákladů, které je spotřebitel povinen nést podle § 1832 odst. 2, § 1833 a 1834 OZ.

Body 50 až 59 (§ 1837)

Výjimky z práva na odstoupení od smlouvy vyžadují několik zpřesnění, aby odpovídaly čl. 16 směrnice č. 2011/83/EU. Ustanovení vylučující právo spotřebitele na odstoupení od smlouvy je třeba formulovat zvlášť jasně a přesně, aby v praxi nedocházelo k jejich nepatřičnému rozšiřování.

Písmeno a)

V písmenu a) se staví najisto, že služba musí být poskytnuta v celém rozsahu. Pokud bylo pouze započato s plněním, nikoliv splněno, a spotřebitel od smlouvy odstoupí, může to vyústit v povinnost spotřebitele nést poměrné náklady (byl-li o tom spotřebitel patřičně informován). Stávající řešení v praxi často vedlo k nejasnostem a spotřebitelům bylo odepíráno právo odstoupit od smlouvy pouze z důvodu, že bylo započato s plněním.

Písmeno c)

V písmenu c) se upřesňuje, že cena těchto nápojů byla ujednána v době uzavření smlouvy. Dále se upřesňuje, že skutečná hodnota závisí na výhybkách trhu (nikoli finančního). Výjimka se týká například vína, které bylo dodáno až po dlouhé době po uzavření smlouvy spekulativní povahy a jehož cena závisí na kolísání cen na trhu („*vin en primeur*“).

Písmeno d)

V písmenu d) dochází k upřesnění v souladu s čl. 16 písm. c) a čl. 2 odst. 4 směrnice. Ustanovení míří jednak na zboží vyrobené na zakázku (např. ušití závěsů na míru), jednak na zboží, které sice nebylo vyrobeno podle požadavků spotřebitele, ale bylo přizpůsobeno pro jeho osobu.

Písmeno e)

Text písmene e) se upřesňuje v souladu s čl. 16 písm. d) a f) směrnice.

Písmeno f)

Doplňuje se, že musí jít o opravu nebo údržbu „neodkladnou“, vyvolanou nenadálou situací. Dále se zpřesňuje i část věty za středníkem.

Písmeno g)

Písmeno g) se upřesňuje v souladu s čl. 16 písm. e) směrnice rozšířením o zboží balené z důvodu ochrany zdraví.

Písmeno h)

Písmeno h) se upřesňuje v souladu s čl. 16 písm. i) směrnice doplněním, že musí jít o *zapečetěný* obal. Česká jazyková verze hovoří o „originálním obalu“. Jiné jazykové verze hovoří o „zapečetěném“ obalu (angl. *sealed*, franc. *scellés*, něm. *versiegelt*, polsky *zapięczętowanych*). Právě tento znak považujeme za podstatný, neboť má bránit tomu, aby se k obsahu dostala neoprávněná osoba, a aby bylo zjevné, dojde-li k jeho porušení. Naopak, pokud by spotřebitel například poškrábal původní obal CD, nemělo by to vyústit ve ztrátu práva odstoupit od smlouvy, ale pouze v povinnost k náhradě podle § 1833.

Písmeno i)

V písmenu i) je možnost odstoupení v souladu se směrnicí zachována pro smlouvy o *předplatném* novin, periodik a časopisů.

Písmeno j)

V písmenu j) se v souladu s čl. 16 písm. l) směrnice omezuje výjimka jen na ubytování k jiným než bytovým účelům [srov. též § 1840 odst. 1 písm. d) OZ]. Doprava se omezuje jen na přepravu zboží a nájem dopravního prostředku [srov. též § 1840 odst. 1 písm. g) OZ].

Písmeno k)

Výjimka pro veřejné dražby se zpřesňuje v souladu s čl. 2 odst. 13 směrnice č. 2011/83/EU, která definuje „veřejnou dražbu“ jako způsob „prodeje“ (či spíše uzavření smlouvy), při němž jsou zboží nebo služby nabízeny podnikatelem spotřebitelům, kteří se účastní nebo mohou účastnit dražby osobně, v transparentním soutěžním procesu uskutečňovaným dražebníkem, v němž je úspěšný účastník dražby (vydražitel) povinen „koupit“ dané zboží nebo danou službu.

Bod 60 (§ 1838)

Viz zdůvodnění k § 1816.

Body 61 až 66 (§ 1840)

Odstavec 1

V písmenu d) se v souladu s čl. 3 odst. 3 písm. f) směrnice č. 2011/83/EU výjimka rozšiřuje i na smlouvy o nájmu domu, na které rovněž dopadá zvláštní úprava podle § 2235 a násl. OZ.

V písmenu g) se navrhuje napravit chybnou transpozici čl. 3 odst. 3 písm. j) směrnice č. 2011/83/EU. Výjimka se uplatní pouze v případě, že jde o častou a pravidelnou dodávku, kterou provádí podnikatel. Ustanovení je zpřesněno i v dalších ohledech.

V písmenu h) se navrhuje napravit chybnou transpozici čl. 3 odst. 3 písm. k) směrnice č. 2011/83/EU. Výjimka se neuplatní v případě čl. 8 odst. 2 směrnice (§ 1826a OZ).

V nově doplňovaném písmenu k) se navrhuje zakotvit výjimkou pro smlouvy o tzv. timeshare, které mají svoji zvláštní úpravu v § 1852 a násl. OZ.

Odstavec 2

Navrhuje se napravit chybnou transpozici čl. 27 odst. 2 směrnice č. 2015/2302. Vzhledem k navrženým změnám postačí výjimku pro zájezd upravit v rámci prvního odstavce.

Bod 67 (§ 1841)

Změna se provádí s ohledem na výjimku zakotvenou v navrhovaném § 2389u odst. 1 písm. d).

Bod 68 [§ 1843 odst. 1 písm. a)]

Promítají se změny v § 1820.

Bod 69 (§ 1844b)

Navrhuje se doplnit transpozici čl. 10 směrnice č. 2002/65/ES regulujícího použití prostředků komunikace na dálku v případě smluv o finančních službách.

Bod 70 (§ 1865)

V návaznosti na vypuštění § 1816 OZ je navrhováno transponovat čl. 11 směrnice č. 2008/122/ES v rámci oddílu o timeshare.

Bod 71 (§ 1919)

V souvislosti s transpozicí směrnice č. 771/2019 se navrhuje revidovat právní úpravu záruky za jakost. Občanský zákoník nyní upravuje záruku za jakost obecně v § 1919 OZ a dále u kupní smlouvy v § 2113 a násl. OZ. Obě úpravy se přitom částečně překrývají, na druhou stranu však v některých ohledech vykazují rozdíly. Vedle toho je třeba do občanského zákoníku zakomponovat „obchodní záruku“ pro spotřebitele, jak ji upravuje čl. 17 směrnice č. 771/2019. Ponecháním všech úprav vedle sebe by mohla vzniknout poměrně komplikovaná a nepřehledná situace. Navrhuje se tedy úpravu zjednodušit zachováním pouze jedné, obecně použitelné právní úpravy. Ta by měla co nejvíce odpovídat směrnicové předloze.

Byly zvažovány dvě základní varianty. První varianta spočívala v ponechání právní úpravy záruky za jakost v obecných ustanoveních o řádném plnění, jejím doplněním a vypuštěním právní úpravy obsažené u kupní smlouvy. Druhá varianta spočívala ve vypuštění právní úpravy záruky za jakost v obecných ustanoveních o řádném plnění a v ponechání a doplnění právní úpravy obsažené u kupní smlouvy. Byla zvolena druhá varianta. Pro ni hovoří především typická souvislost záruky za jakost s kupní smlouvou. Na použití této úpravy je v současné době již odkazována v úpravě smlouvy o dílo. V souvislosti s jinými smlouvami nepřipadá využití tohoto institutu příliš v úvahu. I pro takový případ lze však stanovit, že se zde obsažená ustanovení použijí přiměřeně. Toto systematické zařazení také lépe odlišuje záruku za jakost jakožto dobrovolného závazku od povinností vznikajících z vadného plnění.

Ustanovení § 1919 OZ se navrhuje vypustit. Vymezení záruky za jakost bude obsaženo v § 2113 OZ spolu se způsoby, jakými lze záruku převzít.

Bod 72 (§ 1921 odst. 2)

Ustanovení se navrhuje vypustit. Bude upraveno v § 2117 OZ.

Bod 73 (§ 1922 odst. 1)

V souvislosti s transpozicí směrnice č. 771/2019 se navrhuje sjednotit terminologii užívanou v souvislosti s vytýkáním vad, oznamováním vad a uplatňováním práv z vadného plnění. Preferuje se termín „vytknutí vady“, s nímž pracuje právě obecná úprava práv z vadného plnění. Vytknutí vady má být pojímáno široce, nemusí s ním být spojen již konkrétní požadavek na nápravu. Nabyvatel vadu vytkne označením vady nebo oznámením, jak se projevuje – viz § 1921 odst. 1 OZ. Po vytknutí vady běží nabyvateli obecná promlčecí lhůta jeho práv z vadného plnění.

Bod 74 (§ 1922 odst. 2)

Vypouští se odkaz na záruční dobu. Stavit by se primárně měla lhůta pro vytknutí vady (v obecné úpravě šestiměsíční). O dobu, po kterou nemohl nabyvatel věc z toho důvodu užívat, se celková lhůta pro vytknutí vad prodlužuje.

Bod 75 (§ 1924)

Ustanovení se zpřesňuje, aby mířilo obecně na práva z vadného plnění, nikoli pouze na práva uvedená v § 1923 OZ.

Bod 76 (§ 1963)

Odstavec 1

Navrhuje se doplnění a zpřesnění stávajících ustanovení o době plnění za úplatnou dodávku zboží nebo služeb mezi podnikateli a mezi podnikatelem a „orgánem veřejné moci“, neboť jejich stávající provedení neodpovídá směrnici č. 2011/7/EU.

Směrnice č. 2011/7/EU v předmětném kontextu v čl. 3 odst. 3 písm. b) stanoví [obdobně v čl. 4 odst. 3 písm. a) v souvislosti s transakcemi, v nichž je dlužníkem „orgán veřejné moci“]:

„b) jestliže den ani lhůta splatnosti nejsou ve smlouvě stanoveny, má věřitel nárok na úrok z prodlení po uplynutí jakékoli z těchto lhůt:

i) 30 kalendářních dnů po dni, kdy dlužník obdrží fakturu nebo jiný rovnocenný dokument vyzývající k provedení platby,

ii) *pokud není den obdržení faktury nebo jiného rovnocenného dokumentu vyzývajícího k provedení platby jistý, 30 kalendářních dnů po dni obdržení zboží nebo poskytnutí služeb,*

iii) *pokud dlužník obdrží fakturu nebo jiný rovnocenný dokument vyzývající k provedení platby dříve než zboží nebo služby, 30 kalendářních dnů po dni obdržení zboží nebo poskytnutí služeb,*

iv) *pokud zákon nebo smlouva stanoví přejímku nebo prohlídku zboží nebo služeb, jejímž prostřednictvím se zjišťuje, zda zboží bylo dodáno nebo služby byly poskytnuty v souladu se smlouvou, a jestliže dlužník obdrží fakturu nebo jiný rovnocenný dokument vyzývající k provedení platby dříve anebo v den, kdy probíhá přejímka nebo prohlídka, 30 kalendářních dnů po uvedeném dni.“*

Při srovnání směrnice se stávajícím zněním ustanovení § 1963 OZ je předně zřejmé, že zákon nepamatuje na řešení situace, kdy nelze určit datum dodání faktury nebo rovnocenného dokumentu. Rovněž v případě lhůty splatnosti počítané ode dne převzetí nebo ověření zboží nebo služby zákon neuvádí, že je její běh od tohoto okamžiku podmíněn předchozím obdržením faktury nebo výzvy podobné povahy. Navrhované znění se tak vrací k dikci ustanovení § 340 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění zákona č. 179/2013 Sb. (dále jen „obchodní zákoník“), která obsahovala přesnou transpozici uvedené směrnice. Vhodnější je tato dřívější dikce též z hlediska srozumitelnosti.

Odstavec 2

V souladu s čl. 3 odst. 5 směrnice č. 2011/7/EU se zpřesňuje, že doba splatnosti delší šedesáti dnů musí být výslovně ujednána. Nelze ji prodlužovat konkludentně.

Odstavec 3

Dále se navrhuje nahradit pojem „veřejnoprávní korporace“ pojmem „veřejný zadavatel“. Stávající pojem neodpovídá pojmu „orgán veřejné moci“ („*public authority*“ či „*pouvoir public*“), jak je vymezen v čl. 2 odst. 2 směrnice č. 2011/7/EU. Nedůslednost při použití uvedeného pojmu není dostatečně vyvážena ani jedinou zmínkou o „právnických osobách veřejnoprávními korporacemi založených, i když nejsou podnikateli“.

Citovaná směrnice při vymezení uvedeného pojmu odkazuje na čl. 2 odst. 1 až 4 směrnice č. 2014/24/EU a na čl. 3 směrnice č. 2014/25/EU (ve smyslu čl. 91 směrnice č. 2014/24/EU a čl. 107 směrnice č. 2014/25/EU). Ve směrnici č. 2004/18/ES, o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na stavební práce, dodávky a služby je přitom obsaženo následující vymezení pojmu veřejného zadavatele: „*Pro účely této směrnice se ‚veřejnými zadavateli‘ rozumí stát, regionální nebo místní orgány, veřejnoprávní subjekty, sdružení tvořená jedním nebo více takovými orgány či jedním nebo více veřejnoprávními subjekty. ‚Regionální orgány‘ jsou orgány správních jednotek, jejichž demonstrativní výčet je uveden v rámci úrovně NUTS 1 a 2 podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1059/2003 (30). ‚Místní orgány‘ jsou všechny orgány správních jednotek úrovně NUTS 3 a menších správních jednotek podle nařízení (ES) č. 1059/2003. ‚Veřejnoprávními subjekty‘ se rozumějí veškeré subjekty se všemi těmito charakteristikami: a) jsou založeny za zvláštním účelem spočívajícím v uspokojování potřeb obecného zájmu, které nemají průmyslovou nebo obchodní povahu; b) mají právní subjektivitu a c) jsou financovány převážně státem, regionálními nebo místními orgány nebo jinými veřejnoprávními subjekty; nebo podléhají*

řídícímu dohledu těchto orgánů nebo subjektů; nebo je v jejich správním, řídícím nebo dozorčím orgánu více než polovina členů jmenována státem, regionálními nebo místními orgány nebo jinými veřejnoprávními subjekty.“

Z výše uvedeného vymezení je patrné, že pojem veřejného zadavatele ve smyslu citované směrnice je pojmem nepochybně širším než označení veřejnoprávní korporace, jak jej chápe tuzemská teorie správního práva. Pojem veřejnoprávní korporace totiž označuje toliko subjekt veřejné správy, který se vyznačuje následujícími znaky¹²:

„uplatnění členského principu v organizaci korporace tak, že členové při plnění úkolů korporace spolupůsobí, což patří mezi podstatná členská práva tvořící základ organizační struktury korporace. Ve veřejnoprávní korporaci tvoří správci a spravovaní jednotu, neboť spravovaní jsou sami aktivními nositeli správy. Teoreticky nic nebrání tomu, aby členy korporace byly jak osoby fyzické, tak právnické;

veřejnoprávní korporace je právnickou osobou. Jako taková je samostatným subjektem práv a povinností. Zvláště je způsobilá k majetkovým úkonům a za své závazky je odpovědná;

veřejnoprávní korporace je založena zákonem nebo jiným vrchnostenským aktem na základě zákona;

veřejnoprávní korporaci musí být svěřena mocenská pravomoc činit vrchnostenské úkony. To nebrání tomu, aby tyto korporace při plnění veřejných úkolů nepoužívaly i prostředků soukromého práva;

při plnění svých úkolů má veřejnoprávní korporace jako subjekt veřejné správy jistou nezávislost na správních úřadech státu, a to podle svěřených úkolů a oprávnění. Podléhá však státnímu dozoru, který se v zásadě omezuje na kontrolu zákonnosti, popř. hospodaření s finančními prostředky státu.“

Z výše uvedeného je tak zřejmé, že použití pojmu veřejnoprávní korporace v legislativním textu je v předmětném kontextu nevhodné, nepřiléhavé a ve svém důsledku rozporné s požadavky směrnice. Ty jsou ostatně explicitně vysloveny též v bodu 14 jejího úvodního odůvodnění: *„V zájmu souladu právních předpisů Unie by měla být pro účely této směrnice použita definice ‚veřejných zadavatelů‘ podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/17/ES (...) a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/18/ES (...),“* respektive definice podle směrnic, které je nahradily.

Pojem „veřejný zadavatel“ ve výše nastíněném významu ostatně obsahovalo již ustanovení § 340 odst. 6 obchodního zákoníku, které bylo transpozicí předmětné směrnice.

Navrhovaná právní úprava odkazuje na zákon o zadávání veřejných zakázek pouze, pokud jde o vymezení pojmu veřejný zadavatel, tedy o vymezení subjektu, na který § 1963 OZ dopadá. Pokud jde o předmět závazku – dodání zboží nebo služby za úplatu, je třeba je chápat v kontextu občanského zákoníku a nikoli zákona o zadávání veřejných zakázek. Dané ustanovení tedy v souladu se směrnicí č. 2011/7/EU pokrývá jak zakázky na dodávky, služby, tak i na stavební práce (recitál č. 11), a to bez ohledu na hodnotu veřejné zakázky (srov. čl. 2 odst. 2 směrnice č.

¹² Hendrych, D. a kol. Správní právo. Obecní část. 8. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 101-102.

2011/7/EU). Není relevantní, zda jsou konečným příjemcem zboží nebo služeb veřejní zadavatelé přímo, nebo zda je na základě smlouvy s veřejným zadavatelem plnění poskytováno ve prospěch třetí osoby.

Druhá věta navrhovaného odstavce 3 představuje transpozici čl. 4 odst. 3 a 6 směrnice č. 2011/7/EU. Zatímco pro vztahy mezi podnikateli navzájem je určení času plnění v odstavci 1 dispozitivní (srov. odstavec 2), pro vztahy mezi veřejnými zadavateli a podnikateli je toto ustanovení kogentní. Výjimka, která je z tohoto pravidla zakotvena v druhé větě odstavce 2, je podmíněna výslovným ujednáním, povahou závazku a dodržením maximální lhůty 60 dnů. Pro tyto vztahy směrnice také výslovně stanoví, že čas obdržení faktury nebo výzvy podobné povahy nepodléhá smluvnímu ujednání. Časové okamžiky, které směrnice pro určení splatnosti označuje za rozhodné, nelze smluvně modifikovat tak, aby došlo k obejití pravidel o splatnosti. S ohledem na kogentní povahu odstavce 1, je třeba veškerá ujednání, která by tyto záležitosti upravovala, hodnotit podle druhé věty § 1963 odst. 3 OZ.

Bod 77 (§ 1964 odst. 1)

Předně se v souladu s čl. 7 odst. 1 až 4 směrnice č. 2011/7/EU ustanovení rozšiřuje o ujednání zkracující věřitelovo právo na náhradu nákladů spojených s uplatněním pohledávky. Dále se navrhuje některá formulační zpřesnění. Namísto pojmu „hrubě nespravedlivý“, který používá současná úprava, a používala jej i původní transpozice v obchodním zákoníku, se navrhuje využít pojem „zvláště nevýhodný“, který občanský zákoník užívá v souvislosti s úpravou tzv. adhezních smluv (§ 1800 odst. 2). Významový posun není zamýšlen. Dále se navrhuje stanovit jako následek takovýchto ujednání neplatnost, které v našem právním prostředí lépe odpovídá zamýšlené sankci. Vzhledem k tomu, že je neplatnost stanovena k ochraně jedné ze stran, bude se zásadně jednat o neplatnost relativní. Konečně v poslední větě se navrhuje upravit výkladové ustanovení.

Bod 78 (§ 1964 odst. 2)

V druhém odstavci se navrhuje upravit domněnky „hrubé nespravedlnosti“ podle čl. 7 odst. 2 a 3 směrnice č. 2011/7/EU. V případě úroků z prodlení jde o domněnku vyvratitelnou. V případě náhrady nákladů spojených s uplatněním pohledávky, je takové ujednání hrubě nespravedlivé vždy.

Bod 79 (§ 1964 odst. 3)

Jde o promítnutí změn navržených v prvním odstavci.

Bod 80 (§ 1964 odst. 4)

Jde o promítnutí změn navržených v prvním odstavci.

Bod 81 (§ 1965)

V souladu se směrnicí č. 2011/7/EU (čl. 3 odst. 4 a čl. 4 odst. 5) se navrhuje stanovit širší působnost ustanovení. Vztahovat se má rovněž na vztahy s veřejnými zadavateli. Dále je třeba zakotvit požadavek výslovnosti ujednání o odlišném režimu.

Bod 82 (§ 1972)

Do občanského zákoníku se navrhuje zakotvit ustanovení, které v souladu s čl. 6 směrnice č. 2011/7/EU stanoví právo věřitele na paušální náhradu nákladů spojených s uplatněním pohledávky v obchodních věcech. Stávající právní úprava v občanském zákoníku takové ustanovení postrádá; je obsaženo v nařízení vlády č. 351/2013 Sb., tedy v podzákonném právním předpise.

Současný stav je neuspokojivý, neboť neexistuje zákonný podklad, na základě kterého by mohla vláda právním předpisem stanovit povinnost k úhradě předmětných nákladů. S ohledem na ustanovení čl. 78 Ústavy je vláda sice oprávněna vydávat nařízení k provedení zákona a v jeho mezích i bez výslovného zákonného zmocnění, povinnosti však mohou být ukládány toliko na základě zákona a v jeho mezích (srov. čl. 4 odst. 1 Listiny a čl. 2 odst. 4 Ústavy). Podzákonný právní předpis (tedy i nařízení vlády) nemůže bez zákonného zmocnění uložit primární povinnost (srov. např. *Klíma, K. et al.*: Komentář k Ústavě a Listině. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009, s. 585, či nález Ústavního soudu České republiky ze dne 14. 2. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 45/2000).

Nelze přitom vystačit s ustanovením § 1971 OZ upravujícím právo věřitele na náhradu škody vzniklé prodlením dlužníka. Náhrada nákladů spojených s uplatněním pohledávky, tak jak je stanovena směrnicí č. 2011/7/EU, je na právu věřitele na náhradu škody vzniklé prodlením nezávislá. Právo na ni vzniká i v případě, kdy věřiteli škoda (jakožto jeden z předpokladů vzniku práva na náhradu škody podle § 1971) v důsledku prodlení nevzniká. V jistém smyslu tedy plní i funkci sankční. Ustanovení § 513 OZ vymezující příslušenství pohledávky není právním důvodem vzniku tohoto práva (či povinnosti). Shodné ustanovení bylo novelou provedenou zákonem č. 179/2013 Sb. doplněno i do obchodního zákoníku (§ 369 odst. 1).

V poslední větě se promítají závěry rozsudku Soudního dvora Evropské unie ze dne 13. 9. 2018 ve věci C-287/17. Věřitel se může domáhat náhrady nákladů, které tuto paušální částku přesahují; musí však prokázat jejich vznik, respektive že tyto účelně vynaložil. Náhradu těchto nákladů by věřitel neměl obdržet vícekrát.

Stávající obsah § 1972 OZ má být nově obsažen v § 1964 OZ, s nímž nyní vykazuje několik duplicit.

Bod 83 (§ 2085)

Pravidlo je přesunuto do pododdílu o prodeji zboží v obchodě (viz navrhovaný § 2158 odst. 2 OZ), kam systematicky náleží. Současně je modifikováno tak, aby směřovalo k zamýšlenému účinku. Jde-li o věc, která má být teprve vyrobena nebo zhotovena (angl. „*manufactured or produced*“), připadají v úvahu dva smluvní typy, jimiž se transakce může řídit – smlouva kupní

a smlouva o dílo. Stávající směrnice č. 1999/44/ES shodně jako nová směrnice č. 771/2019 požaduje, aby se pravidla v ní upravená, použila i na závazky, jejichž předmětem je dodání zboží, které je třeba teprve vyrobit nebo zhotovit (viz čl. 1 odst. 4). Pravidlo však nemá sloužit k určení smluvního typu. Přestože by tedy fakticky docházelo ke zhotovení díla, relevantní pravidla z jeho právní úpravy by se nepoužila a namísto nich by se použila regulace kupní smlouvy. Ta se však má uplatnit pouze ve vztahu k aspektům závazku, které jsou směrnici, resp. příslušnou národní úpravou, regulovány, tedy především ve vztahu k požadavkům souladu se smlouvou a právům z vadného plnění.

Bod 84 (§ 2090)

Ustanovení odstavce 2 je přesunuto do pododdílu o prodeji zboží v obchodě (viz navrhovaný § 2159 odst. 2 OZ), kam systematicky náleží.

Bod 85 (§ 2113 a 2114)

§ 2113

Odstavec 1

Ustanovení o záruce za jakost se formulačně zpřesňuje tak, aby vyhovovalo čl. 17 směrnice č. 771/2019 o obchodní záruce. Záruku za jakost se navrhuje vymezit jako jednostranné právní jednání poskytovatele záruky (zejména prodávajícího, výrobce nebo jiné osoby), kterým se zavazuje poskytnout nabyvateli určité plnění, nebude-li mít předmět plnění určité vlastnosti. Obsahem záruky může být zejména právo odstoupit od smlouvy („vrácení kupní ceny“), výměna věci, oprava nebo poskytnutí jiné služby související s nápravou neuspokojivého stavu předmětu koupě. Jedná se o dobrovolný závazek poskytovatele záruky, je tedy primárně na něm, k jakým povinnostem se v záruce zaváže. Záruku lze převzít jen nad rámec zákonných práv kupujícího z vadného plnění, aby tímto způsobem nedocházelo ke klamání zákazníků.

Odstavec 2

V odstavci 2 se navrhuje upravit pravidla pro převzetí záruky v reklamě a případný střet se zárukou převzatou jiným způsobem (od téhož poskytovatele). Obecně platí, že poskytovatel záruky může její obsah v průběhu času měnit. Pro nabyvatele předmětu plnění, k němuž se záruka vztahuje, je relevantní prohlášení učiněné nejbližší okamžiku uzavření smlouvy. Aby nedocházelo ke klamání zákazníků poskytováním méně příznivé záruky, než jaká byla inzerována v reklamě, připouští se prosazení pozdějšího méně příznivého obsahu záruky pouze v případě, pokud došlo k úpravě ještě před uzavřením smlouvy stejným nebo srovnatelným způsobem (tj. reklamou). O takový případ se nejedná, pokud je reklama činěna např. pro nový model produktu nebo zde není zřejmá časová souvislost (v praxi jsou však často záruky časově omezeny). Jinak je odchylka možná jen individuálním ujednáním stran.

Odstavec 3

Pokud by byla záruka za jakost převzata v souvislosti s jinou než kupní smlouvou, lze postupovat přiměřeně podle zde uvedených ustanovení.

§ 2114

Odstavec 1

Navrhované ustanovení má transponovat čl. 17 odst. 1 větu druhou směrnice č. 771/2019. Zde se stanoví, že pokud se výrobce (ve smyslu směrnice i dovozce a osoba, která uvedla svou značku na obale) zaručí, že si věc po určitou dobu při obvyklém použití uchová své funkce a výkonnost („životnost“, angl. „*durability*“), je poskytovatel vždy ze záruky povinen alespoň k opravě nebo výměně věci. To nebrání, aby se zavázal i k dalšímu plnění. Vzhledem k podobnosti se stávajícím vymezením záruky za jakost se navrhuje tohoto ustanovení směrnice zobecnit a částečně tak její stávající koncepci zachovat.

Odstavec 2

Ustanovení upravuje pravidla pro posouzení konfliktu více prohlášení o záruce (od téhož poskytovatele) ve vztahu k délce záruční doby. Navrhuje se stanovit přednost nejdelší doby. Jestliže jsou z nějakého důvodu k dispozici v témže okamžiku navzájem si odporující prohlášení o délce záruční doby, přednost by (v zájmu ochrany očekávání nabyvatele) měla mít nejdelší doba. Pravidla pro modifikaci prohlášení učiněného v reklamě se řídí navrhovaným § 2113 odst. 2. Toto ustanovení také nebrání výslovnému ujednání stran, že se uplatní doba kratší.

Bod 86 (§ 2115)

Zohledňuje se, že poskytovatelem může být i osoba odlišná od kupujícího, zejména výrobce.

Bod 87 (§ 2116)

Pravidlo z druhé věty se navrhuje vypustit, neboť již vyplývá z toho, co stanoví věta první.

Bod 88 (§ 2117)

Pro vytknutí vady a běh záruční doby se navrhuje odkázat na § 1922. Zároveň se přebírá pravidlo z § 1921 odst. 2 OZ.

Bod 89 (§ 2129 odst. 2)

Navrhuje se sjednotit terminologii s obecnou úpravou.

Bod 90 (§ 2129 odst. 3)

Změna je činěna v návaznosti na zúžení věcné působnosti pododdílu o prodeji zboží v obchodě pouze na hmotné movité věci. Současně se však chce zachovat stávající standard práv spotřebitelů při koupi věcí nemovitých. Navrhuje se tedy doplnit pravidlo o důkazním břemenu stran existence vady nemovité věci. Projeví-li se vada do dvou let od přechodu nebezpečí škody na věci na kupujícího-spotřebitele, má se za to, že vada existovala již při přechodu nebezpečí škody, a je na prodávajícím, aby prokázal, že věc vadu neměla. Pravidlo svědčí pouze

spotřebitelům, použije se tedy jen ve spotřebitelsko-podnikatelských vztazích (viz § 419 a 420 OZ). Vytkne-li spotřebitel v této době vadu, dvouletá lhůta pro vytknutí vady se staví.

Bod 91 (změna názvu pododdílu)

Promítá se zúžení osobní působnosti pododdílu.

Bod 92 (§ 2158 a 2159)

§ 2158

Odstavec 1

Navrhuje se zúžení osobní a věcné působnosti pododdílu. Pododdíl by se měl napříště vztahovat pouze na spotřebitelské smlouvy, tedy smlouvy, kde na straně kupujícího stojí spotřebitel (§ 419 OZ) a na straně prodávajícího podnikatel (§ 420 OZ). K tomuto kroku bylo přistoupeno jednak s ohledem na zpřísnění regulace v důsledku transpozice směrnice o prodeji zboží, a jednak na jinak uplatňované užší pojetí spotřebitele v českém právním řádu.

Dále se navrhuje zúžit věcnou působnost pouze na hmotné movité věci. Byť směrnice č. 771/2019 umožňuje rozšíření v ní obsažených pravidel i na další objekty, většina pravidel v tomto pododdíle obsažená svou povahou míří právě na hmotné movité věci. Ze stávající úpravy se navrhuje převzít pravidlo o „obráceném“ důkazním břemenu, které se navrhuje doplnit do pododdílu o koupi věci nemovité. Vzhledem ke specifické hodnotě předmětu koupě se navrhuje prodloužit tuto dobu na dva roky.

Poslední větu se navrhuje doplnit v návaznosti na vypuštění v § 2085 odst. 1 OZ (viz také důvodová zpráva k tomuto bodu). Pravidlo neslouží k určení smluvního typu. Pouze rozšiřuje věcnou působnost pododdílu i mimo kupní smlouvu. Jde o promítnutí čl. 3 odst. 2 směrnice č. 771/2019.

Odstavec 2

Pravidlo nyní obsažené v odstavci 2 se vypouští, neboť při existenci pravidel o neobjednaném plnění (§ 1838 OZ), dodatečných platbách (§ 1817 OZ), ale i pravidla o příslušenství podle nového § 2161 odst. 2 písm. c) OZ se jeví nadbytečným.

V odstavci 2 se navrhuje vymezit působnost úpravy ve vztahu k věcem s digitálními vlastnostmi. Jde o promítnutí ustanovení směrnice č. 771/2019, která se týká „zboží s digitálními prvky“ (angl. „*goods with digital elements*“). Takovým zbožím se rozumí veškeré hmotné movité předměty, jež obsahují digitální obsah či službu digitálního obsahu nebo jsou s digitálním obsahem či službou digitálního obsahu propojeny, a to takovým způsobem, že by nepřítomnost digitálního obsahu či digitální služby bránila tomu, aby dané zboží plnilo své funkce [čl. 2 odst. 5 písm. b) směrnice č. 771/2019]. K vymezení digitálního obsahu viz navrhovaný § 2389a odst. 1, k vymezení služby digitálního obsahu viz § 2389t.

Digitálním obsahem, který je tímto způsobem ve zboží obsažen nebo s ním propojen, může být například operační systém, aplikace nebo jiný software. V okamžiku uzavření smlouvy může

být již ve zboží nainstalován, případně může být podle smlouvy nainstalován až po převzetí zboží. Služby digitálního obsahu propojené se zbožím mohou spočívat například v průběžném poskytování dat o dopravě v navigačním systému nebo v průběžném poskytování individualizovaných tréninkových plánů u chytrých hodinek. Není rozhodné, zda tato digitální vlastnosti podporuje hlavní či jinou funkci zboží.

Podle směrnice o prodeji zboží má prodávající odpovídat také za případné vady zboží, které souvisí s jeho digitálními vlastnostmi. V některých případech však nemusí být plnění poskytováno na základě téže smlouvy uzavřené mezi kupujícím a prodávajícím. Přesto by i v těchto případech měl být vůči spotřebiteli odpovědný prodávající. Podmínkou je, že jsou tento digitální obsah nebo služba digitálního obsahu poskytovány „podle smlouvy“ (angl. „*under the sales contract*“). Předně sem tedy spadají případy, kdy toto plnění smlouva výslovně předpokládá. Dále sem spadají případy, kdy toto plnění sice smlouva výslovně nepředpokládá, nicméně vzhledem ke zvyklostem a rozumnému očekávání spotřebitele je toto plnění implicitně též obsahem smlouvy. Směrnice současně připouští, aby se strany dohodly, že věc bude poskytnuta i bez digitálního obsahu nebo služby digitálního obsahu. Výslovně však zmiňuje, že skutečnost, že spotřebitel musí souhlasit s licenční smlouvou s třetí osobou, aby mohl využívat službu digitálního obsahu nebo digitální obsah, nepředstavuje vyloučení odpovědnosti prodávajícího za toto plnění (recitál č. 15).

Směrnice č. 771/2019 požaduje, aby v případě pochybností odpovídal prodávající (nikoli tato třetí osoba). To se promítá v poslední větě tohoto ustanovení: vyloučení odpovědnosti prodávajícího je možné jen v případě, že je to *zjevné*, čili o tom nepanují pochybnosti.

Nejedná-li se o digitální obsah nebo službu digitálního obsahu poskytovanou se zbožím na základě téže smlouvy, posoudí se závazky samostatně. Proávající odpovídá jen za vady hmotné movité věci a poskytování digitálního obsahu nebo služby digitálního obsahu a odpovědnost za něj se řídí příslušnými ustanovení navrhovaného oddílu o poskytování digitálního obsahu (srov. i § 2389g odst. 4).

Odstavec 3

Toto ustanovení vymezuje působnost směrnice č. 771/2019 a směrnice č. 770/2019. O věc s digitálními vlastnostmi se nejedná v případě, že slouží výlučně jako hmotný nosič digitálního obsahu. Je-li například předmětem závazku koupě CD s hudebními nahrávkami nebo s počítačovým programem, ustanovení tohoto pododdílu se nepoužijí a použije se právní úprava poskytování digitálního obsahu. V daném případě bude třeba aplikovat pravidla o jednorázovém plnění (§ 2389f). Z ustanovení o prodeji zboží v obchodě se však použijí ustanovení § 2159 a 2159a týkající se času plnění, přechodu nebezpečí škody na věci a práv spotřebitele v případě prodlení s odevzdáním hmotného nosiče. Předmětná ustanovení transponují čl. 18 a 20 směrnice č. 2011/83/EU, která smlouvy o dodání digitálního obsahu na hmotném nosiči podřazuje režimu zboží.

§ 2159

Odstavec 1

Ustanovení zapracovává pravidlo obsažené v čl. 18 odst. 1 směrnice č. 2011/83/EU. Neujednají-li si strany čas plnění jinak, prodávající odevzdá spotřebiteli věc bez zbytečného odkladu po uzavření smlouvy, nejdéle do třiceti dnů od tohoto okamžiku.

Odstavec 2

Do odstavce 2 se přesouvá obsah dosavadního § 2090 odst. 2 OZ. Zapracovává se zde pravidlo obsažené v čl. 20 směrnice č. 2011/83/EU, které se týká přechodu nebezpečí škody na věci. Směrnice stanoví, že spotřebitel má být chráněn před případným rizikem ztráty nebo poškození věci, k nimž došlo před tím, než věc získá do fyzického držení. Spotřebitel by měl být chráněn během přepravy, kterou zajistil nebo provedl prodávající, a to i v případě, že si spotřebitel ze škály možností nabízených prodávajícím zvolil konkrétní způsob dodání zboží. Toto pravidlo se však neuplatní v případě, kdy spotřebitel rozhodl, že věc převezme osobně nebo si k přepravě zvolil určitého dopravce, který mu nebyl prodávajícím nabídnut.

Odstavec 3

Do odstavce 3 se přesouvá obsah dosavadního odstavce 2.

Bod 93 (§ 2159a)

Ustanovení upravuje práva spotřebitele v případě prodlení prodávajícího s odevzdáním věci. Jde o zvláštní právní úpravu, která se aplikuje přednostně.

Odstavec 1

Ustanovení transponuje čl. 18 odst. 2 směrnice č. 2011/83/EU. Unijní normotvůrce odůvodňuje tuto úpravu tak, že v rámci pravidla týkajícího se prodlení s odevzdáním by měly být zohledněny také věci, které je pro spotřebitele třeba speciálně vyrobit či pořídit a které prodávající nemůže znovu použít, aniž by utrpěl značnou ztrátu. Proto by mělo být stanoveno pravidlo, které by prodávajícímu za určitých okolností umožnilo dodatečné přiměřené prodloužení dodací lhůty. Pokud prodávající věc ve lhůtě dohodnuté se spotřebitelem nedodá, spotřebitel by před ukončením smlouvy měl prodávajícího vyzvat, aby věc dodal v dodatečné přiměřené lhůtě, a měl by být oprávněn odstoupit od smlouvy, pokud prodávající věc nedodá ani v uvedené dodatečně prodloužené lhůtě. Toto pravidlo by však nemělo platit v případě, že prodávající jednoznačným prohlášením věc odmítl dodat. Dále by se nemělo uplatnit za určitých okolností, kdy má čas plnění zásadní význam, například v případě svatebních šatů, které je třeba dodat před konáním svatby. Nemělo by se uplatnit ani za okolností, kdy spotřebitel sdělí prodávajícímu, že dodání věci v konkrétní den má zásadní význam. Pokud prodávající nedodá věc včas, měl by být spotřebitel v těchto konkrétních případech oprávněn smlouvu ukončit okamžitě po uplynutí původně dohodnuté dodací lhůty. V tomto směru představuje pravidlo speciální úpravu tzv. fixního závazku (§ 1980 OZ).

Tímto ustanovením nejsou dotčena jiná práva v případě prodlení.

Odstavec 2

Ustanovení transponuje čl. 18 odst. 3 směrnice č. 2011/83/EU, podle kterého platí, že po ukončení smlouvy podnikatel bez zbytečných odkladů vrátí všechny peněžité částky, které spotřebitel uhradil na základě smlouvy.

Body 94 až 96 (§ 2161 odst. 1)

Odstavec 1 zpracovává čl. 5 a 6 směrnice č. 771/2019. Z pohledu unijního práva jde o problematiku souladu zboží se smlouvou, a v tomto případě konkrétně o tzv. subjektivní požadavky souladu.

Věc musí předně odpovídat požadavkům, na kterých se prodávající s kupujícím dohodli. Mezi tyto požadavky může patřit mimo jiné množství, kvalita a druh věci, její vhodnost pro určitý účel, jakož i příslušenství a návody. Sem spadají i případné vlastnosti věci, jež prodávající sdělil kupujícímu před uzavřením smlouvy v rámci informační povinnosti podle § 1820 OZ a které se podle § 1822 OZ staly součástí jejich smluvního ujednání.

Článek 6 písm. d) směrnice č. 771/2019 – dodání aktualizací – není v tomto odstavci transponován, neboť se nejedná o vlastnost, již by věc měla mít při převzetí, jak se praví v úvodní části ustanovení. Požadavek směrnice je zohledněn v navrhovaném § 2161a OZ.

Bod 97 (§ 2161 odst. 2 až 4)

Odstavec 2

V odstavci 2 jsou upraveny tzv. objektivní požadavky souladu zboží se smlouvou. Jde o transpozici čl. 7 odst. 1 směrnice č. 771/2019.

Vedle požadavků, které si strany ujednaly, musí mít věc obvyklé vlastnosti věci téhož druhu, které může kupující očekávat. Tím je zákonem suplována dohoda stran. Soulad by měl být posuzován mimo jiné s ohledem na účel, pro který by se věc téhož druhu obvykle použila, na to, zda je dodána spolu s příslušenstvím a návody, které může kupující rozumně očekávat, nebo zda odpovídá vzorku nebo modelu, který prodávající kupujícímu poskytl. Věc by rovněž měla mít takovou kvalitu a vlastnosti, které jsou obvyklé pro věc téhož druhu a které může kupující rozumně očekávat vzhledem k povaze věci a s ohledem na jakékoli veřejné prohlášení učiněné prodávajícím nebo v jeho zastoupení anebo jinými osobami v témže smluvním řetězci.

Odstavec 3

Stanoví se zde výjimka z vázanosti podnikatele veřejnými prohlášeními, zejména reklamou. Jde o transpozici čl. 7 odst. 2 směrnice č. 771/2019. Vědomost prodávajícího je třeba posuzovat v souladu s § 4 odst. 2 OZ, podle něhož se jedná o vědomost, jakou si důvodně osvojí osoba případu znalá při zvážení okolností, které jí musely být v jejím postavení zřejmé.

Odstavec 4

Strany si mohou ujednat, že věc výše vymezené obvyklé vlastnosti mít nebude. Proávající však musí před uzavřením smlouvy spotřebitele výslovně upozornit na tyto odchylky a ujednání musí být učiněno výslovně a zvlášť (tj. není kryta paušálním konsensem s všeobecnými

obchodními podmínkami). V praxi je možné tento požadavek splnit aktivním zaškrtnutím příslušného políčka či podobnou funkcí (tj. nikoli v režimu opt-out).

Body 98 a 99 (§ 2161 odst. 5)

Prodávající zásadně odpovídá jen za vady věci, které měla při převzetí (viz odstavec 1). V tento okamžik však kupujícímu nemusí být vady známy, neboť se projeví až poté, co věc začne používat. Směrnice č. 771/2019 stanoví, že pokud se vada projeví v průběhu jednoho roku od převzetí, předpokládá se, že věc byla vadná již při převzetí. Je na prodávajícím jakožto profesionálovi, aby prokázal, že nebylo plněno vadně. V této době kupujícímu postačí, prokáže-li, že má věc vady (tj. neodpovídá smlouvě). Nemusí tedy prokazovat, že věc tuto vadu měla po celou dobu a že ji sám nezpůsobil. Důkazní břemeno spočívá na prodávajícím.

Domněnka, že vada v rozhodné době existovala, může být v některých případech neslučitelná s povahou věci nebo vady. V prvním případě by mohlo jít například o věci, které se ze své povahy kazí, jako jsou věci podléhající rychlé zkáze, například květiny, nebo věci určené k jednorázovému použití. Ve druhém případě by se mohlo jednat například o vadu, která může být pouze důsledkem jednání spotřebitele nebo zjevné vnější příčiny, k nimž došlo po převzetí věci.

Směrnice č. 771/2019 dává členským státům možnost stanovit, že namísto jednoleté lhůty budou uplatňovat lhůtu dvouletou. Využití této možnosti se nenavrhuje. Toto rozhodnutí má být kompromisem mezi zájmy prodávajících a spotřebitelů. Směrnice č. 771/2019 na řadě míst významně posiluje práva spotřebitelů. Zejména umožňuje prolomit hierarchii prostředků nápravy a v případě, kdy je vada závažné povahy, dává spotřebiteli možnost odstoupit od smlouvy, aniž by musel požadovat opravu či výměnu. Dalším významným posílením práv z vadného plnění je významné rozšíření kritérií souladu se smlouvou (§ 2161). Mezi tzv. objektivní kritéria souladu se smlouvou je nově řazen požadavek, aby věc měla očekávanou živostnost (jejíž nedostatek lze snadno zhodnotit). Dále je možno upozornit, že není navrhováno zakotvení tzv. notifikační lhůty (čl. 12).

Ustanovení transponuje čl. 11 odst. 1 směrnice č. 771/2019.

Bod 100 (§ 2161a a 2161b)

§ 2161a

Jakýkoli nesoulad, který je způsoben nesprávnou montáží nebo instalací zboží, včetně nesprávné instalace digitálního obsahu či služby digitálního obsahu, jež jsou ve věci obsaženy nebo s ní propojeny, by měl být považován za vadu, byla-li montáž nebo instalace provedena prodávajícím nebo na jeho odpovědnost. Prodávající odpovídá rovněž v případě, kdy montáž provedl spotřebitel, ale vada se vyskytla v důsledku nedostatků v návodu, například z důvodu jeho neúplnosti nebo nejasnosti. Jde o promítnutí čl. 8 směrnice č. 771/2019.

§ 2161b

Jedním ze stěžejních ustanovení směrnice č. 771/2019 týkajících se právního režimu věcí s digitálními vlastnostmi je povinnost prodávajícího zabezpečit aktualizace digitálního obsahu nebo služby digitálního obsahu. Povinnost aktualizace zohledňuje specifickou digitálních produktů a skutečnost, že se digitální prostředí může neustále měnit, což může vyústit v jejich nefunkčnost. Povinnost aktualizace může mít různou povahu.

Odstavec 1

Předně jde o aktualizaci digitálního obsahu a služeb, na níž se strany dohodly ve smlouvě. Ta se může vztahovat jak k udržování ujednaných vlastností (tj. odstraňování odhalených nedostatků), tak k rozšíření o nové funkcionality či vlastnosti („upgrade“). Nejsou-li digitální obsah nebo služba digitálního obsahu aktualizovány, jak bylo ujednáno, jedná se o vadu a kupující má práva z vadného plnění. To platí i v případě, že je aktualizace provedena vadně nebo je neúplná. Ustanovení zpracovává čl. 6 písm. d) směrnice č. 771/2019.

Odstavec 2

Bez ohledu na to, zda byla aktualizace ujednána, zabezpečí prodávající vždy aktualizace alespoň v tom rozsahu, aby si digitální obsah nebo služba digitálního obsahu uchovaly vlastnosti, které měly při převzetí věci, i po určitou dobu po tomto okamžiku. O dostupných aktualizacích musí prodávající spotřebitele včas informovat a současně jej musí poučit o důsledcích, které jejich neprovedení pro spotřebitele může mít.

Směrnice č. 771/2019 činí povinnost prodávajícího závislou na povaze poskytování digitálního obsahu nebo služby digitálního obsahu.

Mají-li být digitální obsah nebo služba digitálního obsahu poskytnuty formou jednorázového plnění (§ 2389f), odpovídá prodávající po dobu, po kterou to kupující může „rozumně očekávat“. V konkrétním případě je třeba přihlídnout k povaze a účelu digitálního obsahu nebo služby, k okolnostem případu a obchodní zvyklosti a praxi zúčastněných stran. Často se tato doba bude rovnat době dvou let, v níž může kupující vytknout vady věci. Jde-li o bezpečnostní aktualizace, připadá v úvahu i období delší (recitál č. 31).

Jiný režim se uplatní v případě digitálního obsahu nebo služby digitálního obsahu, které mají být poskytovány soustavně po určitou dobu. V tomto případě je prodávající povinen zabezpečit aktualizace po dobu dvou let. Jestliže je však ujednáno, že budou digitální obsah nebo služba digitálního obsahu poskytovány po dobu delší, pak po celou ujednanou dobu.

Toto ustanovení zároveň nepřímě stanoví dobu, po kterou si věc má uchovat vlastnosti (soulad se smlouvou) dané digitálním obsahem nebo službou digitálního obsahu – čl. 10 odst. 1 a 2 směrnice č. 771/2019.

Odstavec 3

Stejně jako v případě objektivních požadavků na shodu se smlouvou podle § 2161 odst. 2 OZ, i v případě aktualizací lze ujednáním povinnosti prodávajícího omezit nebo vyloučit. Pro takové ujednání platí stejné požadavky.

Odstavec 4

Jestliže se spotřebitel rozhodne, že aktualizace, které jsou pro bezvadnost věci s digitálními vlastnostmi nezbytné, nenainstaluje, nemůže očekávat, že věc bude i nadále odpovídat smlouvě. Prodávající musí spotřebitele informovat o tom, že nenainstalování těchto aktualizací bude mít dopad na jeho odpovědnost za vady těch vlastností věci, jejichž soulad měly příslušné aktualizace zajišťovat. Odstavec 3 je promítnutím čl. 7 odst. 4 směrnice č. 771/2019.

Odstavec 5

Mají-li být digitální obsah nebo služba digitálního obsahu poskytovány soustavně po určitou dobu, je prodávající zavázán i z vad digitálního obsahu nebo služby digitálního obsahu, které se vyskytnou nebo projeví do dvou let od okamžiku převzetí věci (viz navrhovaný § 2165 odst. 2). Je-li ujednáno poskytování po dobu delší než dva roky, je prodávající zavázán z vad, které se vyskytnou nebo projeví během celé této doby. Po celou tuto nese prodávající důkazní břemeno ohledně skutečnosti, zda je plněno bez vad. Odstavec 4 je promítnutím čl. 11 odst. 3 směrnice č. 771/2019.

V případě jednorázového plnění platí obecná úprava, tj. 1 rok podle § 2161 odst. 5.

Bod 101 (§ 2164)

Ustanovení se navrhuje vypustit, neboť neodpovídá principům smluvní svobody a tržního hospodářství. K ochraně spotřebitelů se jeví dostatečným pravidlo navrhované v § 2161 odst. 4, potažmo v § 2161a odst. 3. Dále lze upozornit na § 10 odst. 6 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, podle nějž musí prodávající na tyto vlastnosti věci zřetelně upozornit a dané výrobky nabízet odděleně od bezvadných.

Bod 102 (§ 2165)

Odstavec 1

Ustanovení provádí čl. 10 odst. 1 a 4 směrnice č. 771/2019. Podle směrnice prodávající spotřebiteli odpovídá za jakýkoliv nesoulad, který má věc v okamžiku převzetí, a který se projeví do dvou let od okamžiku převzetí. V navrhované textaci § 2165 OZ se jednak promítá zmíněná konstrukce zvolená směrnicí č. 771/2019, jednak se přizpůsobuje terminologie obecné právní úpravě.

Na rozdíl od směrnice č. 1999/44/ES, směrnice č. 771/2019 požaduje, aby národní právní řády spotřebitelům umožňovaly uplatnit prostředky nápravy v případě vady, která se projeví *kdykoli* během dvou let od převzetí. Tedy i ve vztahu k vadě, která se projeví až v poslední den dvouleté doby či lhůty musí mít spotřebitel dostatek času na reklamaci. Shodně jako je tomu ve stávající úpravě, se navrhuje stanovit dobu vymezující vady, z nichž je prodávající zavázán. Práva kupujícího z vadného plnění zakládají vady, které má věc při převzetí (viz i úvodní část stávajícího § 2161 odst. 1 OZ). To však neznamená, že vada musí být již od tohoto okamžiku rozpoznatelná. Naopak, předpokládá se, že se vada často projeví až po určité době, kdy je věc užívána. Např. dojde-li u vycházkové obuvi k oddělení podrážky v důsledku jejího nedostatečného upevnění, jde i v tomto případě o vadu existující při převzetí, byť při převzetí nebyla vada okem rozpoznatelná, ale vyšla najevo až později. Prakticky jde tedy o určení, zda

se má „nedostatek“ přičítat prodávajícímu, nebo naopak kupujícímu. K ulehčení důkazního postavení spotřebitele slouží rozložení důkazního břemene v navrhovaném § 2161 odst. 5 OZ.

Na základě požadavku Ministerstva průmyslu a obchodu není stanovena žádná zvláštní lhůta pro vytknutí vady, jako je tomu v obecné úpravě – platí tedy pouze obecná promlčecí lhůta v délce tří let. Přesto by spotřebitelé měli být motivováni s vytýkáním vad neotálet. Bude-li spotřebitel věc reklamovat až po uplynutí dvouleté doby, bude muset unést důkazní břemeno stran skutečnosti, že se vada projevila v této dvouleté době. To může být velmi složité a nepředpokládá se, že by tak spotřebitelé činili. Prakticky by se tedy novou úpravou nemělo pro spotřebitele nic změnit.

Co se týče délky rozhodné doby pro existenci vady, je členským státům nadále ponechána možnost zachovat či zavést delší dobu (či lhůtu). Unijní normotvůrce to odůvodňuje tím, že členské státy by měly být oprávněny flexibilně zvýšit úroveň ochrany spotřebitele ve svém vnitrostátním právu. V českém právu, shodně jako v řadě jiných evropských států, je ustálená a zažitá dvouletá lhůta, a nebyl shledán důvod ji měnit. Prodloužení rozhodné doby by vyvolalo další náklady na straně prodávajících a nelze vyloučit, že by se promítly i do cen zboží.

Jde-li o věci s digitálními vlastnostmi, je třeba brát v potaz též důsledky pravidla obsaženého v § 2161a, tedy povinnost aktualizovat digitální obsah nebo službu digitálního obsahu. Ta z povahy věci nezakládá vadu existující již při převzetí. V § 2161b odst. 2 je stanoveno, po jak dlouhou dobu musí prodávající zabezpečit aktualizace. V případě, že tato povinnost nebude splněna, jedná se o vadu a kupující má právo na její nápravu.

Odstavec 2

Ustanovení pamatuje na „zabudovaný“ digitální obsah a služby digitálního obsahu, které mají být podle smlouvy poskytovány soustavně po určitou dobu.

Odstavec 3

Ustanovení vylučuje možné negativní následky opožděného vytknutí vady vzhledem k okamžiku, kdy mohla být zjištěna (§ 1921 odst. 3, § 2112 a další). Ustanovení se nijak nedotýká pravidla nejzazšího okamžiku pro vytknutí vady daného tříletou promlčecí lhůtou.

Česká republika v minulosti nevyužila regulatorní možnosti zakotvení tzv. notifikační lhůty (podle čl. 12 směrnice č. 771/2019 mohou členské státy stanovit, že spotřebitel musí vadu vytknout v určité době, která musí činit minimálně dva měsíce). Její využití není navrhováno ani nyní. Stanovení notifikační lhůty může v praxi vést k omezení práv spotřebitelů, neboť se vedou spory o tom, zda byla lhůta dodržena a zda vada nemohla být při potřebné péči odhalena dříve. Jak předpokládá i recitál č. 47, absence notifikační lhůty je vhodným prostředkem pro zajištění vyššího standardu ochrany práv spotřebitelů. Možným motivačním prvkem pro spotřebitele, aby s reklamací neotáleli, je institut přerušení běhu lhůty pro vytknutí vady (i obráceného důkazního břemene) zakotvený v § 1922 odst. 2 věta druhá.

Bod 103 (§ 2166)

Ustanovení se navrhuje vypustit. Informační povinnost prodávajícího je duplicitní s § 13, § 15 odst. 2 a § 19 odst. 4 zákona o ochraně spotřebitele, kde je její porušení stíháno jako přestupek.

Stávající znění § 2166 OZ navíc nepřesně spojuje práva z vadného plnění s právy za záruky za jakost (jak je patrné z druhého odstavce).

Bod 104 (§ 2167 až 2171)

§ 2167

Navrhované ustanovení vymezuje případy, kdy kupující nemá právo z vadného plnění, zejména z toho důvodu, že se o vadu věci v pravém smyslu slova vůbec nejedná.

Předně jde o případ, kdy kupující vadu sám způsobil, například nevhodným zacházením s věcí. Dále se stanoví, že vadou věci není její opotřebení způsobené obvyklým užíváním nebo opotřebení již použité věci odpovídající míře jejího předchozího používání. V těchto případech se nejedná o vadu v pravém smyslu slova, neboť věc tento nedostatek při převzetí neměla (případ první), anebo jej měla a kupující s tím při uzavření smlouvy souhlasil, a tedy při převzetí odpovídala smlouvě (případ druhý). Výslovnou zmínku těchto případů se navrhuje ponechat.

Bez náhrady se navrhuje vypustit písmena a) a d). Vypuštění písmene a) je odůvodněno primárně vypuštěním § 2164 OZ, který umožňoval prodej vadných věcí jen za nižší než obvyklou cenu. Jestliže má být předmětem koupě věc, která vykazuje určitý nedostatek z hlediska obvyklých vlastností, pamatuje na tuto situaci již § 2161 odst. 4, kde je stanoven zvláštní požadavek na souhlas spotřebitele. Nejedná se tedy o vadu předmětu koupě. Písmeno d) se navrhuje vypustit z důvodu nejasnosti obsahu ustanovení (částečně může být zřejmě nahrazen doplněním ustanovení o „obráceném“ důkazním břemenu v § 2161 odst. 5 OZ).

§ 2168

Ustanovení se týká prodeje použitého zboží. Využívá se zde prostoru ponechaného pro vnitrostátní zákonodárce článkem 10 odst. 6 směrnice č. 771/2019, podle kterého členské státy mohou stanovit, že v případě použitého zboží mají prodávající a spotřebitel možnost dohodnout se na kratší době/lehutě, jež však nesmí být kratší než jeden rok.

§ 2169

Odstavec 1

Má-li věc vadu, má kupující v první fázi právo na její odstranění (uvedením věci do souladu se smlouvou). To může mít podobu dodání nové věci bez vady (výměna), resp. dodání chybějící věci, nebo opravy věci [srov. § 2106 odst. 1 písm. a) až c)].

Kupující má v zásadě svobodnou možnost volby mezi opravou věci a její výměnou. Možnost volby je omezena pouze tehdy, pokud by zvolený způsob nápravy byl právně či fakticky nemožný, nebo by ve srovnání s druhým dostupným způsobem obnášel pro prodávajícího nepřiměřené náklady. Tuto přiměřenost je třeba hodnotit vzhledem k druhému způsobu nápravy, nikoliv absolutně (srov. rozsudek Soudního dvora Evropské unie ve spojených věcech *Weber/Putz*, C-65/09 a C-87/09). Odmítnutí požadovaného způsobu nápravy odůvodňují náklady, které jsou podstatně vyšší než náklady, které by bylo třeba vynaložit na druhý možný způsob nápravy. Za nepřiměřené by bylo lze považovat žádost kupujícího o výměnu vadné věci, pakliže by její vada spočívala pouze ve vadě součástky či součásti (nefunkční klimatizace

v automobilu), jejíž nápravy by bylo možné dosáhnout výměnou součástky či součásti bez toho, aby bylo nutné nahrazovat celou věc. Odstavec 1 je promítnutím čl. 13 odst. 2 a 3 směrnice č. 771/2019.

Odstavec 2

Prodávající může odmítnout vadu odstranit (tj. opravit nebo vyměnit věc) v případě, že oprava ani výměna věci nejsou možné, nebo by mu způsobily nepřiměřené náklady. Totéž platí, je-li jeden ze způsobů nemožný (např. prodávající již nemá stejnou věc) a druhý nepřiměřený.

Odstavec 3

Navrhuje se vyloučit ustanovení z obecné úpravy, která jsou neslučitelná s požadavky směrnice č. 771/2019.

§ 2170

Stávající úpravu obsaženou v § 2170 OZ se navrhuje vypustit. Výjimka pro situaci, kdy kupující před převzetím věci věděl, že věc má vadu, je nově podrobněji upravena v § 2161 odst. 4 OZ. Na případ, kdy vadu způsobil sám kupující, pamatuje nové znění navrhovaného § 2167 OZ.

Odstavec 1

Priměřená doba pro provedení opravy nebo výměny by měla odpovídat co nejkratší době potřebné k provedení opravy nebo výměny věci. Tato doba by měla být stanovena objektivně s ohledem na povahu a složitost věci, povahu a závažnost vady a úsilí potřebné k provedení opravy nebo výměny.

Prodávající je dále povinen vadu odstranit (provést opravu či výměnu) tak, aby to kupujícímu nezpůsobilo značné obtíže. Tyto obtíže je třeba hodnotit podle povahy věci a účelu, pro který kupující věc koupil. Půjde-li například o věc, kterou spotřebitel denně používá a oprava by si vyžádala několik týdnů, a prodávající kupujícímu nenabídne náhradní řešení (např. vypůjčení jiné věci), lze mít za to, že takový postup by kupujícímu způsobil značné obtíže. Tentýž závěr je možno učinit ve vztahu k věci, již kupující potřeboval v konkrétní čas (např. stan na dovolenou).

Odstavec 1 zapracovává čl. 14 odst. 1 směrnice č. 771/2019.

Odstavec 2

Prodávající je povinen zajistit odstranění vady na vlastní náklady. Staví se na jisto, že tato povinnost zahrnuje převzetí věci, případně i její demontáž a montáž opravené či nové věci. Odstavec 2 je promítnutím čl. 14 odst. 2 a 3 směrnice č. 771/2019.

Odstavec 3

Odstavec 3 týkající se obdobného využití pravidla o úplatě za uskladnění vychází z podnětů vzešlých ze strany podnikatelů. Spotřebitelé by tak měli být motivováni, aby opravené zboží včas přebírali zpět. Úplatu je možno požadovat až po uplynutí přiměřené doby k vyzvednutí. Není vyžadováno, aby kupující věc vyzvedl bez zbytečného odkladu.

§ 2171

Stávající úpravu obsaženou v § 2171 OZ se navrhuje vypustit, neboť není slučitelná se směrnicí č. 771/2019. Ve vztahu k těmto věcem je možné toliko zkrátit dobu, po kterou prodávající odpovídá. Pravidlo by tedy existovalo mimo plně harmonizovanou hierarchii prostředků nápravy.

Odstavec 1

Odstavec 1 transponuje čl. 13 odst. 4 směrnice č. 771/2019. Jestliže oprava nebo výměna nepřinesla spotřebiteli řádnou nápravu nesouladu, má právo na přiměřenou slevu nebo na odstoupení od smlouvy. To platí zejména v případě, že prodávající opravu či výměnu neprovedl nebo je z okolností zřejmé, že je neprovede, anebo že uvedení zboží do souladu odmítl, neboť oprava ani výměna nejsou možné či by prodávajícímu způsobily nepřiměřené náklady. Proávající opravu nebo výměnu provede řádně pouze v případě, že tak učiní v souladu s požadavky stanovenými v § 2170 odst. 1 a 2 návrhu. Oprava nebo výměna věci nepředstavují řádnou nápravu ani v případě, kdy se vada projeví opakovaně. Otázku, kolikrát výskyt vady již odůvodňuje posun k prostředkům nápravy v druhém stupni, bude třeba posoudit podle okolností případu. V případě hodnotných či komplexních produktů bude spravedlivé umožnit prodávajícímu ještě jeden pokus o odstranění vady.

Je-li vada podstatným porušením smlouvy, má spotřebitel právo rovnou požadovat přiměřenou slevu nebo odstoupit od smlouvy. Bude se jednat o případy, kdy vada znemožňuje řádné užívání věci a nelze očekávat, že bude přičiněním prodávajícího uspokojivě odstraněna.

Odstavec 2

V odstavci 2 je promítnut čl. 15 směrnice č. 771/2019, podle něhož snížení ceny musí být přiměřené k poklesu hodnoty zboží, které spotřebitel obdržel, ve srovnání s hodnotou, kterou by zboží mělo, kdyby bylo v souladu se smlouvou.

Odstavec 3

Odstavec 3 zpracovává čl. 13 odst. 5 směrnice č. 771/2019, podle něhož v zájmu zachování rovnováhy práv a povinností smluvních stran má mít spotřebitel právo závazek ukončit pouze v případech, kdy nesoulad není nevýznamný (angl. „minor“).

Kategorii „nevýznamných“ vad je třeba rozlišovat od vad, které jsou podstatným či nepodstatným porušením smlouvy (viz § 2106 a 2107 OZ). Nevýznamné vady budou podmnožinou vad, které jsou nepodstatným porušením smlouvy. Zpravidla půjde o drobné estetické vady věci, které nejsou přímo patrné. Důkazní břemeno ohledně prokázání toho, zda je vada nevýznamná, nese prodávající. Ve vztahu k těmto vadám bude moci spotřebitel v druhém stupni požadovat pouze přiměřenou slevu z kupní ceny.

Dále se navrhuje vyloučit aplikaci některých pravidel z obecné úpravy kupní smlouvy. Jde o § 2110 a 2111 OZ, které omezují právo kupujícího na odstoupení od smlouvy a na výměnu věci.

Odstavec 4

Odstavec 4 je promítnutím čl. 16 odst. 3 směrnice č. 771/2019.

Body 105 až 107 (§ 2172)

Navrhuje se sjednotit terminologii s obecnou úpravou („vytknutí vady“). Dále se s ohledem na vypuštění § 2166 OZ navrhuje odstranit odkaz na toto ustanovení. Prodávající může k provedení opravy určit jinou osobu za podmínky, že je v místě prodávajícího nebo v místě pro kupujícího bližším. Podle § 13 zákona o ochraně spotřebitele je prodávající též povinen spotřebitele řádně informovat o tom, kde lze reklamaci uplatnit. Poslední větu se navrhuje vypustit. I osoba určená k provedení opravy je vázána povinností prodávajícího při poskytování nápravy – opravu musí provést v přiměřené době.

Bod 108 (§ 2173)

Stávající úpravu obsaženou v § 2173 se navrhuje vypustit pro duplicitu s § 19 odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele, kde je tato povinnost vymezena šířeji a rovněž je její porušení přestupkem.

Navrhuje se zde zakotvit pravidlo z čl. 13 odst. 6 směrnice č. 771/2019, podle kterého má spotřebitel právo odepřít platbu jakékoli nesplacené části ceny nebo její části do té doby, než prodávající splní své povinnosti. Toto ustanovení představuje zvláštní úpravu ve vztahu k § 2108 OZ.

Bod 109 (§ 2174)

Navrhuje se formulační upřesnění. Ustanovení je promítnutím čl. 21 odst. 1 směrnice č. 771/2019, které zakazuje omezení nebo vyloučení práv spotřebitele před tím, než spotřebitel upozorní prodávajícího na nesoulad. Vytknutí vady je třeba chápat široce. Podle § 1921 odst. 1 OZ lze vadu vytknout buď jejím označením, nebo oznámením, jak se projevuje. Spotřebitel tedy nemusí rovnou požadovat určitý způsob nápravy.

Bod 110 (§ 2174a a 2174b)

§ 2174a

Navrhované ustanovení transponuje požadavky směrnice č. 771/2019 týkající se tzv. obchodní záruky (angl. „commercial guarantee“). Vymezení záruky za jakost (tj. obchodní záruky) bude nově obsaženo pouze v § 2113 OZ.

V odstavci 1 jsou promítnuty formální a obsahové náležitosti záruky za jakost poskytované spotřebiteli. Jedná se o transpozici čl. 17 odst. 2 směrnice č. 771/2019. Spotřebiteli musí být zejména sděleny podrobnosti týkající se obsahu záruky a způsobu uplatňování práv ze záruky (včetně údajů o povinné osobě). Dále musí být spotřebitel upozorněn, že práva ze záruky existují vedle zákonných práv z vadného plnění, která spotřebiteli náleží vůči prodávajícímu, a to zdarma. Zde uvedené náležitosti budou zpravidla uvedeny v záručním listu, který má být poskytnut v textové podobě. Neznamená to však, že má poskytovatel záruky povinnost všechny tyto údaje uvádět v reklamě. Pokud o to však kupující požádá, musí mu znění záruky (včetně zmíněných údajů) poskytnout v textové podobě.

V odstavci 2 je promítnut požadavek čl. 17 odst. 3 směrnice č. 771/2019. Platnost záruky není vázána na splnění povinností stanovených v odstavci 1. Byť by k tomuto závěru bylo možno

dospět i za pomoci obecných pravidel, pro vyloučení všech pochybností se navrhuje toto pravidlo výslovně zmínit.

§ 2174b

Ustanovení upravuje právo postihu (regres) mezi jednotlivými články dodavatelského řetězce.

Promítnut je zde článek 18 směrnice č. 771/2019. Podle něj platí, že odpovídá-li prodávající spotřebiteli za nesoulad, který je důsledkem konání nebo opomenutí některé osoby v předchozích člancích smluvního řetězce, má prodávající právo domáhat se nápravy ze strany odpovědné osoby ve smluvním řetězci. Týká se to i nesouladu, který vyplývá z opomenutí aktualizace, včetně aktualizace zabezpečení, která by byla nezbytná k tomu, aby věc s digitálními vlastnostmi zůstala v souladu. Určení osoby, vůči níž má prodávající právo domáhat se nápravy, a podmínky výkonu tohoto práva, jsou ponechány na vnitrostátním právu. Toto pravidlo má přispět k alokaci ekonomických důsledků odpovědnosti za vadu věci u osoby, která vadu způsobila a tím k efektivnějšímu preventivnímu působení odpovědnosti za vady.

Návrh se inspirovuje zejména právní úpravou nizozemskou (čl. 7:25 nizozemského občanského zákoníku). Jako osobu, u níž má konečný prodávající (poslední článek řetězce) právo domáhat se nápravy, se navrhuje určit předchozí článek řetězce, tj. podnikatele, který konečnému prodávajícímu věc prodal, respektive který podle smlouvy poskytl digitální obsah nebo službu digitálního obsahu. Tento článek řetězce pak bude mít právo domáhat se nápravy u subjektu, který mu vadnou věc (vadný digitální obsah či službu) prodal (poskytl). Tak se bude postupovat v rámci řetězce vzestupně až do chvíle, dokud není právo na náhradu uplatněno vůči tomu subjektu, který vadu svým konáním nebo opomenutím způsobil, tj. proti prvotnímu původci.

Náhrada oprávněné osobě náleží ve výši účelně vynaložených nákladů na zjednání nápravy ve vztahu ke spotřebiteli. Například se tedy může jednat o peněžitou částku odpovídající nákladům na opravu věci, poskytnuté slevě nebo hodnotě zboží, odstoupil-li spotřebitel od smlouvy nebo došlo k jeho výměně.

Právo na náhradu nevznikne, věděl-li (ve smyslu § 4 odst. 2 OZ) podnikatel o vadě věci v okamžiku jejího převzetí od předchozího článku řetězce. Právo na náhradu rovněž nevznikne tehdy, pokud vadná věc nebo vadný digitální obsah či služba byly zakoupeny od předchozího článku řetězce pro jiné účely než pro další prodej spotřebitelům.

Ustanovení je kogentní povahy. Konečný prodávající ani další články smluvního řetězce, jimž svědčí právo postihu, se nemohou svého práva předem platně vzdát.

Bod 111 (§ 2389a až 2389u)

K novému oddílu

Směrnici č. 770/2019 se navrhuje transponovat v novém oddílu v rámci dílu o přenechání věci k užití jinému. Směrnice č. 770/2019 se vztahuje obecně na *poskytování* digitálního obsahu a služeb digitálního obsahu (mezi těmito nečiní rozdíl). Základní rozlišení činí mezi závazky, jejichž obsahem je soustavné plnění po určitou dobu, a závazky, jejichž obsahem je jednorázové plnění, případně opakované jednorázové plnění. Za základ transpoziční úpravy se navrhuje vzít úpravu závazků se soustavným plněním po určitou dobu, jejichž předmětem plnění je digitální

obsah. Pravidla pro jednorázové plnění se navrhuje stanovit jako zvláštní (§ 2389f). Působnost na služby digitálního obsahu se navrhuje rozšířit samostatným ustanovením (§ 2389t).

§ 2389a

Odstavec 1

Ustanovení vymezuje působnost nového oddílu. Pravidla zde obsažená se použijí na každou smlouvou, jejímž předmětem je úplatné zpřístupnění digitálního obsahu k užívání pro vlastní potřebu. Vycházíme-li z předpokladu, že je digitální obsah věcí, svou podstatou by takový závazek mohl být klasifikován jako nájem, a tudíž by bylo vhodnější úpravu zařadit pouze do pododdílu tohoto smluvního typu, neboť nestanoví vzájemná práva a povinnosti charakterizující zvláštní smluvní typ, ale pouze některá zvláštní pravidla daná předmětem plnění. S ohledem na specifickou digitálního obsahu danou zejména jeho častým spojením s právem duševního vlastnictví se navrhuje zakotvit právní úpravu mimo oddíl o nájmu i mimo oddíl o licenci.

Základní pravidla o poskytování digitálního obsahu a služeb digitálního obsahu se navrhuje zakotvit i pro jiné než spotřebitelsko-podnikatelské vztahy. Tato pravidla zohledňují komplexnost digitálních produktů a reagují na skutečnost, že pro jejich uživatele může být velmi obtížné prokazovat některé skutečnosti. Jeví se tedy spravedlivým tuto povinnost přenést na jejich poskytovatele, který by měl jakožto odborník disponovat potřebnými znalostmi, know-how a technologiemi. Pokud jde o práva z vadného plnění, návrh v obecné rovině specifickou úpravu nestanoví a spoléhá se na pravidla obsažená v § 1923 OZ.

Ve vymezení smluvního typu je zakotvena i definice digitálního obsahu. Navržená definice vychází z čl. 2 odst. 1 směrnice č. 770/2019 a čl. 2 odst. 6 směrnice č. 771/2019. Digitálním obsahem jsou data vytvořená a poskytovaná v digitální podobě. Zahrnuje například video-soubory, audio- soubory, hudební soubory, počítačové programy, aplikace, digitální hry, e-knihy a ostatní elektronické publikace.

Odstavec 2

Zdůrazňuje se, že v případech, kdy užívání digitálního obsahu vyžaduje i oprávnění k výkonu práva duševního vlastnictví, je třeba postupovat i podle právní úpravy licence. To je případ zejména autorskoprávně chráněných softwarů a databází. V takovém případě se bude jednat o smlouvou smíšenou. Ve vztahu k užívání digitálního obsahu pro vlastní potřebu však bude mít licence zpravidla vedlejší charakter.¹³

§ 2389b

Odstavec 1

¹³ Srov. např. rozhodnutí německého Spolkového soudního dvora ze dne 15. 11. 2006, XII ZR 120/04. Zde se uvádí, že „[a]utorskoprávní ochrana počítačového programu svěřeného uživateli k užívání musí být oddělena (...). Nehraje žádnou roli v právní povaze smlouvy o nájmu softwaru. Účelem smlouvy o nájmu software je umožnit uživateli užívat počítačový program, ať už je chráněn autorským právem, či nikoli. U chráněného programu je samozřejmě vyžadováno ujednání o výkonu autorských práv jako právo na reprodukci, překlad či distribuci (...). Ve zbytku musí odpovědnost za vady počítačového programu autorskoprávně chráněného a nechráněného softwaru podléhat stejným pravidlům, neboť tato otázka nesouvisí s autorským právem.“ [body 20 a 21].

Čas plnění je ponechán na ujednání stran, není-li však takového ujednání, má poskytovatel povinnost začít plnit bez zbytečného odkladu po uzavření smlouvy (čl. 5 odst. 2 směrnice č. 770/2019).

Odstavec 2

Ustanovení zakotvuje pravidlo z čl. 5 odst. 2 směrnice č. 770/2019. Podle něj je digitální obsah uživateli „zpřístupněn“, je-li uživateli přístupný, a to i prostřednictvím technického (fyzického i virtuálního) nástroje, který si k tomu uživatel zvolil, a poskytovatel již nemusí činit žádné další kroky k tomu, aby jej uživatel mohl užívat. Tímto technickým zařízením může být například elektronická platforma nebo cloudové úložiště. Poskytovatel by neměl být odpovědný za případné selhání tohoto technického zařízení, provozuje-li jej třetí osoba a uživatel si jej zvolil. To však neplatí, má-li poskytovatel nad tímto zařízením kontrolu nebo existuje-li tu smluvní vztah mezi poskytovatelem a třetí osobou provozující technické zařízení anebo jednali se o jedinou možnost, kterou mu poskytovatel k přístupu nabídl. V takovém případě poskytovatel odpovídá i za to, že bude mít uživatel přístup k tomuto technickému zařízení, a tedy i k digitálnímu obsahu.

Odstavec 2

Poslední odstavec zakotvuje pravidlo ze směrnice č. 770/2019, že důkazní břemeno stran skutečnosti, zda byl digitální obsah uživateli zpřístupněn, nese poskytovatel (čl. 12 odst. 1). Vychází se z předpokladu, že pro uživatele by takový důkaz mohl být vzhledem ke složitosti předmětu těžko opatřitelný.

§ 2389c

Při soustavném plnění po určitou dobu odpovídá poskytovatel uživateli, že je digitální obsah bez vad po dobu trvání závazku. Směrnice č. 770/2019 v této souvislosti uvádí, že krátkodobé výpadky nemusí být považovány za vadu, jsou-li jen zanedbatelné a nevyskytují-li se opakovaně (recitál č. 51). Ustanovení transponuje čl. 7 a čl. 11 odst. 3 směrnice č. 770/2019.

Druhý odstavec transponuje pravidlo z čl. 8 odst. 4 směrnice č. 770/2019. Nedohodnou-li se strany jinak, má být digitální obsah poskytován v nejnovější verzi dostupné v době uzavření smlouvy.

§ 2389d

Jedním ze stěžejních ustanovení směrnice č. 770/2019 je povinnost poskytovatele zabezpečit aktualizace digitálního obsahu. Tato povinnost zohledňuje specifickou digitálních produktů a skutečnost, že se digitální prostředí může neustále měnit. Povinnost aktualizace může mít různou povahu.

Předně jde o aktualizaci, již si strany ujednaly ve smlouvě. Ta se může vztahovat jak k udržování ujednaných vlastností (tj. odstraňování odhalených nedostatků), tak k rozšíření o nové funkcionality či vlastnosti („upgrade“). Není-li digitální obsah aktualizován, jak bylo ujednáno, jedná se o jeho vadu a uživatel má práva z vadného plnění. To platí i v případě, že je aktualizace provedena vadně nebo je neúplná. Ustanovení zpracovává čl. 7 písm. d) směrnice č. 770/2019.

Bez ohledu na to, zda byla aktualizace ujednána, je poskytovatel vždy povinen zabezpečit aktualizace alespoň v tom rozsahu, aby byl digitální obsah bez vad po celou dobu, po kterou má být poskytován.

Poskytovatel musí uživatele upozornit na dostupné aktualizace a poučit jej o důsledcích, které jejich neprovedení může mít. Jedná se o transpozici čl. 8 odst. 2 písm. a) směrnice č. 770/2019.

Uživatel se může rozhodnout digitální obsah neaktualizovat a ponechat jej v původní podobě. V takovém případě již poskytovatel neodpovídá za vady, které se vyskytnou v důsledku chybějící aktualizace; to samé platí v případě, že uživatel opomene aktualizaci včas provést. Odpovědnost poskytovatele však zůstane zachována, jestliže uživatele nedostatečně poučil o následcích neprovedení aktualizace. Odstavec 3 je promítnutím čl. 8 odst. 3 směrnice č. 770/2019.

§ 2389e

Ustanovení upravuje otázku důkazního břemene v případě výskytu vady. V praxi může být pro uživatele, který není v dané oblasti profesionál, obtížné (ne-li nemožné) prokázat, že má digitální obsah vadu, z níž je poskytovatel zavázán. Naopak poskytovatel by měl jakožto odborník disponovat potřebnými znalostmi, know-how a technologiemi potřebnými k tomuto zjištění. S ohledem na specifickou a složitost digitálních produktů směrnice č. 770/2019 stanoví, že důkazní břemeno stran existence vady, která se vyskytla v ujednané době, nese poskytovatel digitálního obsahu (čl. 12 odst. 3).

Vada digitálního obsahu může mít svou příčinu i na straně uživatele, zejména užívá-li jej s nevhodným hardwarem, softwarem nebo síťovým připojením. Poskytovatel tedy může domněnku vyvrátit, prokáže-li, že uživatel nemá potřebné technické vybavení nezbytné k bezvadnému fungování digitálního obsahu, ačkoli jej na jeho potřebu před uzavřením smlouvy *jasně a srozumitelně* upozornil. Pokud se pokusíme o určité zobecnění judikatury Soudního dvora Evropské unie k požadavku jasného a srozumitelného upozornění ve vztahu ke spotřebitelům, je patrně třeba vycházet z toho, že má být vykládán široce ve prospěch spotřebitele. Posuzování jasnosti a srozumitelnosti nemůže být omezeno na pouhou srozumitelnost z formálního a gramatického hlediska. Je třeba posoudit, zda jsou informace podány takovým způsobem, který umožňuje průměrnému spotřebiteli, tj. běžně informovanému a přiměřeně pozornému a obezřetnému spotřebiteli, vyhodnotit jejich obsah. Jako rozumný se jeví výklad v odborné literatuře, podle kterého povinnost podat informaci jasným a srozumitelným způsobem znamená, že průměrný spotřebitel musí být schopen pochopit informaci bez podstatného úsilí a především bez nutnosti vyhledat právní poradenství (viz *Jansen N., Zimmermann R.: Commentaries on European Contract Laws*, Oxford University Press [2018], s. 429).

K ověření dostatečnosti digitálního prostředí je uživatel povinen poskytnout součinnost. Protože takový postup může narušovat soukromí uživatele, je povinnost součinnosti omezena jen na technicky dostupné prostředky, které jsou pro uživatele co nejméně rušivé. Recitál č. 60 směrnice č. 770/2019 k tomu uvádí, že to lze provést například odesíláním automaticky generovaných hlášení o incidentech nebo o internetovém připojení uživatele. Virtuální přístup poskytovatele k digitálnímu prostředí uživatele lze požadovat jen ve výjimečných případech,

kdy po vyčerpání všech ostatních odůvodněných prostředků neexistuje žádný jiný způsob, jak toto ověření provést.

V případě, že uživatel odmítne součinnost poskytnout, přestože k tomu není zákonný důvod, domněnka podle odstavce 1 se nepoužije a bude na uživateli, aby prokázal, že má digitální obsah vadu, z níž je poskytovatel zavázán.

§ 2389f

Směrnice č. 770/2019 činí základní rozdíl mezi závazky, jejichž předmětem je soustavné plnění po určitou dobu, a závazky, jejichž předmětem je jednorázové plnění. Pro jednorázové plnění se navrhuje stanovit odchylky v samostatném ustanovení.

Jednorázové plnění (angl. „*single act of supply*“) je podle směrnice č. 770/2019 charakterizováno tím, že jde o jediný akt poskytnutí (zpřístupnění), jímž spotřebitel (zpravidla) nabývá časově neomezenou možnost digitální obsah užívat (recitál č. 56). Není však vyloučeno ani jednorázové plnění služby digitálního obsahu.

V případech, kdy je digitální obsah zachycen na hmotném nosiči (CD, DVD apod.), může být závazek klasifikován jako koupě. Jestliže však hmotný nosič chybí, není otázka smluvního typu v našem právním řádu jednoznačně řešena a (patrně) půjde o nepojmenovanou smlouvu. V této souvislosti je možno zmínit některá řešení zahraniční, např. rakouské a německé, které i takové transakce klasifikují jako koupi. Mimo jiné je poukazováno na skutečnost, že užití tohoto obsahu je ve výsledku možné pouze prostřednictvím určitého hmotného nosiče.¹⁴ Nabyvatel má také často možnost si daný obsah existující dosud jen v digitální podobě na hmotný nosič převést (např. vytištěním knihy, uložením hudebních souborů na datový nosič). Takový přístup předkladatel hodnotí jako smysluplný, neboť je toho názoru, že transakce shodné povahy lišící se pouze způsobem poskytnutí digitálního obsahu by měly být klasifikovány stejně. Konečně je to z hlediska uživatelského logický přístup. Při volbě vhodného řešení úpravy jednorázových transakcí však byla zohledněna legislativně technická přehlednost a srozumitelnost textu, jakož i výhrady z řad tuzemské odborné veřejnosti k výše naznačenému pojetí. V části týkající se jen spotřebitelských smluv by musela být řada dosti podrobných ustanovení upravena duplicitně, případně by muselo být využito uživatelsky nepříliš přívětivých odkazů. Dále by daná regulace mohla působit matoucím dojmem ve vztahu k pododdílu o prodeji zboží v obchodě, který se vztahuje pouze na hmotné movité věci. S ohledem na řadu odlišností v obsahu směrnice č. 770/2019 a směrnice č. 771/2019 ani nelze uvažovat o vytvoření jedné spotřebitelské kapitoly (resp. pododdílu).

Odstavec 1

Ustanovení vymezuje jednorázové plnění. Podle recitálu č. 56 směrnice č. 770/2019 půjde především o případy, kdy uživatel po zpřístupnění nabývá časově neomezenou možnost digitální obsah užívat (typicky „koupě“). O jednorázové plnění jde i v případech, kdy je jednorázově plněno opakovaně (nikoli však soustavně).

¹⁴ Srov. S. Lorenz, in: Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch, vol. 3, C. H. Beck, Munich, § 474, č. 10.

Na otázky neupravené zvlášť v odstavcích 2 až 4 se obdobně použije úprava soustavného poskytování digitálního obsahu.

Odstavec 2

Rozdíl mezi soustavným plněním po určitou dobu a jednorázovým plněním se projevuje v odpovědnosti poskytovatele. V případě jednorázového plnění odpovídá zásadně pouze za vady, které měl digitální obsah v okamžiku, kdy byl uživateli zpřístupněn. Jedná se o transpozici čl. 11 odst. 2 směrnice č. 770/2019.

Odstavec 3

Ustanovení upravuje důkazní břemeno stran existence vady v okamžiku zpřístupnění. V praxi může být pro uživatele, který není v dané oblasti profesionál, obtížné (ne-li nemožné) prokázat, že byl digitální obsah vadný již při zpřístupnění. Naopak poskytovatel by měl jakožto odborník disponovat potřebnými znalostmi, know-how a technologiemi potřebnými k tomuto zjištění. Projeví-li vada do jednoho roku od zpřístupnění digitálního obsahu, presumuje se, že byl digitální obsah již s vadou poskytnut. Uživatele však nadále tíží důkazní břemeno stran existence vady, tj. musí prokázat, že digitální obsah není v souladu se smlouvou, vykazuje nedostatek. Jedná se o transpozici čl. 12 odst. 2 směrnice č. 770/2019.

Odstavec 4

Při jednorázovém plnění je dotčena i povinnost zabezpečit aktualizace. Poskytovatel musí vždy zajistit alespoň to, že si digitální obsah uchová vlastnosti, které měl při zpřístupnění, i po určitou dobu po tomto okamžiku. Vzhledem k rozmanitosti produktů, na které tato právní úprava dopadá, nelze dost dobře stanovit pevnou dobu, po kterou by měl prodávající nezbytnou aktualizaci zabezpečovat. Směrnice č. 770/2019 tedy pracuje s neurčitým pojmem „rozmumného očekávání“ spotřebitele. V konkrétním případě je třeba přihlídnout k povaze a účelu digitálního obsahu, k okolnostem případu, obchodním zvyklostem a praxi zúčastněných stran. Často se tato doba bude rovnat době dvou let, v níž může uživatel vytknout vady předmětu plnění. Jde-li o bezpečnostní aktualizace, připadá v úvahu i období delší (recitál č. 47). Ustanovení transponuje čl. 8 odst. 2 písm. b) směrnice č. 770/2019.

§ 2389g

Odstavec 1

Ve zvláštním pododdílu se navrhuje upravit specifika pro spotřebitelsko-podnikatelské vztahy.

Odstavec 2

Směrnice č. 770/2019 se obecně vztahuje na úplatné závazky, z nichž je spotřebitel povinen zaplatit cenu (v penězích). Úplata může být poskytnuta i formou poukázky nebo kupónu, které vyjadřují také peněžitou hodnotu. V praxi existují obchodní modely, v nichž je digitální obsah poskytován výměnou za osobní údaje spotřebitele. Nová pravidla by tedy měla dopadat také na tyto smlouvy. Příkladem může být založení účtu na sociální síti, kdy výměnou za službu digitálního obsahu poskytuje údaje o svém pohybu na síti. Za odměnu však nejsou považovány osobní údaje, které poskytovatel shromažďuje pouze pro účely poskytování dané služby nebo pro splnění svých zákonných povinností. Toto rozšíření se navrhuje zakotvit pouze pro spotřebitelské vztahy.

Zvláštní povaha protiplnění poskytovaného uživatelem se promítá v nemožnosti aplikovat některá pravidla tohoto oddílu, která jsou spjata s placením ceny (např. právo na slevu). Nepoužije se také pravidlo o nemožnosti odstoupit od smlouvy jen pro nevýznamnou vadu.

Odstavec 3

Ustanovení transponuje čl. 2 odst. 2 směrnice č. 770/2019. Toto ustanovení rozšiřuje působnost úpravy i na smlouvy o zhotovení digitálního obsahu nebo služby digitálního obsahu, tedy smlouvy o dílo (viz i § 2639 a násl. OZ). Relevantní je aplikace ustanovení o jednorázovém plnění.

Odstavec 4

Promítá se čl. 3 odst. 4 směrnice č. 770/2019 vymežující působnost vůči směrnici č. 771/2019.
§ 2389h

Ustanovení promítá pravidla z čl. 13 směrnice č. 770/2019. Harmonizováno je, obdobně jako je tomu v případě koupě zboží směrnicí č. 2011/83/EU, právo spotřebitele odstoupit od smlouvy pro prodlení poskytovatele se zpřístupněním digitálního obsahu. Směrnice č. 770/2019 stanoví poněkud odlišný režim, neboť zohledňuje, že zde nedochází plnění fyzického předmětu. V případě, že je digitální obsah poskytován na hmotném nosiči, pravidla podle § 2389h se neuplatní a prosadí se režim zboží (§ 2159 a 2159a).

§ 2389i

Ustanovení zakotvuje požadavky řádného plnění. Poskytovatel odpovídá uživateli, že digitální obsah bude po celou ujednanou dobu poskytován řádně, tj. bez vad. Směrnice č. 770/2019 v této souvislosti uvádí, že krátkodobé výpadky v poskytování nemusí být považovány za vadu, jsou-li jen zanedbatelné a nevyskytují-li se opakovaně (recitál č. 51).

Odstavec 1

Ustanovení vymezuje tzv. subjektivní požadavky souladu se smlouvou. Jde o transpozici čl. 7 směrnice č. 770/2019. Digitální obsah musí předně splňovat požadavky, které si poskytovatel s uživatelem ujednali. Mezi tyto požadavky může patřit mimo jiné rozsah, kvalita (jakost) a jiné ujednané vlastnosti. Dále musí být poskytován s ujednaným příslušenstvím, včetně návodu k instalaci a uživatelské podpory. Sem spadají i případné vlastnosti digitálního obsahu, jež poskytovatel sdělit uživateli před uzavřením smlouvy v rámci informační povinnosti podle § 1820 OZ a které se podle § 1822 OZ staly součástí jejich smluvního ujednání. Článek 7 písm. d) směrnice č. 770/2019 – dodání aktualizací – není v tomto odstavci transponován; požadavek směrnice je zohledněn v navrhovaném § 2389d.

Odstavec 2

V tomto ustanovení jsou upraveny tzv. objektivní požadavky souladu se smlouvou. Jde o transpozici čl. 8 odst. 1 směrnice č. 770/2019.

Vedle požadavků, které si strany ujednaly, musí mít digitální obsah obvyklé vlastnosti digitálního obsahu téhož druhu, které může uživatel očekávat. Tím je zákonem suplována dohoda stran. Soulad by měl být posuzován mimo jiné s ohledem na účel, pro který by se digitální obsah téhož druhu obvykle použil, na to, zda je poskytován spolu s příslušenstvím a

návody, které může uživatel rozumně očekávat, nebo zda odpovídá zkušební verzi nebo náhledu, které poskytovatel uživateli poskytl před uzavřením smlouvy. Digitální obsah by rovněž měl mít takové vlastnosti a výkonnostní parametry, které jsou obvyklé pro digitální obsah téhož druhu a které může uživatel rozumně očekávat vzhledem k povaze digitálního obsahu a s ohledem na jakékoli veřejné prohlášení učiněné poskytovatelem nebo v jeho zastoupení anebo jinými osobami v témže smluvním řetězci.

Článek 10 směrnice č. 770/2019 se navrhuje transponovat v rámci písmene a). Směrnice č. 770/2019 ve vztahu k právním vadám stanoví, že v případě, že práva třetí strany brání nebo omezují použití digitálního obsahu nebo služby digitálního obsahu podle čl. 7 a 8 (kritéria souladu se smlouvou), členské státy musí zajistit, aby měl spotřebitel právo na nápravu nesouladu podle čl. 14, ledaže je v takovém případě smlouva podle národního práva neplatná nebo může spotřebitel odstoupit od smlouvy. Podle § 1920 OZ musí být předmět plnění prostý také právních vad. V případě digitálního obsahu a služeb digitálního obsahu přichází v úvahu zejména nedostatečné oprávnění poskytovatele z hlediska autorských práv.

Odstavec 3

Zde se stanoví výjimka z vázanosti poskytovatele digitálního obsahu veřejnými prohlášeními, zejména reklamou. Jde o transpozici čl. 8 odst. 1 písm. b) směrnice č. 770/2019.

Odstavec 4

Strany si mohou ujednat, že digitální obsah tyto obvyklé vlastnosti mít nebude. Poskytovatel však musí před uzavřením smlouvy uživatele výslovně upozornit na tyto nedostatky a ujednání musí být učiněno výslovně a zvlášť (tj. není kryto paušálním konsensem s všeobecnými obchodními podmínkami). V praxi je možné tento požadavek splnit aktivním zaškrtnutím příslušného políčka či podobnou funkcí (tj. nikoli v režimu opt-out).

§ 2389j

Ustanovení transponuje čl. 9 směrnice č. 770/2019. Obdobně jako je tomu u spotřebitelské kupní smlouvy, i v případě služeb digitálního obsahu je poskytovatel odpovědný za jejich instalaci, respektive jejich integraci do digitálního prostředí uživatele. Tím je třeba rozumět jejich propojení s hardwarovým a softwarovým vybavením uživatele, včetně síťového připojení.

§ 2389k

Odstavec 1 vymezuje okruh vad, z nichž je poskytovatel zavázán. Je třeba rozlišovat mezi soustavným plněním a jednorázovým plněním. Soustavné plnění předpokládá bezvadnost po celou dobu trvání závazku. Je-li digitální obsah poskytován formou jednorázového plnění, požaduje směrnice č. 770/2019, aby poskytovatel odpovídal za vady, které se vyskytnou v době dvou let (čl. 11 odst. 2 alinea 2). Shodně jako v případě koupě zboží i zde není zvlášť limitována lhůta pro vytknutí vady – podléhá tedy obecnému tříletému promlčení. Druhý odstavec vylučuje uplatnění následků opožděné notifikace vady plynoucí z obecné úpravy.

§ 2389l

Ustanovení upravuje práva z vadného plnění. Oproti hierarchii navržené pro spotřebitelskou koupi není v případě digitálních produktů rozlišováno mezi odstraněním vady opravou a výměnou (to je ponecháno na volbě poskytovatele).

§ 2389m

Přechod k prostředkům nápravy z druhého stupně je v zásadě shodný jako v případě koupě zboží. Odlišné je pravidlo týkající se opětovného výskytu vady. Zatímco v případě směrnice č. 771/2019 je zvolen obecnější pojem, který je třeba interpretovat v závislosti na konkrétních okolnostech (viz důvodová zpráva k § 2171), v případě směrnice č. 770/2019 má přesun k prostředkům nápravy z druhého stupně znamenat již projev či výskyt jakékoli další (tj. jedné) vady po opravě či výměně. V tomto směru není česká jazyková verze přesná, neboť u obou směrnic obsahuje téměř shodnou formulaci¹⁵. Rozdíl je patrný z jiných jazykových verzí.¹⁶ Jde o transpozici čl. 14 směrnice č. 770/2019.

Druhý odstavec obsahuje pravidla týkající se určení přiměřené slevy. Obecně platí, že má odpovídat znehodnocení digitálního obsahu vadou. Jestliže je digitální obsah poskytován po určitou dobu (např. 2 roky) a vada se projevuje pouze její část (např. 1 měsíc), určí se výše slevy poměrně k celkové ceně. Tato sleva uživateli náleží i v případě, že závazek z důvodu vady ukončí. Ustanovení transponuje čl. 16 odst. 1 alinea 2 a čl. 17 odst. 3 směrnice č. 770/2019.

§ 2389n

Ustanovení upravuje některé povinnosti stran v případě, že uživatel odstoupí od smlouvy podle § 2389m odst. 1. Jedná se o transpozici čl. 16 odst. 3 a 4 směrnice č. 770/2019.

V odstavci 1 se stanoví povinnosti poskytovatele stran obsahu, který byl uživatelem vytvořen při užívání digitálního obsahu. Kromě výjimek uvedených v písmenech a) až d) nesmí poskytovatel tento obsah užívat. Co se týče osobních údajů uživatele, které poskytovatel získal při užívání služby digitálního obsahu, postupuje poskytovatel podle relevantních právních předpisů (tj. GDPR a spol.). Práva na výmaz údajů a jejich přenositelnost nejsou touto úpravou nijak dotčena.

V odstavci 2 se stanoví právo uživatele na vydání obsahu, který vytvořil při užívání digitálního obsahu, nebo které jeho prostřednictvím uchovával (např. upravené video soubory, fotografie).

§ 2389o

Ustanovení stanoví povinnost uživatele odevzdat hmotný nosič, který mu byl spolu s digitálním obsahem odevzdán. Jde o transpozici čl. 17 odst. 2 směrnice č. 770/2019.

¹⁵ Viz. čl. 14 odst. 4 písm. c) směrnice č. 770/2019: „*navzdory snaze obchodníka o uvedení digitálního obsahu nebo digitální služby do souladu dojde k nesouladu*“ a čl. 13 odst. 4 písm. b) směrnice č. 771/2019: „*navzdory snaze prodávajícího uvést zboží do souladu dojde k nesouladu*“.

¹⁶ Např. anglická: „*a lack of conformity appears despite the trader's **attempt** to bring the digital content or digital service into conformity*“ vs. „*a lack of conformity appears despite the seller **having attempted** to bring the goods into conformity*“, německá: „*eine Vertragswidrigkeit tritt trotz des Versuchs des Unternehmers ein, den vertragsgemäßen Zustand der digitalen Inhalte oder digitalen Dienstleistungen herzustellen*“ vs. „*eine Vertragswidrigkeit tritt auf, obwohl der Verkäufer versucht hat, den vertragsgemäßen Zustand der Waren herzustellen*“.

§ 2389p

Ustanovení transponuje čl. 18 směrnice č. 770/2019. Jde o harmonizaci pravidel pro vypořádání stran po ukončení závazku z důvodu vadného plnění.

§ 2389q

Ustanovení stanoví podmínky změny digitálního obsahu (čl. 19 směrnice č. 770/2019). Jiné změny digitálního obsahu, než kterými jsou aktualizace podle § 2389d, je třeba ve smlouvě zvlášť ujednat a dodržet podmínky stanovené v tomto ustanovení. Pravidla o změně digitálního obsahu se nevztahují na případy, kdy je změna činěna na základě nové smlouvy uzavřené mezi stranami.

Předně musí být ve smlouvě pro takovou změnu ujednán spravedlivý důvod. Ten může být dán například potřebnými technickými změnami s ohledem na přizpůsobení digitálního obsahu novému technickému prostředí nebo zvýšenému počtu jeho uživatelů. Změna musí být pro uživatele zdarma a musí mu být včas oznámena.

V případě, že by se změna negativně projevila na užívání digitálního obsahu, má uživatel právo závazek vypovědět (odstavec 2), ledaže mu poskytovatel umožní ponechat si bezvadný digitální obsah i beze změny (odstavec 3). Na změnu musí být uživatel upozorněn v textové podobě v přiměřené době před provedením změny a musí být poučen o svém právu vypovědět závazek nebo si digitální obsah ponechat beze změny [odstavec 1 písm. d)].

Odstavec 4 transponuje čl. 3 odst. 6 alinea 2.

§ 2389r

Ustanovení transponuje čl. 20 směrnice č. 770/2019 o právu postihu.

§ 2389s

V odstavci 1 se navrhuje upravit pravidla pro vyloučení povinnosti poskytovatele zabezpečit aktualizace digitálního obsahu, která vyplývá z obecné úpravy. Jde o transpozici čl. 8 odst. 2 písm. a) a čl. 8 odst. 5 směrnice č. 770/2019.

Předem nelze vyloučit práva spotřebitele, která mu plynou z úpravy poskytování digitálního obsahu. Jde o transpozici čl. 22 odst. 1 směrnice č. 770/2019.

§ 2389t

Ustanovení rozšiřuje působnost oddílu i na smlouvy, jejichž předmětem je poskytování služby digitálního obsahu. Současně se v textu navrhuje vymezit službu digitálního obsahu.

§ 2389u

Ustanovení zakotvuje výjimky z působnosti směrnice č. 770/2019 (čl. 3 odst. 5).

Výjimku upravenou v čl. 3 odst. 5 písm. a) směrnice č. 770/2019 se transponovat nenavrhuje. Působnost transpoziční úpravy je v § 2389t rozšířena jen na *služby digitálního obsahu*. Je zřejmé, že na poskytování služeb, které nejsou službami digitálního obsahu, regulace nedopadá.

Písmeno a) vylučuje z působnosti úpravy poskytování služeb elektronických komunikací, které jsou zvlášť upraveny v samostatném zákoně. Ustanovení tohoto oddílu však dopadají na tzv.

interpersonální komunikační služby nezávislé na číslech. Jedná se o služby, které umožňují komunikaci mezi osobami prostřednictvím internetu (jako je například elektronická pošta či chat).

Písmeno b) vylučuje z působnosti úpravy poskytování zdravotních služeb ve smyslu směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/24/EU. Ustanovení o tohoto oddílu však dopadají na služby digitálního obsahu (digitální obsah), které představují zdravotnický prostředek, jako jsou například zdravotnické aplikace, jestliže uživatel může tento zdravotnický prostředek získat bez lékařského předpisu nebo jej neposkytuje zdravotnický pracovník.

Písmeno c) vylučuje z působnosti úpravy poskytování služeb hazardních her, loterií a sázek.

Písmeno d) vylučuje z působnosti úpravy poskytování finančních služeb (viz § 1841 OZ).

Písmeno e) vylučuje z působnosti úpravy poskytování svobodného a „open source“ softwaru, u něhož je otevřeně sdílen zdrojový kód a uživatelé mohou tento software nebo jeho pozměněné verze svobodně prohlížet, užívat, měnit a dále šířit, který poskytován zdarma, případně jsou-li získávané osobní údaje uživatelů využívány pouze pro účely zlepšování bezpečnosti, kompatibility nebo interoperability tohoto softwaru.

Písmeno f) vylučuje z působnosti úpravy poskytování (služeb) digitálního obsahu, které jsou poskytovány veřejnosti jako součást uměleckého představení nebo jiné akce, například digitální kinematografické promítání nebo audiovizuální divadelní představení. Ustanovení tohoto oddílu se však použijí, je-li služba digitálního obsahu (či obsah) poskytována prostřednictvím přenosu signálu (např. digitální televize).

Písmeno g) vylučuje z působnosti úpravy poskytování informací, které jsou předmětem ochrany práva autorského, podle § 14a zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

Pravidlo upravené v odstavci 2 míří na případy, kdy je digitální obsah (či služba digitálního obsahu) poskytován v „balíčku“ s různými dalšími službami či zbožím. Například se může jednat o koupi elektronického vybavení a poskytování služby digitální televize. Ustanovení o poskytování digitálního obsahu se použijí pouze na tu část smlouvy (závazku), která se týká poskytování (služby) digitálního obsahu.

Bod 112 (§ 2524 odst. 2)

Viz níže důvodovou zprávu k § 2531 odst. 3.

Bod 113 (§ 2525 odst. 5)

Ustanovení se uvádí do souladu s terminologií § 1819 OZ.

Bod 114 (§ 2530)

Ustanovení § 2530 odst. 3 OZ je nepřesné, neboť neodpovídá znění čl. 10 odst. 3 směrnice, dále je duplicitní k poslední větě § 2530a odst. 1 OZ.

Body 115 a 116 (§ 2531 odst. 1)

Změna ceny zájezdu, která je upravena v předchozím § 2530 a násl. OZ, je také změnou závazku. S ohledem na uvedené je vhodné nadpis § 2531 OZ zpřesnit.

Pojem „nepodstatný“ navozuje dojem, že se jedná o souvislost s tzv. podstatnými a nepodstatnými náležitostmi smlouvy, přičemž podstatné jsou pouze takové náležitosti, které jsou nezbytné k tomu, aby vznikla smlouva (§ 1732 odst. 1 OZ). Okruh nepodstatných náležitostí by tedy byl značně široký. K takovému cíli směrnice č. 2015/2302 nesměřuje, přičemž se jedná o velký významový posun, který jde k tíži zákazníků. V praxi by to mohlo vést jednak k nejistotě, případně až ke zneužívání pořadatelů k v podstatě libovolným jednostranným změnám závazku ze smlouvy. Kromě toho by tyto situace neměly být ztotožňovány s podstatnými vadami zájezdu podle § 2538 odst. 1 OZ. S ohledem na uvedené se navrhuje hovořit o „nevýznamné“ změně.

Bod 117 (§ 2531 odst. 3)

Zákonem č. 111/2018 Sb., kterým se mění zákon č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání a o výkonu některých činností v oblasti cestovního ruchu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, vložené ustanovení § 2531 odst. 4 OZ požaduje, aby se změnou některých hlavních náležitostí potvrzení o zájezdu podle § 2527 OZ a některých dalších náležitostí potvrzení o zájezdu podle § 2528 odst. 1 písm. b) až d) a f) OZ zákazník souhlasil výslovně. Jedná se o nepřesnou transpozici čl. 6 odst. 1 věty první směrnice č. 2015/2302. Uvedená věta směrnice se týká předmluvních informací a jejím cílem je zajistit, aby informace uvedené v nabídce pořadatele byly závazné a nemohly být před uzavřením smlouvy pořadatelem měněny, aniž by s tím zákazník výslovně souhlasil. Ustanovení § 2531 odst. 4 OZ se ovšem týká smlouvy o zájezdu, nikoli předmluvních informací, proto ustanovení jde nad rámec požadavku čl. 6 odst. 1 směrnice.

Druhá věta transponuje druhou větu čl. 6 odst. 1 směrnice č. 2015/2302. Podle recitálu č. 26 si pořadatel zájezdu může vyhradit právo některé náležitosti zájezdu ještě ve fázi před uzavřením smlouvy změnit. Tyto změny musí být komunikovány zákazníkovi jasným, srozumitelným a zřetelným způsobem.

Bod 118 (§ 2534)

Úprava je navrhována v zájmu sjednocení s pojmoslovím užitým v § 2536a OZ.

Body 119 a 120 (§ 2549, § 2549a)

Ustanovení § 2549 OZ je duplicitní s § 2549a OZ. Navrhuje se vypustit § 2549a OZ a jeho obsah uvést v § 2549 OZ.

Body 121 a 122 (§ 2619)

Navrhovaná změna reaguje na změny navrhované v úpravě záruky za jakost.

Body 123 až 125 (§ 2629)

Změna navazuje na zúžení věcné působnosti pododdílu o koupi zboží v obchodě. S ohledem na povahu předmětu plnění se navrhuje stanovit domněnku existence vady při převzetí v délce dvou let. Dále se v odstavci 1 navrhuje sjednotit terminologii s obecnou úpravou v § 1921 a 1922 OZ.

Bod 126 (§ 3015)

Slovo „právní“ se v souladu s legislativními pravidly navrhuje vypustit.

Bod 127 (poznámka pod čarou)

Aktualizace seznamu prováděných předpisů.

K článku II

Na právní poměry, jakož i na práva a povinnosti z nich vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se použije dosavadní právní úprava.

Výjimka platí pro poskytování digitálního obsahu a služeb digitálního obsahu (čl. 24 odst. 2 směrnice č. 770/2019). Na plnění, k němuž dojde po účinnosti tohoto zákona, se použije nová právní úprava. To neplatí pro ustanovení o změně digitálního obsahu (služby) a o právu postihu; ta se použijí jen smlouvy uzavřené po dni nabytí účinnosti tohoto zákona. Tato výjimka neplatí pro věci s digitálními vlastnostmi. V jejich případě je třeba závazek posuzovat jako celek – nová právní úprava se použije jen na kupní smlouvy uzavřené po dni nabytí účinnosti tohoto zákona.

K článku III

Účinnost navrhované právní úpravy se navrhuje rozdělit tak, aby část napravující nedostatky již transponovaných směrnic nabyla účinnosti co nejdříve, a část transponující nové směrnice nabyla účinnosti až koncem transpoziční lhůty.

V Praze dne 24. srpna 2020

Předseda vlády:
Ing. Andrej Babiš, v.r.

Ministryně spravedlnosti:
Mgr. Marie Benešová, v.r.